

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

MKIK - GVI

GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSELEMZÉSI KHT

**A Szakképzési Hozzájárulási kötelezettség vállalati részének
felhasználása: egy vállalati felmérés tükrében**

Készült az Oktatási Minisztérium megbízásából

Készítették: Nyers Józsefné

Palócz Éva

2001. szeptember

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Gazdaság- és Vállalkozáselemzési Intézet

1055 Budapest, Kossuth tér 6-8.

Tel: 474-51-31

Fax: 474-51-29

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: www.gvi.hu

A felmérésben és az adatok elemzésében részt vettek:

A területi kamarák szakértői (adatfelvétel)

Vidor Péter (adatfeldolgozás)

Németh Júlia (adatfeldolgozás)

Juhász Rita (ábrák, grafikonok)

Összefoglaló

Tanulmányunkban azt vizsgáljuk, hogy a vállalatok miként teljesítik szakképzési hozzájárulási kötelezettségüket és miként befolyásolják magatartásukat a törvény módosításai.

Mint ismeretes, gazdálkodó szervezetek adójelleggel kötelesek befizetni a bértömeg 1,5%-át szakképzési hozzájárulásként. Ezt azonban nemcsak tényleges befizetésekkel lehet teljesíteni, hanem tanműhelyek fenntartásával vagy csoportos gyakorlati oktatásra alkalmas eszközök beszerzésével is. Emellett a hozzájárulási kötelezettség a teljes összeg 75%-áig úgy is teljesíthető, hogy a vállalkozás támogatást nyújt szakképző iskoláknak, szakmunkás képzőknek vagy szakközépiskoláknak. Ez

en kívül a rendelet lehetőséget adott arra is, hogy a gazdálkodó szervezetek a szakképzési hozzájárulás 0,2%-át saját dolgozóik képzésére fordítsák. Egy 1999. évi módosítás nyomán 2000 január 1-től ez az arány 0,5%-ra bővült.

2001. év nyarán az Oktatási Minisztérium javaslatára ismét módosították a törvényt. Az év második félévtől kezdődően a felsőoktatási intézmények dolgozói is részesülhetnek a szakképzési hozzájárulásból. A szakképző intézményeknek eddig nyújtható, a bértömeg a 1,125%-ának (az 1,5% 75%-ának) megfelelő összeg fele, tehát a bértömeg 0,5625%-a (a 75% fele, 37,5%) az egyetemeknek, főiskoláknak is átutalható.

A törvény módosítását a munkaerőpiacon végbemenet szerkezeti változásokkal indokolták. Jelenleg ugyanis már az egyetemek, főiskolák bocsátják ki a szakképzett munkaerő harmadát. Felsőoktatási intézményekben tanul az aktuális korosztály 36%-a. Ugyanakkor a középiskolák és a szakmunkásképzők attól félnek, hogy a módosítás hátrányosan fogja érinteni őket, kevesebb hozzájárulást ajánlanak fel részükre a jövőben.

Mennyire fognak megváltozni a törvényt módosítások hatására a felhasználási formák? Ezt próbáltuk tanulmányunkban felmérni.

Ehhez a területi kamarák segítségével egy reprezentatív országos adatfelvételt hajtottunk végre a működő társas vállalkozások körében. Mintegy ezer kamarai tagvállalatot kérdeztünk meg kérdőívünkkel, ezen kívül több tucat mélyinterjút folytattunk vállalatok és oktatási intézmények vezetőivel.

Az adatok elemzését a következő szempontok alapján végeztük el:

? ? vállalati méret alapján

? ? gazdasági ágazatok szerint

? ? regionális bontásban

? ? külföldi tulajdonhányad alapján.

Arra törekedtünk, hogy a szakképzési hozzájárulást szabályozó törvény ismertségéről, felhasználási formáiról, a saját dolgozók képzésére fordítható 0,5% sorsáról, az újonnan bevezetésre került felső fokú intézmények támogatását célzó törvénymódosítás fogadtatásáról minél több olyan információval, visszajelzéssel szolgáljunk, amelyek másként nem jutnának el a gazdálkodói szférától a döntéshozói szintre.

A vizsgálatot az teszi különösen aktuálissá, hogy az Oktatási Minisztérium szakképzési hozzájárulás teljesítését bemutató statisztikája szerint az elmúlt évek törvénymódosításai nem különösebben befolyásolták a gazdasági szervezetek felhasználásának illetve befizetéseinek szerkezetét.

A szakképzési hozzájárulás felhasználása 1995-2000 között (milliárd forint)

		1995	1996	1997	1998	1999	2000
Szakképzési hozzájárulás összesen, ebből:	Md Ft.	15,0	18,7	25,2	30,6	36,0	43,3
Szakképzési Alap	Md Ft	2,8	3,2	8,0	8,6	11,0	13,2
	%	18,7	17,1	31,7	28,1	30,6	30,5
Tanulóképzésre és saját dolgozók képzésére	Md Ft	5,9	6,6	7,3	5,7	5,8	5,9
	%	39,3	35,3	29,0	18,6	16,1	13,6
Átutalás iskoláknak	Md Ft	6,4	9,0	9,9	16,3	19,2	24,2
	%	42,7	48,1	39,3	53,3	53,3	55,9

Forrás: Oktatási Minisztérium

A vállalatok bruttó bértömegük 1,5%-ának egyharmadát évek óta változatlanul befizetik a Szakképzési Alapba. Annak ellenére, hogy a törvénymódosítás lehetővé tette, hogy a cégek két és félszeresére növeljék a **saját dolgozóik** képzésére fordított összeget, nem történt változás a felhasznált összeg nagyságát tekintve az elmúlt évben sem, sőt ennek százalékos aránya tovább csökkent a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljes összegén belül. Az **iskoláknak** átutalt összeg növekedett, részaránya azonban alig változott a teljes összegben belül.

Kérdés, hogy a 2001. évi módosítás megváltoztatja-e a gazdálkodó szervezetek mentalitását, megrögzöttek tûnő szokásaikat. Felmérésünk több oldalról próbálta megvilágítani a vállalatok viselkedésének okait.

Az alábbiakban röviden összefoglaljuk vizsgálatunk főbb eredményeit.

1. Múlt évi felmérésünk egyértelműen bizonyította, hogy **a vállalkozások jó része** azért fizeti be szakképzési hozzájárulását a központi alapba, vagy azért nem fizet ilyen célra egyáltalán, mert **nem vagy alig ismeri a vonatkozó rendeletet**. Idei felmérésünkben azzal a tanulással szolgált, hogy **nem történt lényeges előrelépés**.

A szabályozás részletes ismeretére vonatkozó kérdésre pozitív választ csak a kérdőívet kitöltők negyede (25,8%-a) adott, igaz, ezek a cégek a foglalkoztatott létszám 63,3%-át reprezentálják. Ez a meglehetősen alacsony arány kísértetiesen hasonlít a múlt évihez, amikor ezek az értékek 35%-ot illetve 59,8%-ot mutattak. A felszínes ismeretekkel rendelkezők (34%) aránya is alig változott a múlt évhez viszonyítva.

Továbbra is magas a jogszabályról semmit sem tudók száma. A vállalatok 17%-a adott ilyen választ, főleg a kisebb létszámmal dolgozók, amelyek együttesen csak a foglalkoztatottak 4,5%-át képviselik. Arányuk a múlt évhez képest még emelkedett is.

A további vizsgálatok azt mutatták, hogy az ismeretség mértéke legerősebben a *vállalati méretkategóriákhoz* kötődik, illetve az ezzel szorosan összefüggő hozzájárulási összeghez. A vállalati méret növekedésével párhuzamosan javul a tájékozottság. A 250 főnél többet foglalkoztató cégek 73,5%-a tartja magát a szabályok jó ismerőjének. Az 50-250 fővel dolgozóknál ez az arány már csak 57%. A 10-49 fős cégeknek pedig már csak 35,5%-a válaszolta ezt. Végül a mikro-vállalkozásoknál az arány 23,5%-ra csökkent. Ezek a számok visszalépést jelentenek minden méretkategóriában az előző évhez képest.

A szakképzési *hozzájárulás összegét* figyelembe vevő vizsgálat hasonló eredményt hozott. A rendeletet részletesen ismerők körébe tartozik azoknak a vállalatoknak a zöme, amelyeknél ez az összeg meghaladja a 750 ezer forintot. A felszínes ismeretekkel rendelkezők közé sorolható a 750 ezer forintnál kisebb összeggel rendelkezők több, mint 30%-a és a nem fizetők 46%-a.

A régiók között a múlt évi képhez hasonlóan nagyok az eltérések a jogszabályok ismerete terén. A legjobb a helyzet Észak-Magyarországon. Itt a legmagasabb a részletes és a felületese ismeretekkel rendelkezők aránya is. Így a jogszabályt csak hallomásból vagy egyáltalán nem ismerő cégek aránya ebben a régióban minimális.

E térség kivételével a múlt évhez képest egyértelműen negatív irányú elmozdulás következett be az összes többi régióban.

A részben vagy egészben külföldi tulajdonban lévő vállalatok jogszabályi ismerete nem igen különbözik a magyar tulajdonú vállalatokétól. Legfeljebb az meglepő, hogy a 100%-ban külföldi cégek között is több olyan kisebb létszámmal dolgozó vállalat van, amely nem vagy alig ismeri a szakképzési hozzájárulásra vonatkozó előírásokat.

Továbbra is érvényes tehát az a múlt évben erősen hangsúlyozott megállapításunk, hogy szükség lenne a vállalatok tájékoztatásának intézményes megszervezésére, különösen a mikro- és a kis vállalkozások körében. Jóllehet esetükben szerényebb összeg felhasználásáról van szó, azonban boldogulásukat kétség kívül segítené, ha ezt évről-évre saját maguk vagy alkalmazottaik képzésére fordítanák.

2. Megvizsgáltuk, hogy **milyen nagyságrendű összegekről van szó**, amikor a vállalatok a szakképzési hozzájárulással kapcsolatban döntenek.

A válaszadó cégeknek csak a 12,8%-a fizetett 2000-ben 30 ezer forintnál kevesebb szakképzési hozzájárulást. A 31-150 ezer forint közötti sávba a megkérdezettek 20%-a tartozik. Ebbe a két alsó kategóriába két harmadrészben mikro- és kis vállalkozások vannak. A kis vállalkozások a 151-750 ezer forint hozzájárulást fizető vállalatoknak is a felét adják, de ide tartozik a közepes vállalkozások 20%-a is. A 750 ezer és 4 millió forint közötti sáv leginkább a közepes vállalatoké. A 4 millió forint fölött fizetők pedig elsősorban a nagyvállalatok.

Ágazatonként elég jelentős eltérések tapasztalhatók a szakképzési hozzájárulás 2000-ben befizetett összegében. A humán szolgáltatást nyújtók, az oktatási, a szállítási-hírközlési és a vendéglátó cégek alkotják a 30 ezer forint alatti összeget fizetők zömét.

A 31-150 forint közötti sávban egyenletesen oszlanak meg a cégek. A 150-750 ezer forintos kategóriában - a humán szolgáltatás és a szállítás-hírközlés kivételével - az ágazatok többsége szintén azonos arányban szerepel. A 750 ezer forint feletti mezőt az iparvállalatok uralják, a 4 millió feletti kategóriában jelentős a pénzügyi és szállítási-hírközlési és építőipari vállalatok aránya is.

A részben vagy egészen külföldi tulajdonú cégek többsége 750 ezer forintnál nagyobb szakképzési hozzájárulást fizet, többségük kötelezettsége meghaladja a 4 milliót.

3. Vizsgálatunk azt vetíti előre, hogy az idén a múlt évhez képest kevesebben fizetik be hozzájárulásuk teljes összegét a Szakképzési Alapba. Csak a foglalkoztatott létszám 21,6%-át képviselő cégek nyilatkoztak így.

Leginkább a mikro- és kis vállalkozások kívánják továbbra is ezen a legegyszerűbb módon leróni szakképzési hozzájárulásukat. Bár a múlt évi felméréshez képest lényeges elmozdulás történt ebben a kategóriában is, amennyiben a központi alapba befizetni szándékozók aránya csökkent a tanulók gyakorlati képzésének és a vegyes felhasználásnak a javára. A vegyesen teljesíteni szándékozóknál dolgozik a foglalkoztatottak 63,6%-a.

Ugyanakkor meglepően magas (13%) ebben a körben a szakképzési hozzájárulást nem fizető cégek részaránya és 2000. évihez képest is a duplájára emelkedett.

A nagyvállalatok és a külföldi tulajdonú vállalatok többsége (80-88%) a vegyes megoldást választja és 4%-ra zsugorodott a kötelezettségüket a központi alapba történő befizetés formájában teljesítők aránya.

A fentieknek megfelelően a múlt évhez képest jelentős elmozdulás várható a központi alapba történő befizetési szándékban szinte minden régióban. Ebben az évben a cégek jó része inkább a vegyes felhasználási formát és a tanulók gyakorlati képzését preferálja.

4. A vállalatok 70-80%-a - méretkategóriától függetlenül - a szakképző iskoláknak kívánja átutalni hozzájárulási kötelezettségének engedélyezett 75%-át. A tanulóképzést és a saját dolgozók képzését elsősorban a nagyvállalatok preferálják.

Az idei évben bevezetett felsőfokú tanintézeteknek juttatható támogatási lehetőséggel mindössze a cégek 13,1%-a szándékozik élni. A megkérdezett nagyvállalatok közül azonban minden ötödik jelezte, hogy kihasználja a rendeletmódosításba beépített új formát. Az 50%-nál nagyobb külföldi tulajdoni hányaddal rendelkező cégek szintén átlagot jóval meghaladó arányban gondoltak a felsőfokú képzésre.

A külföldi cégek válaszaiból kiderült, hogy a hazai tulajdonban lévő vállalatoknál sokkal nagyobb arányban támogatják a szakképző iskolákat is. Ezzel szemben a tanulóképzésre csak kevés cég áldoz közülük, jóval kevesebb, mint a hazai tulajdonban lévő cégek közül.

A számokból egyértelműen látszik, hogy a vállalatok rendelkezésére álló szakképzési hozzájárulás nagyságrendje alapvetően befolyásolja azt, hogy milyen célra kívánják fordítani.

A **szakképző iskolákat** elsősorban a 30 ezer forint alatti összeggel rendelkezők támogatják. **Tanulóképzésre** legtöbbször a 4 millió forintnál többel rendelkezők közül kívánnak áldozni. A **saját dolgozók** képzése a 750 ezernél több hozzájárulást fizetők számára jelent preferált formát. A **felsőfokú képzés** támogatásának csak a 150 ezer forint feletti forrással rendelkezők látják értelmét.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen elmondták, hogy bizonyos célokra (pl. egyetemisták szakmai gyakorlata) eddig is igénybe lehetett volna venni a szakképzési hozzájárulást a felsőfokú oktatási intézmények támogatására, azonban erre nemigen került sor, a vállalatok számára ugyanis előnyösebb volt az *alapítványi* formában történő támogatás.

Jelenleg több felsőoktatási intézménynél kísérleteznek az ún. alternáló képzés bevezetésével. (Ennek keretében a hallgatók tanulmányi idejük egy részét az őket majdan foglalkoztató vállalatnál töltik. Az alternáló hallgatók egyetemi oktatójának és a vállalati konzulensnek a díjazása a szakképzési hozzájárulás terhére történik.) A szakemberek azt remélik, hogy ezzel sikerül a hozzájárulási kötelezettség törvényileg biztosított részét megszerezni, javítva a gazdasági szféra és a felsőoktatás közötti kapcsolatokat is.

A szakképző iskoláknak nyújtott támogatásokkal kapcsolatos problémákat már részletesen taglaltuk előző évi anyagunkban. Az oktatási intézményekkel kötött együttműködési megállapodások szubjektív volta, aránytalan megoszlásuk az iskolák között, a visszacsatolás hiánya azóta sem csökkent. Ezek a problémák várhatóan a felsőoktatás támogatásában is fel fognak merülni.

5. A felmérés eredménye szerint a bérköltségek **saját dolgozóik** képzésére fordítható részének 0,2%-ról 0,5%-ra való felemelése **nem hozott változást** a vállalatok magatartásában. Az elmúlt évhez hasonlóan 2001-ben is a **vállalatok egyharmada**

kívánja a saját dolgozói képzésére fordítani a szakképzési hozzájárulás törvényesen engedélyezett részét. A foglalkoztatottak több, mint 70%-át alkalmazó vállalati körről van szó.

A nagyvállalatok 90%-a kihasználja ezt a lehetőséget. Ezzel szemben a mikro-vállalkozások közül csak minden harmadik fordítja dolgozói képzésére az engedélyezett keretet. A kis és közepes cégek közül valamivel több, mint fele arányban gondoltak erre a felhasználási formára

Ágazatonként vizsgálva a saját dolgozók képzésére vonatkozó szándékot, nem találunk lényeges eltérést az ágazatok között. A cégek 30-40%-a gondol erre a felhasználási formára, Az egyetlen kivétel a szállítási-hírközlési ágazat, itt csak a vállalatok 15%-a jelölte meg ezt a felhasználási célt, igaz, ezek foglalkoztatják az ágazat dolgozóinak 77%-át. Az iparban a foglalkoztatottak 81%-át érinti a saját dolgozók képzését preferáló cégek szakképzési hozzájárulása.

A részben vagy egészben **külföldi tulajdonban** lévő cégek az átlagot jóval meghaladó mértékben kívánják szakképzési hozzájárulásuk törvény által engedélyezett részét saját dolgozóik képzésére fordítani. Különösen magas ez az arány a teljes egészében külföldi tulajdonban lévő vállalatok körében. Az interjúkból kiderült, hogy ezek a cégek két okból tartják fontosnak saját dolgozóik továbbképzését:

? ? a hazai oktatási intézményekben végzetek nem mindig rendelkeznek a külföldi vállalatok speciális igényeinek megfelelő tudással,

? ? szükségesnek tartják az állandó továbbképzést a technológia fejlődésével való lépéstartás miatt.

6. A dolgozók szakmai továbbképzése vállalatnagyságtól függetlenül kiemelt megítélést élvez. A cégek több, mint kétharmada kívánja erre a célra fordítani a 0,5%-os szakképzési hányadot. Szándékuk a foglalkoztatott létszám még nagyobb részarányát, 70-80%-át érinti.

A második helyen a **nyelvtanulás** áll, amit a cégek 37,6%-a jelölt meg, bár ez csak a foglalkoztatottak 28%-át érinti. Ugyanis a mikro-vállalkozások 40%-a ezzel a lehetőséggel kíván élni, ami mindenképpen pozitív fejleménynek tekinthető. Interjúk során erről az érintettek úgy nyilatkoztak, hogy más célra nem elég a rendelkezésükre álló forrás, mint egy-egy nyelvtanfolyamra. A harmadik helyet a **számítástechnikai** képzés foglalja el, amire a cégek 22,5%-a kívánja költeni

hozzájárulását. A nagyvállalatok közül ennél magasabb arányban (33,7%-ban) áldoznak erre a célra. A **vezetőképzést** a vállalatok mintegy 20%-a jelölte meg célként szinte valamennyi nagyságrendi kategóriában.

Ennél is kevesebb vállalat akarja hozzájárulását OKJ-s szakképzésre fordítani (16%). Azonban ebben nagy eltérés van az egyes vállalatcsoportok között. A mikro- és kisvállalatok közül kevés, a közepes és nagyvállalatoknak jelentős része (45 illetve 63%-a) költ erre a célra hozzájárulásából. A betanító és hatóságilag előírt képzést csak kevés vállalat kívánja ebből a forrásból finanszírozni.

A részben vagy egészében külföldi tulajdonú cégek szándékai nem térnek el jelentős mértékben a hazai cégeknél tapasztaltaktól. Figyelemre méltó azonban, hogy a szakmai továbbképzés és a nyelvi képzés az átlagnál jóval fontosabb felhasználási cél az 50%-osnál nagyobb külföldi tulajdoni hányadú vállalatok esetében.

7. Azoknak a vállalatoknak, amelyek nem használják fel a bérköltségek 0,5%-át saját dolgozóik képzésére, a fele úgy nyilatkozott, hogy olyan *kis összeg* áll rendelkezésére a szakképzési hozzájárulás jogcímén, hogy semmilyen értelmes célra nem elég. A mikro- és kisvállalatok nagy többségének ez a véleménye. A közepes és nagyvállalatoknak csak 11-12%-a jelölte meg ezt az okot.

Minden ötödik cég azt állítja, hogy *nem merült fel nála képzési igény*. Ezeknél a cégeknél dolgozik a foglalkoztatottak 30%-a. Az ezt állítókkal készített interjúkból kiderült, hogy sokkal inkább az oda nem figyelés, a nagy munkaintenzitás vagy a tanulástól való idegenkedés áll a válaszok mögött, mint a dolgozók magas szakmai színvonala.

A sok *adminisztrációs kötelezettségre* szinte egységesen az összes létszám-kategóriában minden negyedik vállalat hívja fel a figyelmet. Érdekes, hogy a nagyvállalatok több, mint 60%-a panaszkodik erre. Úgy gondoljuk a bonyolult adminisztrációra hivatkozók jelentős aránya miatt érdemes lenne elgondolkodni az elszámolás egyszerűsítésének lehetőségén. Annál is inkább, mert az ez évi rendeletmódosítás még bonyolultabbá teszi az adminisztrációt.

A válaszok természetesen erősen függenek a rendelkezésre álló szakképzési hozzájárulás nagyságától. 750 ezer forint az az összeg, amely alatt a felhasználható forrás alacsony voltát jelölték meg a cégek, e fölött inkább az adminisztrációs nehézségekre hivatkoztak a 0,5%-ot fel nem használók. A részben vagy egészében

külföldi tulajdonú cégek közül az átlagnál kevesebben panaszkodtak a kis összegű forrásra. Meglepő azonban, hogy tőlük is kaptunk olyan választ, hogy nincs képzési igény, illetve nem ismerik a lehetőséget.

8. A válaszok szerint a foglalkoztatottak 72%-át alkalmazó vállalati csoport (az összes vállalat több, mint fele) a szakképzési hozzájárulás engedélyezett felhasználási hányadán felül is költ dolgozói szakképzésére. Szoros összefüggés van e tekintetben is a vállalatnagyság és a szakképzés támogatása között. A mikro- és kis vállalkozásoknak fele, a közepesek és a nagyok 70-80%-a fordít 0,5%-nál magasabb összeget az oktatásra.

Vizsgálatunkból az is kiderült, hogy minél több szakképzési hozzájárulást fizet egy vállalkozás, annál nagyobb a valószínűsége, hogy egyéb forrásokból is kiegészíti azt.

9. A cégek kevesebb mint 10%-a rendelkezik **saját belső képzési rendszerrel**. Ezért elsősorban külső intézményeket vesznek igénybe. Különösen a mikro-, a kis és a közepes vállalkozásokra jellemző ez. Az elmúlt évhez képest nincs említésre méltó elmozdulás a külső szervezetek igénybevételét jelző mutatókban. Vegyes megoldást a cégek negyede alkalmaz, de főként a nagyvállalati körre jellemző a belső és külső oktatási forma kombinációja.

A *külföldi* cégek közül is csak alig néhány rendelkezik saját oktatási rendszerrel. Általános körükben a külső szervezetek igénybevétele. A vegyes formát leginkább az 50% feletti külföldi tulajdonhányaddal rendelkező, nagy létszámmal dolgozó cégek alkalmazzák.

A dolgozók szakképzésében a képzéssel és oktatással foglalkozó vállalkozások foglalják el a legfontosabb helyet. A megkérdezettek 63%-a jelölte be, hogy ezek szolgáltatásukat veszi igénybe. A nagy és közepes vállalatok között még nagyobb az arány. A másodsorban favorizált **szakképző intézményekbe** küldi dolgozóit a vállalkozások 26 százaléka, ami a foglalkoztatottak 40%-át érinti. Elsősorban a nagyvállalatok veszik igénybe a szakképző iskolák szolgáltatásait. A **felsőfokú intézményeket** a cégek 21%-a jelölte meg, de a nagyvállalatok közül 36%-ot tesz ki az arányuk.

A regionális képző központok szerepe még kicsi a szakképzésben. Érdekes módon a nagyvállalatok közül sokkal többen élnek ezzel a lehetőséggel (26%).

A szakképzési hozzájárulás összege alapján végzett vizsgálatból az derült ki, hogy lényegesen eltér a 4 millió fölötti összeggel gazdálkodók gyakorlata az ennél kisebb összeggel rendelkezőkétől. Az utóbbiak közül csak kevesen rendelkeznek saját szakképzési rendszerrel, többségük külső szervezettel oldja meg szakképzési feladatait és a vegyes formát is csak a vállalkozások 24%-a alkalmazza. Ezzel szemben a 4 milliónál nagyobb összeggel rendelkezők közül több (13%) tart fenn saját képzési rendszert, kizárólag külső szervezettel csak 24%-uk dolgozik és a vegyes formát alkalmazza több, mint két harmaduk.

Figyelemre méltónak tartjuk, hogy az *iparvállalatok* használják ki legnagyobb mértékben a regionális központok által nyújtott lehetőségeket, az idei évben 14%-uk jelezte ezt, a foglalkoztatottak 27%-át képviselve. Az elmúlt évben hasonló volt a helyzet.

- 10.** A válaszadók nagy többsége (70-80%) rövid szakmai továbbképzésre küldi dolgozóit, függetlenül attól, hogy kis vagy nagy létszámmal dolgozik. Nem okozott meglepetést, hogy a betanító képzés leginkább a nagy létszámmal dolgozó cégekre jellemző. Mint ahogy az sem, hogy a vezetőképzésre leginkább a nagyobb létszámot foglalkoztató közép, de különösen a nagyvállalatok közül az átlagosnál többen áldoznak.

A külföldi tulajdonban lévő vállalatokra jellemző, hogy szinte mindegyikük gondol a dolgozók szakmai továbbképzésére. Az 50-100% közötti külföldi tulajdonú vállalatok mintegy fele áldoz a vezetőképzésre, viszont kisebb gondot fordítanak a nyelvi és számítástechnikai továbbképzésre.

- 11.** A vállalatok leggyakrabban úgy ösztönzik dolgozóikat a továbbképzésre, hogy átvállalják a tandíjat és egyéb költségeket. A másik gyakori forma, amit az összes vállalat egy harmada választott, a munkaidő kedvezmény. Általánosan alkalmazott módszer a képzés megszerzésének anyagi elismerése is, amiről minden létszám-kategóriában a vállalatok fele nyilatkozott.

Az erkölcsi megbecsülés inkább a kisebb létszámmal dolgozó cégekre jellemző és kérdéses, hogy miben és mennyire hatásosan nyilvánul meg ez a szubjektív ösztönzési forma. A nagyvállalatoknál jellemzően előléptetéssel ösztönzik dolgozóik szakképzettségének emelkedését.

A munkaköri kötelezettségként szakképzést vagy továbbképzést előíró vállalatok az összes cég mindössze 30%-át teszik ki és inkább a nagyobb létszámmal dolgozó vállalatokra jellemző.

A tandíj és egyéb költségek megtérítését a 100%-osan külföldi tulajdonú cégek 87%-a vállalja. Hasonló az anyagi elismerést ígérő cégek aránya is ebben a körben. Munkaidő-kedvezmény nyújtására azonban a hazai tulajdonú cégeknél kevésbé hajlandóak, különösen érvényes ez a teljes egészében külföldi kézben lévő vállalatokra.

Az erkölcsi elismerést szintén kisebb arányban jelölték meg (ez alól azonban kivétel az 50-99%-os külföldi tőkerészű vállalatcsoport). Ezzel szemben az előléptetések nagyobb szerepet játszanak a tanulásra ösztönzésben a külföldi tulajdonú cégeknél.

- 12.** A múlt évhez hasonlóan az idén is megkérdeztük, hogy milyen szempontok alapján döntenek a képzési formákról. A megkérdezettek mintegy fele a cég várható munkaerő-igénye alapján állapítja meg a képzési szükségletet. E tekintetben nincs jelentős eltérés létszám-kategóriák szerint. Jól lehet a vállalati méret növekedésével párhuzamosan enyhén emelkedik az ezt jelölő cégek aránya is.

Második helyen áll a dolgozói kívánságok figyelembevétele. A cégek 35%-a ezek alapján szervezi alkalmazottjainak képzését. Érthető módon a mikro-vállalkozások esetében több cég jelölte meg ezt a módot, mint a közepes és nagyvállalati kör.

Előre kidolgozott képzési tervvel csak a cégek 16%-a - a nagyvállalatoknak azonban kétharmada - rendelkezik. A beszállítói igények egyik méretkategóriában sem játszanak fontos szerepet az oktatási szükségletek felmérésében, mindössze a vállalatok 10-15%-ának fontos szempont ez, elsősorban a mikro- és kis vállalkozásoknak. A technológiai változások a mikro-vállalkozások képzési igényeit kevésbé érintik, a kis, a közepes és a nagyvállalatok közül azonban minden második-harmadik figyelembe veszi ezeket oktatási kiadásainak tervezésekor. A termékszerkezet változására szintén kevés cég figyel, amikor kialakítja képzési elgondolásait, talán a közepes vállalkozások esetében számol ezzel az átlagosnál valamivel több vállalat.

A külföldi tulajdonhányaddal rendelkező cégek az átlagnál jóval gyakrabban (22-35%) készítenek képzési tervet. Közülük az 50%-nál nagyobb külföldi tulajdonhányaddal rendelkezők kétharmada a várható munkaerő-igények alapján

állítja össze szakképzési terveit. A dolgozói visszajelzések ebben a körben az átlagnál kevesebb vállalatot befolyásolnak. A beszállítói igényeket viszont nagyobb arányban veszik számításba. A termelés technológiai és a termékszerkezeti változások nem állnak a vállalatok többségénél az érdeklődés középpontjában, amikor az oktatási terveket összeállítják.

BEVEZETÉS

Tanulmányunk azt vizsgálja, hogy a vállalatok miként teljesítik szakképzési hozzájárulási kötelezettségüket és miként befolyásolják magatartásukat a törvény módosításai.

Már az 1996. évi rendelet lehetőséget adott arra, hogy a gazdálkodó szervezetek a szakképzési hozzájárulás 0,2%-át saját dolgozóik képzésére fordítsák. Egy 1999. évi módosítás nyomán 2000 január 1-től ez az arány 0,5%-ra bővült.

A hozzájárulási kötelezettség a teljes összeg 75%-áig úgy is teljesíthető, hogy a vállalkozás támogatást nyújt szakképző iskoláknak, szakmunkás képzőknek vagy szakközépiskoláknak. 2001. év nyarán úgy módosították a törvényt, hogy az év második félévtől kezdődően a felsőoktatási intézmények is részesülhetnek a szakképzési hozzájárulásból. A szakképző intézményeknek eddig nyújtható összeg fele az egyetemeknek, főiskoláknak is átutalható.

Mennyire fognak megváltozni a két utóbbi törvénymódosítás hatására a felhasználási formák? Ezt próbáltuk tanulmányunkban felmérni.

Ehhez a területi kamarák segítségével egy reprezentatív országos adatfelvételt hajtottunk végre a működő társas vállalkozások körében. Mintegy ezer kamarai tagvállalatot kérdeztünk meg kérdőívünkkel, ezen kívül több tucat mélyinterjút folytattunk vállalatok és oktatási intézmények vezetőivel.

Az adatok elemzését a következő szempontok alapján végeztük el:

- ☞ vállalati méret alapján
- ☞ gazdasági ágazatok szerint
- ☞ regionális bontásban
- ☞ külföldi tulajdonhányad alapján.

Arra törekedtünk, hogy a szakképzési hozzájárulást szabályozó törvény ismertségéről, felhasználási formáiról, a saját dolgozók képzésére fordítható 0,5% sorsáról, az újonnan bevezetésre került felső fokú intézmények támogatását célzó törvénymódosítás fogadtatásáról minél több olyan információval, visszajelzéssel szolgáljunk, amelyek másként nem jutnának el a gazdálkodói szférától a döntéshozói szintre.

Hasonló felmérést már a múlt évben is végeztünk. Mostani vizsgálatunk módot adott arra is, hogy megnézzük történtek-e változások a gazdálkodó szervezetek szándékaiban,

hogyan reagáltak 2000-ben a saját dolgozók képzésére fordítható keret bővítésére, miként fogadják a felsőfokú intézmények munkatársainak bevonását a kedvezményezettek körébe.

1. A felhasználás szabályainak ismerete

Idén ismét történt némi módosítás a szakképzési hozzájárulás felhasználásának szabályairól. Ez év júniusi 2001.évi LI. törvény új szabályai közül a vállalatokat közvetlenül az a változtatás érinti, miszerint 2001. július 1-től a vállalatoknak lehetőségük van a felsőoktatásban dolgozók továbbképzésére is fordítani a Szakképzési Hozzájárulás egy részét.

Ez a változtatás lényegesen kisebb horderejű, mint tavaly a vállalatnál szabadon felhasználható rész 0,2%-ról 0,5%-ra való emelése, mindenestre azoknál a vállalatoknál, amelyek sok pályakezdőt vesznek fel, s ezért szoros kapcsolatban vannak valamilyen főiskolával, egyetemmel (általában a megyeszékhelyek felsőfokú oktatási intézményeivel), fontos lehet a felhasználás újabb területre való kiterjesztése.

Múlt évi felmérésünkhöz hasonlóan ezért idén is megkérdeztük a vállalkozásokat arról, hogy ismerik-e a szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó július 1-től hatályba lépő új szabályokat.

A következő válaszok közül lehetett választani:

- ?? Részletesen ismeri
- ?? Csak felszínesen ismeri
- ?? Tudja, hogy van ilyen, de nem ismeri
- ?? Nem tud róla semmit

Összességében azt mondhatjuk, hogy a helyzet a vállalati válaszok tanúsága szerint romlott valamelyest tavalyhoz képest. A legmarkánsabb változás, hogy csökkent a szabályokat részletesen ismerő cégek aránya, s jelentősen nőtt azoké, amelyek egyáltalán nem, vagy alig ismerik a szakképzési hozzájárulás felhasználásának szabályait. Ennek oka csak részben lehet az, hogy az új törvényt csak júniusban fogadta el a Parlament, a felmérés pedig júliusban készült. Viszonylag kevés volt tehát az idő a törvény alapos megismerésére. Mindazonáltal a jogszabály-tervezet elég nagy visszhangot kapott a sajtóban, tehát a tervezet főbb pontjairól legalább felszínes ismereteket lehetett szerezni.

A részletes ismeretre vonatkozó kérdésre pozitív választ csak a kérdőívet kitöltők negyede (25,8%-a) adott, ezek a cégek azonban a foglalkoztatott létszám majdnem kétharmadát (63,3%-át) reprezentálják. Ez meglehetősen alacsony arány és visszalépést jelent a múlt évhez képest is, amikor ezek az értékek 35%-ot illetve 67%-ot mutattak.

Természetesen az, hogy a kérdőív kitöltője nem ismeri a szakképzési hozzájárulási kötelezettség felhasználásának *részletes* szabályait, még nem jelenti azt, hogy a cég nem is él ezekkel a lehetőségekkel, hiszen nagy cégnél előfordulhat, hogy más szakember speciálisan ezzel foglalkozik. Mint később látjuk, a cégek jelentős része, amelynél nem teljes ismeretről nyilatkoztak, valamilyen módon mégiscsak alkalmazzák a szabályokat. Ahhoz tehát, hogy egy vállalat nagyjából képben legyen a felhasználás lehetőségeiről, elég ha legalább felszínesen ismeri a lehetőségeket, s csak akkor tanulmányozza a törvényt alaposabban, ha valamilyen konkrét kérdés merül fel.

Nos, legalább felszínes ismeretekkel a cégek egyharmada rendelkezik, amelyek a foglalkoztatottak 22%-át reprezentálják. Arányuk alig változott a múlt évhez viszonyítva.

A két csoport, a szabályokat részletesen vagy legalább felszínesen ismerő vállalatok az összes megkérdezett kb. 60%-át tették ki most (67% volt tavaly).

1.1. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete 2000-2001-ben

Év	Vállalatok száma alapján		A foglalkoztatott lét-szám alapján	
	2000	2001	2000	2001
Részletesen ismeri	34,7	25,8	67,6	63,3
Felszínesen ismeri	33,8	34,4	22,6	21,7
Hallott róla, de nem ismeri	19,9	22,4	7,2	10,4
Nem tud róla	11,6	17,4	2,5	4,5

Valamelyest nőtt azon vállalatok száma a múlt évhez képest, amelyek tudnak ugyan az új szabályról, de nem ismerik azokat. Viszonylag magas, s szintén növekvő a jogszabályról semmit sem tudók száma, a vállalatok 17%-a adott ilyen választ, a foglalkoztatottak 4,5%-át képviselve. A két utóbbi csoportba tartozók aránya a múlt évhez képest emelkedett.

A további vizsgálatok azt mutatták, hogy az ismeretség mértéke legerősebben a vállalati méretkategóriákhoz kötődik.

1.2. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete 2000-2001-ben vállalatméret szerint (a vállalkozások száma alapján)

Létszám Kategória	részletesen ismeri		felszínesen ismeri		tudja, hogy van, de nem ismeri		nem tud róla semmit	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
1-9 fő	32,7	23,5	34,4	34,5	21,1	23,1	12,9	19,0
10-49 fő	41,7	33,1	36,2	36,2	13,9	21,4	4,5	9,3
50-249 fő	65,1	57,0	29,9	29,9	8,6	9,8	1,2	3,3
250 fő felett	78,2	73,5	19,7	21,6	2,0	4,3	0,0	0,5
Összesen	34,7	25,8	33,8	34,4	19,9	22,4	11,6	17,4

Ahogy az tavaly is jellemző volt, a vállalati méret növekedésével párhuzamosan javul a tájékozottság a szakképzési hozzájárulás szabályairól.

A 250 főnél többet foglalkoztató cégek 73,5%-a tartja magát a szabályok jó ismerőjének. Az 50-250 fővel dolgozóknál ez az arány már csak 57%. A 10-49 fős cégeknek már csak 35,5%-a válaszolta ezt. Végül, a mikro- vállalkozásoknál az arány 23,5%-ra csökkent. Ezek a számok minden méretkategóriában visszalépést jelentenek az előző évekhez képest. A nagyvállalatok esetében a legkisebb a szabályokat ismerők arányának a csökkenése tavalyhoz képest, a mikro-vállalkozásoknál viszont igen jelentős ez a csökkenés, és különösen aggasztó, hogy a szabályokat *egyáltalán* nem ismerők aránya emelkedett ebben a vállalatcsoportban a legnagyobb mértékben.

A *felszínes* ismeretekkel rendelkezők, illetve a szabályokat csak hírből ismerők aránya a részletes ismeretekkel rendelkezőkhöz képest ellentétes irányzatú. A nagyobb vállalatoknál alacsonyabb, a mikro vállalkozásoknál viszont magasabb értéket mutat. A jogszabályról egyáltalán nem halott az 1-9 fős cégek 19%-a, a 250 fő felettiek esetében ez csak a vállalatok 0,5%-nál fordult elő. Az eredmények rosszabbak a múlt évinél minden méretkategóriában, csak a nagy vállalatoknál nem számottevő a csökkenés.

Az alkalmazottak száma alapján számítva a fenti arányokhoz hasonló eredményeket kapunk, de még markánsabban kirajzolódnak azok a tendenciák, amelyek a nagyobb vállalatok lényegesen jobb tájékozottságát jelzik..

1. 3. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete 2000-2001-ben vállalatméret szerint (az alkalmazottak száma alapján számolva)

Létszám Kategória	Részletesen ismeri		felszínesen ismeri		tud róla, de nem ismeri		nem tud róla sem	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
1-9 fő	33,4	24,8	36,6	34,5	18,3	25,6	11,7	15,1
10-49 fő	48,2	38,0	36,3	36,7	12,6	17,0	2,9	8,3
50-249 fő	67,9	60,3	23,4	28,2	7,8	8,1	0,9	3,4
250 fő felett	86,9	86,8	12,2	9,3	0,9	3,6	0,0	0,3
Összesen	67,6	62,9	22,6	22,2	7,2	10,2	2,5	4,6

Meglehetősen nagy különbségek mutatkoznak **ágazatok** szerint is. Az *oktatásban* és a *pénzügyi* területeken tevékenykedő vállalkozások durván fele részletesen ismeri a szabályozást, ami lényegesen jobb, mint az átlag (25,5%).

1. 4. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete 2001-ben ágazatok szerint a vállalatok száma alapján

	részletesen ismeri	felszínesen ismeri	tud róla, de nem ismeri	nem tud róla semmit
Ipar	23,7	32,7	26,8	16,8
Építőipar	21,4	24,4	24,4	29,8
Kereskedelem	24,8	32,5	27,6	15,0
Szálláshely-szolgáltatás	19,1	40,2	33,3	7,4
Szállítás, hírközlés	24,0	30,5	23,3	22,1
Pénzügyi tevékenység	55,1	19,1	9,0	16,7
Üzleti szolgáltatás	21,9	41,9	17,6	18,7
Oktatás	42,4	42,4	10,1	5,0
Humán szolgáltatás	14,8	53,1	19,3	12,8
Összesen	25,5	34,6	22,9	17,0

Az oktatási vállalatoknál természetes a törvények jobb ismerete, hiszen ezek a cégek potenciális szolgáltatói azoknak az oktatási tevékenységeknek, amelyeket a vállalatok részben éppen a szakképzési hozzájárulás vállalati részéből finanszíroznak. Az iparban, a szállítás-hírközlés ágazatban működők, az építőipari, a vendéglátó ipari és a gazdasági szolgáltatásokat nyújtó vállalatoknak azonban csak mintegy 20%-a nyilatkozta ezt. A humán szolgáltatóknál pedig mindössze 14,8 % a jogszabályt részletesen ismerők aránya.

1.5. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete ágazatok szerint a foglalkoztatottak létszáma alapján 2001-ben

Ágazat	részletesen ismeri	felszínesen ismeri	tud róla, de nem ismeri	nem tud róla semmit
Ipar	70,9	19,5	6,7	2,9
Építőipar	48,5	27,9	11,6	12,5
Kereskedelem	51,8	24,3	19,2	4,7
Szálláshely szolgáltatás	55,1	27,9	14,2	2,9
Szállítás, hírközlés	75,5	11,5	8,8	4,2
Pénzügyi tevékenység	90,1	7,3	1,3	1,3
Gazdasági szolgáltatás	47,6	30,0	18,0	4,4
Oktatás	63,6	19,6	11,7	5,0
Humán szolgáltatás	22,8	54,0	13,2	10,0
Összesen	63,3	21,7	10,4	4,5

Valamivel kedvezőbb a kép, ha a vállalkozások *létszámadatait* is figyelembe vesszük. Így számolva az *iparban*, a *szállítás-hírközlésben* és a *pénzügyi* szolgáltatások területén a jogszabályt részletesen ismerő cégek a foglalkoztatottak 70% fölötti arányát képviselik. Az építőiparban, a kereskedelemben, a vendéglátásban, a gazdasági szolgáltatások területén és az oktatásban a dolgozók mintegy felét alkalmazó cégcsoport szintén részletesen ismeri a jogszabályokat. Öröndetes az is, hogy a jogszabályról nem tudó vállalkozások - az építőipar és a humán szolgáltatók kivételével - csak az alkalmazottak 5%-át foglalkoztatják.

A **régiók** között a múlt évi képhez hasonlóan nagyok az eltérések a jogszabályok ismerete terén.

1.6. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete régiók szerint a vállalatok száma alapján 2000-2001-ben, %

	Részletesen ismeri		felszínesen ismeri		tud róla, de nem ismeri		nem tud róla semmit	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Közép-Magyarország	18,9	20,1	27,8	41,0	28,5	23,7	24,8	15,3
Közép-Dunántúl	27,7	27,0	43,1	36,8	20,1	16,6	9,1	19,7
Nyugat-Dunántúl	45,6	26,6	37,2	26,0	13,0	20,7	4,3	26,7
Dél-Dunántúl	37,3	31,8	19,6	29,0	20,3	29,0	22,8	10,1
Észak-Magyarország	47,9	37,4	33,3	51,6	12,9	1,4	6,0	9,5
Észak-Alföld	36,0	33,3	30,4	33,1	21,4	24,5	12,3	9,1
Dél-Alföld	38,5	24,4	34,7	27,7	21,3	27,4	5,4	20,5

A vállalatok száma alapján végzett vizsgálat azt mutatta, hogy a *közép-dunántúli, észak-magyarországi, az észak-alföldi* valamint a *dél-dunántúli* régiókban a cégek mintegy 30%-a ismeri részletesen a vonatkozó szabályokat. Ebből a csoportból a legmagasabb értéket (37,4%-ot) Észak-Magyarországon, a legalacsonyabbat Közép-Magyarországon jelezték. A többi régióban a megkérdezettek 20% körüli arányban nyilatkoztak részletes ismeretről.

Észak-Magyarországon legmagasabb a felületes ismeretekkel rendelkezők aránya is. Így a jogszabályt csak hallomásból vagy egyáltalán nem ismerő cégek aránya ebben a régióban minimális. Ezzel szemben a többi régióban ez utóbbi két kategóriába sorolta magát a vállalkozások több, mint 30%-a. A Nyugat-Dunántúlon és az Észak-alföldön pedig arányuk 50% felé közelít.

A múlt évhez képest a régiók többségében egyértelműen negatív irányú elmozdulás következett be, ez alól talán csak az észak-magyarországi régió a kivétel.

A viszonylag kedvezőtlen eredményt nyilván az okozza, hogy a mintában magas volt a kevés létszámot foglalkoztató vállalkozások száma. Ha a foglalkoztatottak számát is figyelembe vesszük, kiderül, hogy a magasabb létszámmal működő cégek nagy része jól tájékozott.

1.7. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete régiók szerint a foglalkoztatottak létszáma alapján 2000-2001-ben

	részletesen ismeri		felszínesen ismeri		tud róla, de nem ismeri		nem tud róla semmit	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Közép-Magyarország	60,1	69,6	26,7	21,4	10,1	7,3	3,1	1,7
Közép-Dunántúl	60,6	67,9	27,4	18,7	8,4	7,9	3,5	5,5
Nyugat-Dunántúl	73,2	57,6	21,7	20,6	4,3	15,9	0,8	5,9
Dél-Dunántúl	77,9	49,0	12,6	33,0	5,4	13,0	4,1	4,9
Észak-Magyarország	64,3	48,2	24,6	36,1	7,5	7,9	3,6	7,8
Észak-Alföld	76,9	74,8	15,3	14,5	5,2	7,1	2,6	3,7
Dél-Alföld	69,4	49,4	23,0	24,5	6,5	17,2	1,1	9,0

Közép-Magyarországon, a Közép-Dunántúlon és az Észak-alföldön a foglalkoztatottak több mint kétharmadát alkalmazó cégek részletesen ismerik az új jogszabályokat. A többi régióban is 50% körüli az arányuk. A jogszabályt egyáltalán nem ismerő cégek

pedig az alkalmazotti létszámnak kevesebb, mint 10%-át foglalkoztatják valamennyi régióban.

Az előző évhez képest e téren is romlott a helyzet. A nyugat-dunántúli, a dél-dunántúli, az észak-magyarországi és a dél-alföldi régióban is az alkalmazottak nagyobb hányadát foglalkoztatták az elmúlt évben a jogszabályt ismerő cégek és kevesebb volt az ismeretekkel nem rendelkezők aránya.

Egyébként a régiós vizsgálatok is igazolták, hogy a jogszabályi tájékozottság elsősorban létszámfüggő.

A részben vagy egészben **külföldi tulajdonban** lévő vállalatok jogszabályi ismerete nemigen különbözik a magyar tulajdonú vállalatokétól. Legfeljebb az meglepő, hogy a 100%-ban külföldi cégek között több olyan kisebb létszámmal dolgozó vállalat van, amely nem vagy alig ismeri a szakképzési hozzájárulásra vonatkozó előírásokat.

1.8. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete a külföldi tulajdonosi hányad szerint, %

	részletesen ismeri		felszínesen ismeri		tud róla, de, nem ismeri		nem tud róla semmit	
	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján
külföldi tul.hányad								
0%	25,8	61,9	32,3	21,8	23,8	10,9	18,1	5,4
1-49 %	31,2	64,8	62,9	22,0	2,9	12,2	3,0	1,0
50-99 %	27,7	81,6	62,7	13,1	8,6	3,2	1,0	2,1
100 %	17,0	50,2	53,4	35,7	5,0	9,6	24,6	4,6
Összesen	25,8	62,9	34,3	22,2	22,5	10,3	17,4	4,6

A fent leírt helyzete némiképp árnyalja, hogy a rendeletet részletesen ismerők körébe tartozik azoknak a vállalatoknak a zöme, amelyeknél a szakképzési hozzájárulás összege meghaladja a 750 ezer forintot. Azok a vállalatok tehát, amelyeket a rendelet "húsbavágóan érint", hiszen olyan nagyságrendű összegek keletkeznek náluk, amelyek már többféle módon felhasználhatók, egytől-egyig ismerik a rendeletet.

A felszínes ismeretekkel rendelkezők közé sorolható a 750 ezer forintnál kisebb összeggel rendelkezők több, mint 30%-a és a nem-fizetők 46%-a. A rendeletről tudók, de azt nem ismerők csoportjába a 30 ezer forintnál szerényebb forrással rendelkezők közül sorolta be magát a legtöbb cég (30 %).

A szakképzési hozzájárulást *nem* fizetők a felszínes ismerettel rendelkezők, a rendeletről tudó, de azt nem ismerő, illetve az arról semmit sem tudók csoportjaiban szerepelnek, bár 15%-uk részletesen ismeri a szabályozást.

1.9. táblázat: A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új szabályok ismerete a rendelkezésre álló forrás szerint, %

Kategóriák ezer Ft*	részletesen ismeri		felszínesen ismeri		tud róla, de nem ismeri		nem tud róla semmit		Összesen
	váll.szám alapján	alk.szám alapján	váll.szám alapján	alk.szám alapján	váll.szám alapján	alk.szám alapján	váll.szám alapján	alk.szám alapján	
0	15,0	46,4	46,0	25,1	10,7	8,6	28,2	19,9	100%
1-30	20,4	27,6	32,4	36,5	29,9	25,8	17,3	10,1	100%
31 - 150	32,6	40,5	35,7	34,3	20,3	18,3	11,5	6,8	100%
151 - 750	36,1	48,9	35,4	30,9	19,3	13,4	9,2	6,8	100%
751 - 4000	65,5	67,2	25,6	24,9	6,6	5,1	2,3	2,8	100%
4001 -	72,3	86,8	24,4	9,5	3,3	3,8	-	-	100%
Összesen	27,7	64,8	35,5	22,0	21,8	9,4	15,0	3,8	100%

* A vállalat által fizetendő Szakképzési Hozzájárulás összege 2000-ben, kategóriánként.

2. A szakképzési hozzájárulás összege 2000-ben

A válaszadó cégek 12,8%-a 30 ezer forintnál kevesebb szakképzési hozzájárulást fizetett. A 31-150 ezer forint közötti sávba a megkérdezettek 20%-a tartozik. Ezt a két alsó kategóriát két harmadrészben mikro- és kis vállalkozások teszik ki. Az utóbbiak még a 151-750 ezer forint hozzájárulást fizető vállalatoknak is a felét adják, de ide tartozik a közepes vállalkozások 20%-a is.

2.1. táblázat: A szakképzési hozzájárulás nagysága 2000-ben külföldi tulajdoni hányad szerint (ezer Ft)

Külföld tulajdoni hányad	0	1-30 ezer	31-50 ezer	151-750 ezer	751-4000 ezer	4000 ezer felett	Összesen
0%	5,8	15,3	21,9	25,4	20,4	11,2	100,0
1-49 %	1,7	8,6	24,1	12,1	24,1	29,3	100,0
50-99 %	-	2,0	11,8	23,5	21,6	41,2	100,0
100%	1,3	1,3	5,3	16,0	38,7	37,3	100,0
Összesen	4,8	12,9	20,0	23,6	22,3	16,5	100,0

A 750 ezer és 4 millió közötti sáv leginkább a közepes vállalatoké. A 4 millió fölött fizetők pedig elsősorban a nagyvállalatok.

Ágazatonként elég jelentős eltérések tapasztalhatók a szakképzési hozzájárulás 2000-ben fizetett összegében. A humán szolgáltatást nyújtók, az oktatási, a szállítás-hírközlési és a vendéglátó cégek alkotják a 30 ezer forint alatti összeget fizetők zömét.

2.2. táblázat: A szakképzési hozzájárulás nagysága 2000-ben ágazatok szerint

(ezer Ft)

	0	1-30 ezer	31-150 ezer	151-750 ezer	751-4000 ezer	4000 ezer felett	Összesen
Ipar	2,5	5,6	11,6	25,3	31,9	23,2	100,0
Építőipar	2,0	11,8	24,5	27,5	18,6	15,7	100,0
Kereskedelem	1,3	15,3	26,8	29,3	18,5	8,9	100,0
Szálláshelyszolg.	1,4	19,7	26,8	25,4	16,9	9,9	100,0
Szállítás	5,6	18,5	20,4	11,1	11,1	33,3	100,0
Pénzügyi tevék.	12,1	12,1	15,2	18,2	15,2	27,3	100,0
Üzleti szolgáltatás	11,9	16,9	23,7	20,3	15,3	11,9	100,0
Oktatás	15,2	19,6	28,3	19,6	13,0	4,3	100,0
Humán szolgáltatás	18,9	24,3	18,9	8,1	29,7	-	100,0
Összesen	4,7	4,7	20,0	23,7	22,3	16,5	100,0

A 31-150 forint közötti sávban egyenletesen oszlanak meg a cégek. A 150-750 ezer forintos kategóriában - a humán szolgáltatások a szállítás-hírközlés kivételével - az ágazatok többsége szintén azonos arányban szerepel. A 750 ezer forint feletti mezőt az iparvállalatok uralják, de 4 millió feletti kategóriában jelentős a pénzügyi és szállítási-hírközlési és építőipari vállalatok aránya is.

2.3. táblázat: A szakképzési hozzájárulás nagysága 2000-ben régiók szerint (ezer Ft)

	0	1-30 ezer	31-150 ezer	151-750 ezer	751-4000 ezer	4000 ezer felett	Összesen
Közép-Magyaró.	7,6	17,8	22,5	18,6	15,7	17,8	100,0
Közép-Dunántúl	2,8	10,5	26,6	29,4	15,4	15,4	100,0
Nyugat-Dunántúl	0,8	11,3	12,1	28,2	25,0	22,6	100,0
Dél-Dunántúl		15,9	20,7	24,4	24,4	14,6	100,0
Észak-Magyaró.	6,0	8,0	20,0	26,0	28,0	12,0	100,0
Észak-Alföld	2,6	3,9	10,4	23,4	42,9	16,9	100,0
Dél-Alföld	8,9	13,0	20,5	21,2	24,0	12,3	100,0
Összesen	4,8	12,8	19,9	23,7	22,4	16,4	100,0

Régióként szembevetendő, hogy az észak-magyarországi és az észak-alföldi régióban viszonylag kevés a 30 ezer forint alatti kötelezettséget teljesítő cég, viszont magas a 751 ezer és 4 millió közötti fizetők aránya. A 4 millió fölötti sávba tartozók között magas a nyugat-dunántúli vállalatok részesedése.

A részben vagy egészen külföldi tulajdonú cégek többsége 750 ezer forintnál nagyobb szakképzési hozzájárulást fizet, többségük kötelezettsége meghaladja a 4 milliót.

3. A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésének formája

Kérdőívünk a következő választási lehetőségeket tartalmazta a vállalati szándékok feltárása érdekében:

?? A teljes összeget befizeti a szakképzési alapba

?? A teljes összeget a tanulók gyakorlati képzésére fordítja

?? A hozzájárulási kötelezettséget vegyesen teljesíti

?? Visszaigénylő pozícióban van

?? Nem fizet szakképzési hozzájárulást

A Szakképzési Alapba fizeti be kötelezettsége teljes összegét a vállalatok 46,4%-a, ezek a vállalatok azonban csak a foglalkoztatott létszám 21,6%-át képviselik. Az előző évhez képest az idén kevesebb cég kívánja ezen a legegyszerűbb módon leróni szakképzési hozzájárulását. Ez kedvező abból a szempontból, hogy egyre több cég ismeri fel a szakképzési hozzájárulás változatos felhasználási lehetőségeiből származó előnyöket, s nem csak egyszerűen befizeti az Alapba, mint a többi adót.

A *vegyesen* teljesíteni szándékozók foglalják el rangsorban a második helyet, 28,5%-os aránnyal. Az alkalmazotti létszám szerint ezeknél a cégeknél dolgozik a foglalkoztatottak 63,6%-a.

Tanulók *gyakorlati képzésére* fordítja a szakképzési hozzájárulást a cégek 6,8%-a, amelyek az alkalmazottak közel 10%-át foglalkoztatják. Az előző évhez képest itt jelentős felfutás tapasztalható. A visszaigénylő pozícióban lévők aránya nem számottevő.

Meglepően magas (13%) viszont a szakképzési hozzájárulást *nem* fizető cégek részaránya. Ezek vélhetően a mikro-vállalatok köréből kerülnek ki, mivel az alkalmazottaknak mindössze 1,7%-át foglalkoztatják. Megjegyezzük, hogy a fizetni nem szándékozók aránya az 2000. évihez képest dupla értéket mutat 2001-ben.

3.1. táblázat: A 2001. évi szakképzési hozzájárulás felhasználási céljai ágazatok szerint a vállalatok száma alapján

	Szakképzési Alapba		Gyakorlati képzésre		Vegyesen teljesít		Visszaigénylő	Nem fizet		Összesen
	2000	2001	2000	2001	2000	2001		2000	2001	
Ipar	55,8	47,0	2,9	3,0	35,2	30,7	9,4	5,9	9,9	100,0
Építőipar	61,6	56,7	5,9	16,0	26,3	14,2	6,8	6,1	5,5	100,0
Kereskedelem	61,2	58,2	5,8	12,8	25,2	24,3	0,8	7,2	3,9	100,0
Szálláshelysz.	70,1	38,8	4,3	4,6	22,3	44,8	11,8	3,3	0,0	100,0
Szállítás	75,8	53,5	0,6	0,5	20,2	19,6	5,3	2,9	21,2	100,0
Pénzügyi tev.	65,8	23,6	0,4	0,6	24,0	33,1		8,7	42,8	100,0
Üzleti szolg.*		44,1		4,4		33,5	2,9		15,0	100,0
Oktatás	64,7	33,4	5,3	4,9	22,3	32,8	8,6	7,4	20,3	100,0
Humán szolg.	74,7	33,2	5,0	0,4	12,9	30,2		7,4	36,3	100,0
Összesen	63,5	46,4	3,8	6,8	25,3	28,5	5,3	6,9	13,0	100,0

*2000-ben a pénzügyi és a gazdasági szolgáltatások adatai összevontan szerepelnek.

A szakképzési hozzájárulást teljes egészében a Szakképzési Alapba befizetők aránya az átlagosnál magasabb az építőiparban, a kereskedelemben és a szállítási-hírközlési szférában működő cégek között. Átlag alatt van viszont a vendéglátóknál, a gazdasági szolgáltatásokat nyújtóknál, az oktatásban tevékenykedőknél és a pénzügyi szférában működőknél. Az utóbbiak közül csak minden negyedik kívánja átutalni befizetéseit a központi alapba.

3.2. táblázat: A 2001. évi szakképzési hozzájárulás felhasználási céljai ágazatok szerint a foglalkoztatott létszám alapján 2001-ben

	Szakképzési Alapba	gyakorlati képzésre	vegyesen	visszaigénylő	nem fizet	Összesen
Ipar	15,2	11,3	71,0	2,1	0,4	100,0
Építőipar	28,7	11,5	52,1	6,7	1,1	100,0
Kereskedelem	24,8	9,0	61,5	4,4	0,5	100,0
Szálláshelyszolg.	20,4	5,0	68,4	6,2	-	100,0
Szállítás	12,6	21,7	59,6	0,9	5,2	100,0
Pénzügyi tev.	38,2	0,9	57,8	-	3,1	100,0
Üzleti szolg.	32,4	3,2	54,2	2,0	8,1	100,0
Oktatás	29,3	3,0	48,4	15,6	3,6	100,0
Humán szolg.	33,7	3,9	51,5	-	10,9	100,0
Összesen	21,6	9,8	63,6	3,3	1,7	100,0

A tanulók gyakorlati képzésére való felhasználás legjellemzőbb az építőiparra és a kereskedelemre, ahol a cégek 13-17%-a választja ezt a megoldást. A vegyes megoldást a legtöbb ágazatban a cégek egy harmada kívánja alkalmazni. Kivételt képez az építőipar és a szállítás-hírközlés, ahol jóval alacsonyabb a vegyes formát választók aránya, illetve a vendéglátás, ahol viszont jóval átlag feletti (44,8%).

A szakképzési hozzájárulást nem fizetők aránya a szállítási-hírközlési és az oktatási tevékenységet végzők között feltűnően magas (42,8, illetve 36,3%).

A mikro-vállalkozások fele, a kisvállalkozások harmada a 2001. évi szakképzési hozzájárulását a központi alapba kívánja befizetni. A vegyes formát 24,2 illetve 49,7%-uk választja. A mikro-vállalkozások 15%-a nem szándékozik szakképzési hozzájárulást fizetni.

A középvállalatok közül már csak 18% alkalmazza a legegyszerűbb formát, a Szakképzési Alapba történő befizetést, kétharmaduk több formával kíván élni. A nagyvállalati körben pedig a túlnyomó többség (87,8%) a vegyes megoldást választja és ebben a vállalatcsoportban 6,1%-ra zsugorodott a kötelezettségüket a központi alapba történő befizetés formájában teljesítők aránya.

3.3. táblázat: Hozzájárulási kötelezettség tervezett formája vállalatméret szerint 2000-2001-ben a vállalatok száma alapján, %

	Szakképzési Alapba		gyakorlati képzésre		vegyesen		vissza-igénylő	Nem fizet		Össz.
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2001	2000	2001	
1-9 fő	68,4	49,4	3,0	6,5	20,3	24,2	5,2	7,8	14,7	100,0
10-49 fő	36,0	32,5	8,8	8,2	54,2	49,7	8,8	0,3	0,8	100,0
50-249 fő	15,4	18,0	9,3	8,2	74,2	68,2	4,7	-	0,8	100,0
250 fő felett	4,1	6,1	4,9	4,1	89,2	87,8	1,0	-	1,0	100,0
Összesen	63,5	46,4	3,7	6,7	25,3	28,6	5,6	6,9	12,7	100,0

A tanulók gyakorlati képzésére a vállalatok kevesebb, mint 10%-a kívánja fordítani szakképzési hozzájárulását nagyságrendi kategóriától függetlenül.

A múlt évi felméréshez képest lényeges elmozdulás csak a mikro-vállalkozások kategóriájában történt, amennyiben a központi alapba befizetni szándékozók aránya csökkent a gyakorlati képzés és a vegyes felhasználás javára.

Az alkalmazottak számával súlyozva a válaszokat, kisebb eltéréseket csak a nagyvállalatokra vonatkozó adatoknál tapasztalunk. Ezek közül említésre méltó, hogy ebben a körben a tanulók gyakorlati képzésére fordítandó összeg az alkalmazottak 11,1%-át érinti majd.

3.4. táblázat: Hozzájárulási kötelezettség tervezett formája vállalatméret szerint 2001-ben az alkalmazottak létszáma alapján, %

	Szakképzési alapba	Gyakorlati képzésre	Vegyesen	Visszaigénylő	Nem fizet	Összesen
1-9 fő	49,9%	7,1%	29,5%	7,0%	6,6%	100,0
10-49 fő	23,9%	9,1%	58,2%	7,9%	0,8%	100,0
50-249 fő	15,2%	8,7%	71,1%	3,7%	1,4%	100,0
250 fő felett	14,1%	11,4%	73,8%	0,4%	0,6%	100,0
Összesen	21,5%	9,6%	63,8%	3,4%	1,7%	100,0

Régióként vizsgálva a felhasználási szándékokat, felmérésünk azt mutatta, hogy a Dél-Dunántúl kivételével (ahol az arány 65%) a Szakképzési Alapba befizetni szándékozó vállalatok aránya 40-50% között van, ami a múlt évhez képest jelentős csökkenésre utal.

A tanulók gyakorlati képzésére valamennyi régióban - egy régió kivételével - a vállalatok kevesebb, mint 10%-a fordítja befizetési kötelezettségét. Ebben nincs lényeges eltérés a múlt évi felméréshez képest. (A Dél-alföldön ez az arány a tavalyi évben is, az idén is átlag fölötti: 7,6 illetve 10,5%.)

3.5. táblázat: A 2001. évi szakképzési hozzájárulás felhasználási céljai régiók szerint

	Szakképzési Alapba		Gyakorlati képzésre		Vegyesen		Visszaigénylő	Nem fizet		Összesen
	2000	2001	2000	2001	2001	2000	2001	2000	2001	
Közép-Magyaró.	72,4	40,5	0,4	7,5	5,4	15,9	14,6	11,4	32,0	100,0
Közép-Dunántúl	65,4	48,1	4,0	0,8	7,2	25,9	41,4	3,6	2,5	100,0
Nyugat-Dunántúl	62,6	43,4	5,5	5,7	7,4	20,5	43,4	11,1	-	100,0
Dél-Dunántúl	54,3	65,4	8,0	1,3	5,3	31,1	28,0	3,3	0,0	100,0
Észak-Magyaró.	63,0	39,4	5,9	9,0	-	30,8	43,6	-	8,0	100,0
Észak-Alföld	57,8	36,9	1,0	1,6	2,4	31,5	59,0	9,8		100,0
Dél-Alföld	69,2	48,1	3,6	9,3	10,5	27,0	17,7	-	14,5	100,0

A vegyes felhasználást választók tekintetében nagy az eltérés a régiók között. Feltűnő, hogy a Közép-Magyarországi Régióban a cégek 32%-a nem szándékozik szakképzési hozzájárulást fizetni.

A múlt évhez képest jelentős elmozdulás várható a központi alapba történő befizetési szándékban: szinte minden régióban csökken az aránya ennek a formának. Ebben az évben a cégek jó része inkább a vegyes felhasználási formát és a tanulók gyakorlati képzését preferálja. Ettől eltérő szándékokat jeleznek a dél-dunántúli vállalatok, ahol a központi alapnak az idén a múlt évinél nagyobb szerepet szánnak a többi forma rovására. Elsősorban a kisebb létszámmal dolgozó vállalatok választása van az utóbbi eredmény mögött, a foglalkoztatottaknak 24%-át érinti döntésük.

A **külföldi** vállalatok közül a nagy létszámmal működők zöme (80% körül) vegyes formában számolja el szakképzési hozzájárulását, tehát a különböző elszámolási formákat egyaránt igénybe veszi. A Szakképzési Alapba viszonylag kevesen fizetnek be, s arányuk a külföldi tulajdonhányad emelkedésével csökken, azaz minél magasabb a külföldi tulajdon aránya a vállalatban, annál aktívabban, és a saját szempontokat figyelembe véve használja fel a vállalat a szakképzési hozzájárulási kötelezettség összegét. Tisztán gyakorlati képzésre is kevesebben áldoznak közülük, mint a magyar tulajdonú vállalatok körében, ami nem jelenti azt, hogy a vegyes felhasználás keretében ne költenének dolgozóik gyakorlati képzésére.

Érdekes viszont, hogy a teljesen külföldi tulajdonban lévő cégek 19%-a, a kevesebb mint fele részben külföldi érdekeltségűek 14%-a egyáltalán nem fizet szakképzési hozzájárulást.

3.6. táblázat: A 2001. évi szakképzési hozzájárulás felhasználási céljai külföldi tulajdoni hányad szerint

Külföldi tul.hányad	Szakképzési Alapba		Gyakorlati képzésre		Vegyesen		Visszaigénylő		Nem fizet	
	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján
0%	47,9	26,5	7,1	10,8	7,1	56,5	7,1	4,0	12,8	2,3
1-49 %	37,2	9,4	2,4	9,8	2,4	79,2	2,4	1,0	14,4	0,5
50-99 %	22,6	5,9	0,8	2,7	0,8	89,2	0,8	2,9	-	-
100%	10,4	12,8	2,2	7,6	2,2	77,0	2,2	2,1	19,0	0,5
Összesen	46,4	21,5	6,7	9,6	6,7	63,8	6,7	3,4	12,7	1,7

4. Milyen formákat preferálnak a vegyesen teljesítők?

Mivel a dolgozók csaknem kétharmadát foglalkoztató cégek vegyes formában kívánják teljesíteni befizetési kötelezettségüket, fontosnak tartottuk, hogy megvizsgáljuk azokat a konkrét célokat, amelyeket hozzájárulásukkal támogatni kívánnak.

A vállalatok 70-80%-a - méretkategóriától függetlenül - a szakképző iskoláknak kívánja átutalni hozzájárulási kötelezettségének engedélyezett 75%-át. A tanulóképzést és a saját dolgozók képzését elsősorban a nagyvállalatok preferálják.

A felsőfokú tanintézeteknek juttatható támogatási lehetőséggel mindössze a cégek 13,1%-a szándékozik élni. A megkérdezett nagyvállalatok közül azonban minden ötödik jelezte, hogy kihasználja a rendeletmódosításba beépített új formát.

4.1. táblázat: A szakképzési hozzájárulási kötelezettséget vegyesen teljesíteni szándékozó cégek teljesítési formái vállalati méret szerint a vállalatok száma alapján számítva 2001-ben

Méret-kategória	Szakképző iskolának		Tanulóképzés		Saját dolgozó képzése		Felsőfokú tanintézetnek		Szakképzési Alapba is	
	alk.sz. szerint	cégek sz. szerint	alk. sz. szerint	cégek sz. szerint	alk. sz. szerint	cégek sz. szerint	alk. sz. szerint	cégek sz. szerint	alk. sz. szerint	cégek sz. szerint
1-9 fő	74,1	70,9	13,6	12,7	44,8	40,0	14,2	14,5	49,1	49,1
10-49 fő	85,4	81,5	18,8	19,5	38,1	32,8	9,6	7,5	43,9	38,2
50-249 fő	81,2	79,8	29,0	24,9	63,6	60,1	10,6	12,1	49,2	50,9
250 fő felett	74,6	81,4	56,7	45,9	86,5	86,6	29,5	20,9	30,2	40,7
Összesen	77,9	73,7	40,8	15,4	70,5	40,7	20,5	13,1	38,6	46,9

A foglalkoztatott létszámmal súlyozott adatok alapján megállapítható, hogy a saját dolgozók képzésére a közepes és a nagyvállalatoknak sokkal nagyobb (63,6 illetve 84,5%) része fogja fordítani hozzájárulási kötelezettségét, mint a kisebb cégek esetében.

Az **ágazatonkénti** vizsgálatnál jelentősen eltérő eredményeket kaptunk a vállalatok számából, illetve a foglalkoztatott létszámból kiindulva. A szakképző iskoláknak történő átutalás tekintetében még nincs nagy eltérés. E forma előnyben részesítése jellemzi a vállalatok 75-90%-át. Csak az oktatásban és a humánszolgáltatások területén működő cégeknél szánják ennél alacsonyabb arányban ilyen célokra befizetéseiket. Az alkalmazottak számát is figyelembe véve kiderül, hogy főleg a kisebb létszámmal dolgozó vállalatokról van szó.

A kereskedelemben, a vendéglátásban, a szállítás-hírközlésben és a pénzügyi szolgáltatásban a tanulóképzést a foglalkoztatottak több, mint 50%-át képviselő vállalatok jelölték meg, mint támogatási formát. A többi ágazatban ez a támogatási cél háttérbe szorult.

A saját dolgozók képzésére fordítaná a hozzájárulását minden ágazatban a nagylétszámmal dolgozók többsége.

4.2. táblázat: A szakképzési hozzájárulási kötelezettséget vegyesen teljesíteni szándékozó cégek teljesítési formái ágazatok szerint 2001-ben

	szakképző iskolának		tanulóképzés		saját dolgozó képzése		felsőfokú tanintézetnek		Szakképzési Alapba is	
	fogl. sz. alapján	váll. sz. alapján	fogl. sz. alapján	váll. sz. alapján	fogl. sz. alapján	váll. sz. alapján	fogl. sz. alapján	váll. sz. alapján	fogl. sz. alapján	váll. sz. alapján
Ipar	80,3	74,0	33,4	18,6	71,5	31,2	23,4	11,2	35,5	25,4
Építőipar	85,3	87,8	28,2	10,7	72,2	40,2	13,0	2,2	36,0	80,6
Kereskedelem	68,2	75,4	60,2	19,5	66,1	28,2	4,7	8,9	36,7	38,3
Szálláshelyszolg.	94,2	81,0	64,7	30,7	37,0	11,8	10,9	8,6	38,7	40,3
Szállítás	94,1	98,8	70,1	4,1	85,7	34,6	39,3	2,5	41,4	91,0
Pénzügyi tev.	38,9	94,2	51,0	4,3	93,3	56,3	22,5	28,9	53,4	24,3
Üzleti szolg.	80,1	72,8	4,2	9,0	72,7	49,4	19,0	18,2	69,8	58,2
Oktatás	58,5	38,5	7,1	-	83,6	69,1	37,9	19,6	44,9	64,0
Humán szolg.	85,7	65,7	41,0	17,2	79,5	79,1	33,4	24,9	23,2	37,6
Összesen	78,2	74,8	-	15,3	70,8	39,9	20,3	13,3	38,9	46,4

A felsőfokú oktatás támogatására leginkább a szállítási-hírközlési ágazatban, az oktatásban és a humán szolgáltatásban működő nagyobb létszámmal dolgozó vállalatok gondoltak. Közülük minden harmadik szándékozik támogatni a felsőoktatási intézményeket.

Régiók szerint is elemeztük a vegyes formát választók szándékait. A létszám nagysága szerint az egyes régiókban is jelentősen különböznek a vállalati vélemények.

A szakképző intézményeknek történő befizetési szándék itt is domináns, de a nagyobb létszámú cégeknél erősebb.

A tanulóképzés kevésbé népszerű forma, de a nagyobb létszámmal dolgozó cégek gondoltak rá a régiók többségében, kivéve a dél-dunántúli és az észak-magyarországi régiót, ahol viszonylag kisebb arányban jelezték a cégek ilyen irányú szándékukat.

A saját dolgozók képzésére áldozók tekintetében nagy a szórás a régiók között. A közép-magyarországi cégek 88%-a erre a célra is kívánja felhasználni szakképzési hozzájárulását. A többi régióban a nagyobb létszámú vállalatok 60-70%-a gondolt erre. A Dél-Dunántúlon viszont csak elenyésző számban említették a saját dolgozók képzését felhasználási célként.

A felsőfokú intézmények javára történő befizetés szándékában Közép-Magyarország vezet, ahol a vállalatok fele jelölte meg ezt a formát, köztük a kisebb vállalatok is. A többi régióban nem tartják fontosnak ezt a lehetőséget. Kivételt képeznek a nyugat-dunántúli, az észak-alföldi és a dél-alföldi nagyobb alkalmazotti létszámmal dolgozó cégek, amelyeknek mintegy 20 %-a gondolt arra, hogy él a rendelet nyújtotta lehetőséggel.

4.3. táblázat: A szakképzési hozzájárulási kötelezettséget vegyesen teljesíteni szándékozó cégek teljesítési formái régiók szerint 2001-ben

	szakképző iskolának		tanulóképzés		saját dolgozó képzése		felsőfokú tanintézetnek		részben Szakképzési Alapba	
	fogl. sz.	váll. sz.	fogl. sz.	váll. sz.	fogl. sz.	váll. sz.	fogl. sz.	váll. sz.	fogl. sz.	váll. sz.
Közép-Magyaro.	62,4	86,4	40,6	2,9	87,2	88,0	30,2	50,3	32,7	57,3
Közép-Dunántúl	75,3	56,6	40,6	20,5	59,6	46,0	13,6	0,6	38,4	53,3
Nyugat-Dunántúl	95,5	97,3	50,8	23,6	73,1	8,2	21,3	0,6	40,9	41,5
Dél-Dunántúl	83,7	79,4	30,2	7,6	55,4	15,0	8,2	14,8	27,2	29,5
Észak-Magyaro.	77,9	93,5	23,8	2,9	68,5	29,4	3,1	18,3	43,5	64,6
Észak-Alföld	87,3	79,7	44,7	21,1	63,3	36,7	27,0	14,4	57,3	50,5
Dél-alföld	79,7	47,2	37,9	15,6	60,5	49,1	17,1	10,7	37,1	31,1
Összesen	77,9	73,7	40,8	15,4	70,5	40,7	20,5	13,1	38,6	46,9

A külföldi cégek válaszaiból kiderül, hogy a hazai tulajdonban lévő vállalatoknál sokkal nagyobb arányban támogatják a szakképző iskolákat. Ezzel szemben a tanulóképzésre csak kevés cég áldoz, jóval kevesebb, mint a hazai tulajdonban lévő cégek közül. A saját dolgozók képzése is kiemelt szerepet játszik a források felhasználásában. A felsőfokú képzésre szintén átlagot jóval meghaladó arányban gondoltak, különösen az 50%-nál nagyobb külföldi tulajdoni hányaddal rendelkező cégek.

4.4. táblázat: A szakképzési hozzájárulási kötelezettséget vegyesen teljesíteni szándékozó cégek teljesítési formái 2001-ben a külföldi tulajdoni hányad szerint

	szakképző iskolának		tanulóképzés		saját dolgozó képzése		felsőfokú tanintézetnek		részben Szakképzési Alapba	
0%	72,3	80,4	16,4	33,9	37,3	64,6	8,1	19,7	48,3	40,4
1-49 %	90,5	72,3	12,6	52,6	19,1	89,6	32,7	2,0	18,0	42,0
50-99 %	59,4	71,5	5,4	70,7	83,3	74,1	68,1	27,1	48,1	17,1
100%	96,6	79,2	3,4	25,3	83,8	77,6	44,5	40,7	47,0	53,4
Összesen	73,7	78,0	15,2	40,7	40,5	70,4	13,2	20,6	47,0	38,5

A vállalatok rendelkezésére álló szakképzési hozzájárulás nagyságrendje alapvetően befolyásolja azt, hogy milyen célra kívánják fordítani. Jellemző például, hogy az igen kis összegű hozzájárulási kötelezettséggel rendelkezők a pénzt szakképző iskolák támogatására szánják. A szakképző iskolák támogatását minden kategóriában tervezik, de a 30 ezer forint alatti összeggel rendelkezők közül a legtöbben (92%).

Tanulóképzésre a 4 milliónál több pénzzel rendelkezők 36%-a kíván áldozni, ami jóval átlag feletti arány. A tanulóképzésre való berendezkedés ugyanis igen költséges, tehát csak azok a cégek engedhetik meg maguknak, amelyeknél nagy összegű hozzájárulási kötelezettség képződik, s amelyek szisztematikusan építik fel szakembergárdájukat a pályakezdők képzésével is. A saját dolgozók képzése a 750 ezernél több hozzájárulást fizetők számára jelent preferált formát.

A felsőfokú képzés támogatásával elsősorban a 150 ezer forint feletti forrással rendelkezők számolnak az átlagot jóval meghaladó arányban.

A múlt évi felmérés eredményeivel való összehasonlításra - a vegyes felhasználásra vonatkozó kérdések eltérése miatt - nem volt lehetőség.

5. Szakképzési hozzájárulás a saját alkalmazottak képzésére

Az elmúlt évhez hasonlóan 2001-ben is a vállalatok egyharmada kívánja a saját dolgozói képzésére fordítani a szakképzési hozzájárulás törvényesen engedélyezett részét. Ezek a vállalatok alkalmazzák a foglalkoztatottak több, mint 70%-át.

A nagyvállalatok 90 %-a kihasználja ezt a lehetőséget. Ezzel szemben a mikro-vállalkozások közül csak minden harmadik fordítja dolgozói képzésére az engedélyezett keretet. A kis és közepes cégek közül valamivel több, mint fele arányban gondoltak erre a felhasználási formára

5.1. táblázat: A 0,5%-ot a munkavállalók képzésére fordítani szándékozók aránya, vállalati méret szerint %

	2001		2000	
	vállalatok száma alapján	alkalmazottak száma alapján	vállalatok száma alapján	alkalmazottak száma alapján
1-9 fő	30,8	34,50	31,7	36,2
10-49 fő	51,3	53,40	56,0	60,1
50-249 fő	60,5	65,10	67,9	70,1
250 fő felett	89,1	93,60	85,5	92,1
Összesen	34,4	71,40	35,6	72,8

Ágazatonként vizsgálva a saját dolgozók képzésére vonatkozó szándékot, nem találunk lényeges eltérést az ágazatok között. A cégek 30-40%-a gondol erre a felhasználási formára, Az egyetlen kivétel a szállítási-hírközlési ágazat, itt csak a vállalatok 15,2%-a jelölte meg ezt a felhasználási célt, jól lehet ezek foglalkoztatják az ágazat dolgozóinak 77,1%-át. Itt is érvényes, hogy a nagyobb létszámú cégek részéről erősebb az érdeklődés. Az *iparban* például a foglalkoztatottak 81%-át érinti a saját dolgozók képzését preferáló cégek szakképzési hozzájárulása

5.2. táblázat: A 0,5%-ot a munkavállalók képzésére fordítani szándékozók aránya, ágazatok szerint, 2001-ben (%)

	vállalatok száma alapján	alkalmazottak száma alapján
Ipar	41,8	81,6
Építőipar	39,1	63,8
Kereskedelem	29,6	60,3
Szálláshelyszolg.	36,9	71,4
Szállítás, hírközlés	15,2	77,1
Pénzügyi tevékenység	30,7	70,8
Gazdasági szolgáltatás	32,5	59,6
Oktatás	46,3	52,7
Humán szolgáltatás	36,0	47,4
Összesen	34,5	71,8

A **régióenkénti** vizsgálat szerint viszonylag kisebb arányt képviselnek a közép-magyarországi, a nyugat-dunántúli és a dél-dunántúli régióban azok a cégek, amelyek a 0,5%-os hozzájárulást saját dolgozóik képzésére kívánják fordítani. Ráadásul a közép-magyarországi és a dél-dunántúli régióban arányuk a múlt évihez képest is csökkent. A foglalkoztatott dolgozók létszáma alapján számolva azonban a régiók közötti különbségek minimálisra zsugorodnak, az alkalmazottak 70-80%-át érintik - a Dél-Dunántúl kivételével, ahol az idén 60%-ra csökkent) - valamennyi régióban.

5.3. táblázat: A 0,5%-ot a munkavállalók képzésére fordítani szándékozók aránya, régiók szerint, %

	2001		2000	
	vállalatok száma alapján	alkalm. száma alapján	vállalatok száma alapján	alkalm. száma alapján
Közép-Magyarország	16,7	70,9	28,5	78,6
Közép-Dunántúl	50,0	80,2	42,6	64,9
Nyugat-Dunántúl	22,6	73,8	18,6	69,1
Dél-Dunántúl	20,6	60,8	30,7	72,9
Észak-Magyarország	58,2	71,9	49,0	75,0
Észak-Alföld	60,5	72,4	36,8	70,1
Dél-Alföld	40,1	62,3	48,3	73,3
Összesen	34,4	71,4	35,6	72,8

A részben vagy egészben külföldi tulajdonban lévő cégek az átlagot jóval meghaladó mértékben kívánják szakképzési hozzájárulásuk törvény által engedélyezett részét saját dolgozóik képzésére fordítani. Különösen magas ez az arány a teljes egészében külföldi tulajdonban lévő vállalatok körében.

5.4. táblázat: A 0,5%-ot a munkavállalók képzésére fordítani szándékozók aránya a külföldi tulajdoni hányad szerint

Külföldi tulajdoni hányad	igen		nem	
	vállalatok száma alapján	alkalm. száma alapján	vállalatok száma alapján	alkalm. száma alapján
0 %	32,4	68,0	67,6	32,0
1-49 %	47,6	72,5	52,4	27,5
50-99 %	51,7	87,6	48,3	12,4
100 %	83,8	79,4	16,2	20,6
összesen	34,4	71,3	65,6	28,7

6. Saját dolgozók képzési formái

Mint ismeretes, az új szabályozás 2000-ben feloldotta azt a korlátot, hogy a Szakképzési Hozzájárulásból a saját dolgozó képzésére fordítható részt kizárólag OKJ által elismert képzésre lehetett fordítani. Ez ugyanis nagyban megkötötte a vállalatok kezét, amennyiben azok a dolgozók továbbképzésére, speciális képzésére és ismeretanyag elsajátítására, illetve készségek fejlesztésére nem tudták a vállalatnál maradó alaprészt felhasználni. Amikor 2000-ben ez a korlátozás megszűnt, az általunk megkérdezett vállalat viszonylag jelentős része jelezte, hogy fel kívánja használni az alaprészt nem OKJ képesítés megszerzése érdekében történő képzésre.

Mostani megkérdezésünk alkalmával hasonló eredményt kaptunk.

Kérdőívünkön a következő lehetőségek között lehetett választani:

- ?? államilag elismert (OKJ-s) szakképesítést adó oktatás
- ?? betanító vagy hatóságilag előírt képzés
- ?? szakmai továbbképzés
- ?? nyelvoktatás
- ?? számítástechnikai képzés
- ?? vezetőképzés
- ?? egyéb

A kapott eredmények szerint kiemelt megítélést élvez a dolgozók **szakmai továbbképzése** vállalatnagyságtól függetlenül. A cégek több, mint kétharmada kívánja erre a célra fordítani a 0,5%-os szakképzési hányadot. Szándékuk a foglalkoztatott létszám még nagyobb részarányát, 70-80 %át érinti.

A második helyen a **nyelvtanulás** áll, amit a cégek 37,6%-a jelölt meg, bár ez csak a foglalkoztatottak 28%át érinti. A mikro-vállalkozások 40%-a ezzel a lehetőséggel kíván élni.

A harmadik helyet a **számítástechnikai** képzés foglalja el, amire a cégek 22,5%-a kívánja költeni hozzájárulását. A nagyvállalatok közül ennél magasabb arányban (33,7%-ban) áldoznak erre a célra. A **vezetőképzést** a vállalatok mintegy 20%-a jelölte meg célként szinte valamennyi nagyságrendi kategóriában.

Ennél is kevesebb vállalat akarja hozzájárulását OKJ-s szakképzésre fordítani (16%). Azonban ebben nagy eltérés van az egyes vállalatcsoportok között. A mikro- és

kisvállalatok közül kevés, a közepes és nagyvállalatoknak jelentős része (45 illetve 63%-a) költ erre a célra hozzájárulásából.

A betanító és hatóságilag előírt képzést csak kevés vállalat kívánja ebből a forrásból finanszírozni.

A szakmai továbbképzést minden ágazatban az első helyre sorolták, de kiemelkedő, hogy a pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó cégek 99 %-a jelölte meg felhasználási célként.

A nyelvi képzést szintén minden ágazatban preferálják, kivéve az építőipart, ahol csak a vállalatok 2,1 %-a kíván erre áldozni szakképzési hozzájárulásából.

A számítástechnikai képzés tekintetében igen nagy szórás tapasztalható az ágazatok között. A gazdasági szolgáltatásokat nyújtó cégek között, a szállítás-hírközlésben és a kereskedelemben működő vállalatoknál a kérdőívet kitöltők több, mint 30 %-a ezen a területen szándékozik felhasználni a 0,5%-ot. Ezzel szemben több ágazatban (építőipar, vendéglátás, humán szolgáltatások) csak néhány cég jelölte meg ezt a célt.

A vezető képzés iránt a vendéglátás és a szállítás-hírközlés területén működő vállalkozások mutatnak csekély érdeklődést.

Az OKJ-s szakképesítést nyújtó oktatás céljára is csak néhány vállalat kívánja felhasználni szakképzési hozzájárulása törvényes részét a pénzügyi, a gazdasági és a humán szolgáltatásokkal foglalkozó cégek közül, jól lehet ezek nagyobb létszámú vállalkozások.

A betanító vagy előírt képzés megszerzését elsősorban az építőiparban, a kereskedelemben, a vendéglátásban és a pénzügyi szolgáltatásban tevékenykedők kívánják támogatni ebből a forrásból. A többi ágazatban inkább csak a nagyobb létszámmal dolgozó vállalatok közül jelölte meg néhány.

6.1. táblázat: A 0,5%-os hozzájárulás képzési formák szerinti megoszlása vállalatnagyszerint, 2001. (%)

Létszám-kategória	OKJ-s szakképesítést adó képzés		betanító vagy előírt képzés		szakmai továbbképzés		nyelvi képzés		számítás-technikai képzés		veke		
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján			
1-9 fő	12,3	11,0	9,2	10,7	66,2	67,8	41,5	40,5	21,5	19,0	18,5		
10-49 fő	21,7	20,9	8,3	14,4	77,1	80,7	26,4	30,0	25,8	29,2	16,4		
50-249 fő	45,0	47,0	17,2	16,2	65,6	66,3	19,9	18,9	21,9	20,7	20,5		
250 fő felett	63,4	59,4	27,9	26,2	76,2	82,3	29,1	30,9	33,7	33,9	23,8		
Összesen	16,4	48,5	9,7	21,5	68,3	77,6	37,6	28,9	22,5	29,4	18,3		

6.2. táblázat: A 0,5%-os hozzájárulás képzési formák szerinti megoszlása ágazatszerint, 2001. (%)

Ágazatok	OKJ-s szakképesítést adó képzés		betanító vagy előírt képzés		szakmai továbbképzés		nyelvi képzés		számítás-technikai képzés		veke		
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján			
Ipar	15,4	55,7	6,9	20,0	77,0	79,5	30,0	35,2	22,9	36,7	25,6		
Építőipar	17,5	34,1	17,1	15,1	75,2	82,7	9,5	12,1	2,1	16,6	26,5		
Kereskedelem	23,3	35,4	10,4	24,7	52,8	72,7	42,9	30,3	32,1	19,2	11,4		
Szálláshelysz.	14,5	55,0	21,7	15,9	44,1	78,5	68,7	24,2	2,4	7,3	2,6		
Szállítás	51,4	86,2	6,0	31,3	55,5	91,0	38,4	28,6	38,7	35,9	2,5		
Pénzügyi tev.	1,4	7,4	27,8	51,5	99,1	53,5	34,1	6,9	13,4	19,4	12,0		
Üzleti szolg.	4,6	46,3	0,3	5,6	66,6	63,8	51,9	30,6	53,6	44,4	19,5		
Oktatás	27,9	15,6	-	-	70,1	79,8	29,4	38,2	17,7	26,3	27,2		
Humán szolg.	1,1	14,3	-	-	94,9	79,0	48,4	44,1	8,4	28,9	28,6		
Összesen	16,6	48,4	9,9	21,7	67,7	77,4	37,9	29,1	21,5	29,0	18,6		

A **régiók** szerinti vizsgálat is a szakmai továbbképzést hozta ki legnépszerűbb formaként minden régióban. Azonban az észak-magyarországi vállalkozások közül csak minden harmadik szánta erre a szakképzési hozzájárulása egy részét.

A nyelvi képzést a közép-dunántúli cégek ítélték kevésbé támogatandónak ebből a forrásból.

A nyugat-dunántúli vállalkozások közül alig akad olyan, amely a számítástechnikai képzésre gondolna a szakképzési hozzájárulás számlájára.

A vezetőképzésre a Nyugat-Dunántúlon és a Dél-Dunántúlon csak 1-1 cég áldozna ebből a forrásból.

Az OKJ-s szakképzés tekintetében jelentős a szórás a régiók között. A közép-magyarországi és a közép-dunántúli vállalkozások közül csak néhány, az észak-magyarországiaknak viszont 40,8 %-a jelölte be ezt a célt.

A betanítást vagy előírt szakképzettség megszerzését a közép-magyarországi és a közép-dunántúli vállalatok közül szándékoznak az átlagnál többen finanszírozni a szakképzettségi hozzájárulás számlájára.

A részben vagy egészében **külföldi tulajdonú** cégek szándékai nem térnek el jelentős mértékben a hazai cégeknél tapasztaltaktól. Figyelemre méltó azonban, hogy a szakmai továbbképzés és a nyelvi képzés az átlagosnál jóval fontosabb felhasználási cél az 50%-nál nagyobb külföldi tulajdoni hányadú vállalatok esetében. Ez azt jelzi, hogy a külföldi vállalatok nem teljesen elégedettek a pályakezdők nyelvi felkészültségével, annak ellenére, hogy ezekhez a vállalatokhoz feltehetőleg eleve nyelvvizsgával vagy legalábbis bizonyos nyelvtudással érkeznek a fiatalok.

6.3. tábla: A 0,5%-os hozzájárulás képzési formák szerinti megoszlása régiók szerint, 2001. (%)

Régiók	OKJ-s szakképesítést adó képzés		betanító vagy előírt képzés		szakmai továbbképzés		nyelvi képzés		számítás-technikai képzés		vezetői képzés		egyéb képzés	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
Közép-Magyaró.	2,2	25,0	13,4	19,0	98,4	87,1	42,9	20,4	23,8	20,3	31,3	20,0		
Közép-Dunántúl	9,8	67,0	13,6	17,7	75,5	83,2	18,7	43,3	20,0	44,9	23,4	11,9	8,9	2,4
Nyugat-Dunántúl	15,7	68,8	7,0	35,5	56,2	76,4	73,6	34,9	5,5	31,4	6,7	37,9	1,4	2,9
Dél-Dunántúl	27,3	57,6	8,4	26,8	58,8	69,1	28,8	21,1	32,6	31,6	0,9	5,1		
Észak-Magyaró.	40,8	53,6	3,8	23,7	32,8	62,2	46,7	32,6	33,3	23,5	17,3	8,4		
Észak-Alföld	12,8	50,8	2,6	17,1	66,3	62,4	63,9	19,4	20,2	26,8	20,2	26,5		
Dél-Alföld	20,6	49,4	9,5	17,4	65,0	62,7	36,2	29,8	24,6	28,6	14,7	28,4	4,9	3,1
Összesen	16,4	48,5	9,7	21,5	68,3	77,6	37,6	28,9	22,5	29,4	18,3	20,9	4,1	1,3

6.4. tábla: Külföldi tulajdonú vállalatok 0,5 %-os hozzájárulásának képzési formák szerinti megoszlása, 2001. (%)

Külföldi tul. Hányad	OKJ-s szakképesítést adó képzés		betanító vagy előírt képzés		szakmai továbbképzés		nyelvi képzés		számítás-technikai képzés		vezetői képzés		egyéb képzés	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
0%	17,4	47,1	10,5	20,2	66,9	74,0	34,3	25,3	21,7	32,2	17,6	16,4	4,5	1,8
1-49 %	8,3	56,5	4,8	36,2	43,3	87,1	88,7	23,2	28,7	12,8	1,8	14,3	4,4	0,6
50-99 %	18,2	61,3	4,3	17,8	88,8	90,2	9,3	43,4	6,5	25,5	39,1	42,1	-	-
100%	5,0	33,8	4,7	20,2	96,1	76,3	63,7	42,4	39,1	33,2	31,8	33,1	-	-
Összesen	16,4	48,6	9,8	21,5	68,1	77,6	37,4	28,9	22,4	29,5	18,4	21,0	4,1	1,3

7. A fel nem használás okai

A megkérdezettek fele úgy nyilatkozott, hogy olyan kis összeg áll rendelkezésére a szakképzési hozzájárulás jogcímén, hogy semmilyen értelmes célra nem elég. A mikro- és kisvállalatok nagy többségének ez a véleménye. A közepes és nagyvállalatoknak értelemszerűen csak 11-12%-a jelölte meg ezt az okot.

Minden ötödik cég azt állítja, hogy nem merült fel nála képzési igény. Ezeknél a cégeknél dolgozik a foglalkoztatottak 30%-a.

A sok adminisztrációs kötelezettségre szinte egységesen minden létszám-kategóriában minden negyedik vállalat hívja fel a figyelmet. Érdekes, hogy a nagyvállalatok több, mint 60%-a panaszodik erre.

Nem ismerte a lehetőségeket a cégek 16%-a. Egyéb okra kevesebb, mint a megkérdezettek 10%-a hivatkozott.

7.1. táblázat: A fel nem használás okai vállalatnagyság szerint, %

Létszám kategória	kevés a pénz		nincs igény		sok adminisztráció		nem ismerték ezt a lehetőséget		egyéb ok	
	vállsz sz. alapján	alk. sz alapján	vállsz sz. alapján	alk. sz alapján	vállsz sz. alapján	alk. sz alapján	vállsz sz. alapján	alk. sz alapján	vállsz sz. alapján	alk. sz alapján
1-9 fő	61,7	59,1	18,0	19,2	24,1	27,5	16,5	15,8	9,0	12,2
10-49 fő	37,6	36,9	32,0	36,0	24,1	28,8	20,2	14,8	9,0	9,5
50-249 fő	12,0	9,5	41,3	36,0	29,3	30,3	14,1	12,0	20,7	26,5
250 fő felett	11,8	14,5	35,3	40,9	64,7	62,9	23,5	15,1	5,9	5,9
Összesen	58,6	35,4	19,7	30,1	24,2	30,7	16,8	14,4	9,2	15,4

Az **ágazatok** közül különösen az oktatás, a humán szolgáltatások és a pénzügyi szolgáltatások területén működő cégek jelölték meg okként a rendelkezésre álló összeg csekély voltát. A képzési igény hiányát a kereskedelmi és a pénzügyi cégek közül minden harmadik jelezte.

Az adminisztrációs nehézségekre különösen sokan hivatkoztak az oktató és a humán szolgáltatásokat nyújtó vállalatok.

A lehetőségeket nem ismerők legnagyobb arányban az építőiparban és a szállítási-hírközlési ágazatban fordultak elő, ahol a cégek mintegy harmada azért nem használta fel a saját dolgozók szakképzésére a hozzájárulás engedélyezett részét, mert nem tudott

erről a lehetőségről. Feltűnően alacsony ez az arány a kereskedelmi, a pénzügyi szolgáltató és az oktatási intézményekben.

7.2. táblázat: A fel nem használás okai ágazatok szerint, %

Ágazat	kevés a pénz		nincs igény a cégnél		sok adminisztr. kötelezettség		nem ismerték a lehetőséget		egyéb ok	
	vállsz sz alapján	alk. sz alapján	vállsz sz alapján	alk. sz alapján	vállsz sz alapján	alk. sz alapján	vállsz sz alapján	alk. sz alapján	vállsz sz alapján	alk. sz alapján
Ipar	52,1	27,3	18,5	34,6	12,6	18,8	20,8	11,8	13,8	22,3
Építőipar	64,7	28,9	16,7	40,2	12,4	30,0	33,0	22,4	11,8	13,9
Kereskedelem	55,9	38,2	31,2	36,2	24,7	35,2	6,5	6,3	6,4	13,5
Szálláshelyszolg.	46,1	37,1	8,5	11,3	28,5	30,2	17,5	18,1	20,0	14,4
Szállítás	42,2	32,3	10,5	28,2	16,3	36,7	38,6	29,5	9,1	13,9
Pénzügyi tev.	70,9	61,0	28,0	30,2	36,5	-	1,4	19,2	-	-
Üzleti szolg.	51,3	35,7	12,4	15,3	46,9	38,9	16,3	24,8	10,1	16,2
Oktatás	91,5	64,4	11,6	10,1	52,4	45,5	0,8	6,5	4,7	14,3
Humán szolg.	84,2	48,0	26,7	30,9	24,6	59,8	23,8	16,6	-	-
Összesen	58,5	35,9	19,4	30,5		30,5	17,2	14,7	9,4	15,2

Régiók szerint nincs lényeges különbség a fel nem használás okait illetően. A pontosság érdekében azért megemlíthető, hogy az észak-magyarországi régió vállalatai között az átlagosnál nagyobb arányban sorolták fel okként az igény hiányát, az adminisztrációs nehézségeket és a lehetőség nem ismeretét is. Az adminisztrációs nehézségekre és az információ hiányára a közép-magyarországi cégek közül is sokan hivatkoztak.

7.3. táblázat: A fel nem használás okai régiók szerint, %

Régió	kevés a pénz		nincs igény a cégnél		sok adminisztráció kötelezettség		nem ismerték ezt a lehetőséget		egyéb ok	
	vállsz sz alapján	alk. sz alapján	vállsz sz alapján	alk. sz alapján	vállsz sz alapján	alk. sz alapján	vállsz sz alapján	alk. sz alapján	vállsz sz alapján	alk. sz alapján
Közép-Magyaró.	51,8	32,9	13,6	23,0	40,2	45,9	22,5	20,7	18,3	19,1
Közép-Dunántúl	63,5	29,4	9,0	37,8	17,6	28,7	15,6	15,3	5,0	7,8
Nyugat-Dunántúl	86,5	44,5	12,7	29,2	20,9	24,1	18,0	18,1	2,3	7,2
Dél-Dunántúl	59,5	52,5	21,3	23,5	29,1	28,2	4,7	4,2	10,1	9,2
Észak-Magyaró.	32,7	34,4	38,0	43,6	53,0	19,6	28,6	13,0	0,7	9,0
Észak-Alföld	68,7	18,3	16,0	28,9	5,9	24,6			18,2	41,9
Dél-Alföld	50,4	35,2	35,7	40,0	3,4	13,9	16,6	10,1	3,4	15,1
Összesen	58,6	35,4	19,7	30,1	24,2	30,7	16,8	14,4	9,2	15,4

A válaszok erősen függenek a rendelkezésre álló szakképzési hozzájárulás nagyságától. 750 ezer forint az az összeg, amely alatt a felhasználható forrás alacsony voltát jelölték meg a cégek, előlött inkább az adminisztrációs nehézségekre hivatkoztak a 0,5 %-ot fel nem használók.

A részben vagy egészében külföldi tulajdonú cégek közül az átlagnál kevesebben hivatkoznak a kis összegű forrásra. Meglepő azonban, hogy tőlük is kaptunk olyan választ, hogy nincs képzési igény, illetve nem ismerik a lehetőséget.

8. A szakképzési hozzájáruláson kívüli források felhasználása a dolgozók képzésére

Felmérésünk azt mutatta, hogy a foglalkoztatottak 72%-át alkalmazó vállalati csoport (az összes vállalat több, mint fele) a szakképzési hozzájárulás engedélyezett felhasználási hányadán kívül is költ dolgozói szakképzésére. Szoros összefüggés van e tekintetben is a vállalatnagyság és a szakképzés támogatása között. A mikro- és kis vállalkozásoknak fele, a közepesek és a nagyok 70-80%-a fordít 0,5%-nál magasabb összeget az oktatásra.

8.1. táblázat: A saját dolgozók képzésére 0,5%-nál többet fordító cégek aránya létszám-kategóriák szerint, 2001. (%)

Létszám-kategória	vállalatok száma alapján	alkalmazottak száma alapján
1-9 fő	55,4	58,1
10-49 fő	63,5	66,3
50-249 fő	76,3	78,7
250 fő felett	84,2	75,8
Összesen	57,1	72,3

Az **ágazatok** közül az ipar, az építőipar, a kereskedelem, a vendéglátás és szállítás-hírközlés területén működő cégek 50-60%-a fordít a 0,5%-nál nagyobb összeget dolgozói képzésére. A pénzügyi, a gazdasági, a humán és az oktatási szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások közül ennél magasabb arányban (70-80%-uk) jelezték nagyobb ráfordításukat. A szolgáltató szektorok tehát jellemzően jelentős összegeket költenek dolgozóik képzésére, fajlagosan nagyobbakat, mint az ipar-építőipar.

8.2. táblázat: A saját dolgozók képzésére 0,5%-nál többet fordító cégek aránya ágazatok szerint, 2001. (%)

	vállalatok száma alapján	alkalmazottak száma alapján
Ipar	54,9	76,2
Építőipar	55,1	60,5
Kereskedelem	50,2	67,1
Szálláshely-szolgáltatás	43,6	71,5
Szállítás, hírközlés	35,1	59,1
Pénzügyi tevékenység	57,7	93,3
Üzleti szolgáltatás	72,3	72,0
Oktatás	80,3	72,3
Humán szolgáltatás	72,2	69,0
Összesen	56,7	72,1

A **régiók** közül a nyugat-dunántúli vállalatok közül az átlagnál kevesebben nyilatkoztak a többlet ráfordításokról. Az észak-alföldi régióban viszont kiemelkedően magas a képzésre többletköltséget áldozók aránya. Minden régióra igaz, hogy inkább a nagyobb létszámú vállalatokra jellemző a szakmai képzés támogatása.

8.3. táblázat: A saját dolgozók képzésére 0,5 %-nál többet fordító cégek aránya régiók szerint, %

	vállalatok száma alapján	alkalmazottak száma alapján
Közép-Magyarország	50,3	59,4
Közép-Dunántúl	61,7	88,6
Nyugat-Dunántúl	46,6	71,7
Dél-Dunántúl	49,0	74,4
Észak-Magyarország	65,2	66,4
Észak-Alföld	93,1	86,8
Dél-Alföld	59,3	75,8
Összesen	57,1	72,3

A kevesebb, mint fele részben külföldi tulajdonú vállalatok két harmada, az ennél nagyobb arányban külföldi kézben levők 90%-a jelezte, hogy a 0,5%-nál többet fordít dolgozói oktatására.

Vizsgálatunkból az is kiderült, hogy minél több szakképzési hozzájárulást fizet egy vállalkozás, annál nagyobb a valószínűsége, hogy egyéb forrásokból is gondoskodik dolgozói oktatásáról.

9. Milyen formában történik a képzés?

A továbbiakban azt vizsgáltuk, hogy milyen formában történik a foglalkoztatottak képzése:

?? saját képzési rendszerrel rendelkezik a vállalat,

?? Kizárólag külső szervezettel oldja-e meg a feladatot vagy

?? a belső és külső formát kombinálja.

9.1. táblázat: A 0,5%-on felüli képzés formája, létszám-kategóriák szerint, 2001-ben (%)

Létszám-kategória	saját képzési rendszer		külső szervezet		belső és külső rendszer	
	váll.sz. alapján	alkalm.sz. alapján	váll.sz. alapján	alkalm.sz. alapján	váll.sz. alapján	alkalm. száma alapján
1-9 fő	6,1	3,7	71,2	74,6	22,7	21,8
10-49 fő	7,8	6,0	61,0	62,6	31,1	31,5
50-249 fő	2,2	1,6	61,9	59,0	35,9	39,5
250 fő felett	3,6	8,4	32,5	15,5	63,9	76,1
Összesen	6,1	5,9	69,1	39,3	24,8	54,8

A válaszok azt mutatták, hogy kevés vállalat rendelkezik saját belső képzési rendszerrel, a cégek kevesebb, mint 10%-a. Ezért több, mint két harmaduk külső szakképzési szolgáltatást vesz igénybe. Különösen a mikro-, a kis és a közepes vállalkozásokra jellemző ez. Vegyes megoldást a cégek negyede alkalmaz, de főként a nagyvállalati körre jellemző a belső és külső forma kombinációja.

9.2. táblázat: A 0,5%-on felüli képzés formája ágazatok szerint, 2001. (%)

Ágazat	saját képzési rendszer		külső szervezet		belső és külső rendszer	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
Ipar	20,8	11,1	56,6	37,5	22,6	51,4
Építőipar	1,5	3,1	74,5	46,8	24,0	50,1
Kereskedelem	6,7	2,2	72,5	53,8	20,8	44,1
Szálláshelyszolg.	2,6	2,4	75,2	41,5	22,2	56,1
Szállítás			56,7	20,8	43,3	79,2
Pénzügyi tev.	0,4	1,3	94,0	12,0	5,6	86,7
Üzleti szolg.	4,0	2,3	64,9	54,0	31,1	43,7
Oktatás	2,0	2,2	59,6	40,6	38,4	57,2
Humán szolg.			97,3	76,9	2,7	23,1
Összesen	6,2	5,9	69,4	39,4	24,5	54,7

Az iparvállalatok közül rendelkezik a legtöbb (20%) saját képzési rendszerrel. A többi ágazatban csak néhány cég nyilatkozott erről.

A külső szervezetek igénybe vétele az átlagnál jóval magasabb arányban jellemzi a pénzügyi és a humán szolgáltatásokat nyújtó vállalatokat.

A vegyes megoldást pedig a nagy létszámú pénzügyi és szállítási-hírközlési vállalatok többsége alkalmazza.

Legtöbb saját oktatási rendszert működtető vállalatot a régiók közül a Dél-alföldön és Észak Magyarországon találunk, ahol arányuk 10% fölötti.

A külső oktatási intézmények bevonása valamennyi régióra jellemző. Viszonylag kevés (a vállalatok 38%-a) cég alkalmazza ezt a formát az észak-alföldi régióban. Ezzel szemben Közép-Magyarországon a kisebb létszámú vállalkozások csaknem kizárólagos képzési formája.

A vegyes képzési formát a legnagyobb arányban az észak-alföldi és a nyugat-dunántúli vállalatok jelölték meg. Közép- Magyarországon szintén ez jellemző a térségben nagy létszámmal dolgozó egy-két cégre.

9.3. táblázat: A 0,5%-on felüli képzés formája régiók szerint, 2001. (%)

Régiók	saját képzési rendszer		külső szervezet		belső és külső rendszer	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
Közép-Magyarország	0,1	0,9	95,8	24,4	4,1	74,7
Közép-Dunántúl	6,7	21,2	70,2	40,9	23,1	37,9
Nyugat-Dunántúl	1,3	2,2	64,2	39,5	34,5	58,3
Dél-Dunántúl	1,1	0,7	62,8	51,5	36,1	47,8
Észak-Magyarország	10,5	1,0	59,7	67,6	29,8	31,4
Észak-Alföld	3,6	3,3	38,7	54,0	57,8	42,7
Dél-Alföld	14,0	6,4	65,9	48,0	20,1	45,6
Összesen	6,1	5,9	69,1	39,3	24,8	54,8

A külföldi cégek közül alig néhány rendelkezik saját oktatási rendszerrel. Általános körükben a külső szervezetek igénybevétele. A vegyes formát leginkább az 50% feletti külföldi tulajdonhányaddal rendelkező, nagy létszámmal dolgozó cégek alkalmazzák.

10. Képzésre igénybe vett külső szervezetek

A megkérdezetteknek arra kellett válaszolniuk, hogy

- ?? felsőfokú intézményeket,
  - ?? szakképző iskolákat,
  - ?? képzéssel, oktatással foglalkozó vállalkozásokat,
  - ?? regionális képző központokat vagy
  - ?? egyéb intézményeket
- kérnek-e fel dolgozóik oktatására.

A képzéssel és oktatással foglalkozó vállalkozások foglalják el a legnagyobb helyet a dolgozók szakképzésében. A megkérdezettek 63%-a jelölte be, hogy szolgáltatásukat veszi igénybe, felölelve ezzel a foglalkoztatottak 84%-át. A nagy és közepes vállalatok között még nagyobb az arány.

A másodsorban favorizált szakképző intézményekbe küldi dolgozóit a vállalkozások 26 százaléka, ami a foglalkoztatottak 40%-át érinti. Elsősorban a nagyvállalatok veszik igénybe a szakképző iskolák szolgáltatásait.

A felsőfokú intézményeket a cégek 21%-a jelölte meg, de a nagyvállalatok közül 36%-ot tesz ki az arányuk.

A regionális képző központok szerepe még kicsi a szakképzésben. Érdekes módon a nagyvállalatok közül sokkal többen élnek ezzel a lehetőséggel (26%).

10.1. táblázat: Szakképzésre igénybe vett intézmények létszám-kategóriák szerint, 2001 (%)

Létszám-kategória	felsőoktatási intézmény		szakképző intézmény		oktatási vállalkozás		Regionális Képző Központ		egyéb szervezet	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
1-9 fő	22,1	17,7	24,4	24,1	61,1	65,1	7,6	6,9	7,6	7,9
10-49 fő	15,9	16,9	32,9	35,6	67,6	74,4	8,0	7,3	10,6	8,0
50-249 fő	26,9	25,4	36,5	35,5	77,6	81,0	17,8	17,7	5,5	5,2
250 fő felett	36,1	36,9	59,7	45,9	85,3	92,2	26,2	29,1	3,7	1,3
Összesen	21,6	29,2	26,3	39,5	62,8	84,0	8,2	20,8	7,9	3,9

A szakképzési hozzájárulás összege alapján végzett vizsgálatból az derült ki, hogy lényegesen eltér a 4 millió fölötti összeggel gazdálkodók gyakorlata az ennél kisebb

összeggel rendelkezőkétől. Az utóbbiak közül csak kevesen rendelkeznek saját szakképzési rendszerrel, többségük külső szervezettel oldja meg szakképzési feladatait és a vegyes formát is csak a vállalkozások 24 %-a alkalmazza. Ezzel szemben a 4 milliónál nagyobb összeggel rendelkezők közül több (13 %) tart fenn saját képzési rendszert, kizárólag külső szervezettel csak 24 %-uk dolgozik és a vegyes formát alkalmazza több, mint két harmaduk.

10.2. táblázat: Szakképzésre igénybe vett intézmények külföldi tulajdonhányad szerint, 2001. (%)

tulajdoni hányad	saját képzési rendszer		külső szervezet		belső és külső rendszer	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
0%	6,4	7,5	67,8	44,0	25,7	48,5
1-49 %	2,3	0,7	91,1	32,3	6,6	67,0
50-99 %	0,2	0,6	89,1	20,9	10,7	78,6
100%	3,2	5,8	75,8	35,3	21,0	59,0
Összesen	6,1	5,8	69,2	39,4	24,7	54,8

Ágazatonként vizsgálva a válaszokat, egyértelmű, hogy - egy kivétellel (oktatás) - valamennyi **szakágazatban** a vállalatok nagy része a képzéssel foglalkozó vállalkozásokat preferálja. A szakképző iskolák állnak - kivéve a gazdasági szolgáltatásokat és az oktatást - a népszerűségi lista második helyén.

Az oktatás és a humán szolgáltatások vállalatai erősen kötődnek a felsőoktatáshoz dolgozóik továbbképzésében. Ki kell emelni, hogy a múlt évi felméréshez képest a többi ágazatban is nőtt valamelyest azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyek felsőfokú képzésre küldték dolgozóikat

A regionális képző központok szolgáltatásait minden ágazatban csak nagyon kevés vállalat veszi igénybe. Az ipari, a kereskedelmi és a humán szolgáltató cégek közül jelezte valamivel több, mint 10%, hogy él ezzel a lehetőséggel. Figyelemre méltónak tartjuk, hogy az iparvállalatok használják ki legnagyobb mértékben a regionális központok által nyújtott lehetőségeket, az idei évben 14%-uk jelezte ezt, a foglalkoztatottak 27%-át képviselve. Az elmúlt évben hasonló volt a helyzet.

10.3. táblázat: Szakképzésre igénybe vett intézmények ágazatok szerint, 2001. (%)

Ágazatok	felsőoktatási intézmény		szakképző intézmény		oktatási vállalkozás		Regionális Képzési Központ		egyéb szervezet	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
Ipar	7,8	35,4	28,5	43,4	62,2	86,4	14,6	27,1	18,8	2,5
Építőipar	6,2	20,0	35,3	40,0	59,5	76,0	5,5	24,5	7,4	6,8
Kereskedelem	18,5	8,7	26,1	42,5	57,8	80,3	11,8	11,8	8,9	6,4
Szálláshelyszolg.	0,7	33,1	40,5	37,6	83,7	91,9	0,5	4,6	1,1	1,2
Szállítás	2,1	36,6	21,4	47,4	79,2	90,3	1,0	40,3	2,7	0,5
Pénzügyi tev.	20,0	19,3	48,7	18,9	68,1	93,7	1,1	8,0	14,8	1,1
Üzleti szolg.	31,8	31,9	10,7	23,7	68,0	73,7	5,7	9,8	4,3	10,1
Oktatás	62,1	61,4	13,1	32,9	42,3	48,1	6,5	8,4		
Humán szolg.	53,2	30,5	35,7	40,8	59,0	75,2	11,1	13,3	10,3	8,7
Összesen	21,4	29,3	26,9	39,8	62,6	84,0	7,8	21,1	7,9	3,5

A régiós feldolgozásban három dolog hívja fel magára a figyelmet:

?? A közép-magyarországi régióban - nyilván a főváros közelségének köszönhetően - az átlagnál több cég küldi a felsőfokú intézményekbe dolgozóit.

?? A Közép-Dunántúlon ezzel szemben nagyon kevés vállalat használja ezt a képzési formát.

?? A dél-alföldi régióban a vállalatok több, mint 20%-a használja ki a regionális képző központok nyújtotta lehetőségeket.

10.4. táblázat: Szakképzésre igénybe vett intézmények régiók szerint, 2001. (%)

Régió	felsőoktatási intézmény		szakképző intézmény		oktatási vállalkozás		Regionális Képzési Központ		egyéb szervezet	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
Közép-Magyaró.	34,1	20,6	51,2	34,8	49,0	88,6	1,0	28,8	0,1	0,4
Közép-Dunántúl	7,6	41,9	19,1	35,3	67,8	88,9	7,4	11,5	21,9	5,9
Nyugat-Dunántúl	23,7	38,4	26,6	63,5	63,1	85,4	2,1	20,4	6,0	4,5
Dél-Dunántúl	11,5	31,4	25,5	31,8	67,5	76,2	7,9	14,0	1,5	2,8
Észak-Magyaró.	28,9	23,5	28,8	38,6	77,9	80,8	4,7	25,1	7,1	8,1
Észak-Alföld	18,6	21,3	13,4	37,6	70,8	65,2	2,8	24,5	2,2	7,5
Dél-Alföld	27,3	27,7	17,6	35,0	60,	80,8	20,7	14,3	6,6	5,6
Összesen	21,6	29,2	26,3	39,5	62,8	84,0	8,2	20,8	7,9	3,9

A külföldi tulajdonban lévő vállalatok választása nagyon hasonló a hazai tulajdonban lévő vállalatok szakképzési partnerválasztásához.

10.5. táblázat: Szakképzésre igénybe vett intézmények a külföldi tulajdonhányad szerint, 2001. (%)

Régió	felsőoktatási intézmény		szakképző intézmény		oktatási vállalkozás		Regionális Képz. Központ		egyéb szervezet	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
0%	20,7	24,4	26,5	34,3	61,6	81,2	8,6	20,7	8,5	4,9
1-49 %	9,2	25,3	18,9	46,1	96,5	95,1	4,0	23,0		
50-99 %	65,0	60,2	12,6	54,7	55,7	91,7	3,1	24,2	0,7	2,1
100%	11,2	32,6	44,3	54,7	88,3	83,1	5,3	14,1	1,1	3,1
Összesen	21,6	29,2	26,4	39,5	62,7	84,0	8,2	20,8	7,9	3,9

Az elmúlt évhez képest nincs említésre méltó elmozdulás a külső szervezetek igénybevételét jelző mutatókban.

11. Melyek a leggyakrabban választott képesítést nem nyújtó képzési formák?

A válaszadók nagy többsége (70-80%) a rövid szakmai továbbképzést választotta függetlenül attól, hogy kis vagy nagy létszámmal dolgozik. A többi képzési formát nagyjából azonos (20% körüli) arányban jelölték meg a cégek. Nem okozott meglepetést, hogy a betanító képzés leginkább a nagy létszámmal dolgozó cégekre jellemző.

11. táblázat: A képesítést nem nyújtó igények létszám-kategóriák szerint, 2001. (%)

Létszám-kategória	vezetőképzés		betanító képzés		rövid szakmai továbbképzés		nyelvi képzés		szám.technikai képzés		egyéb képzés	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
1-9 fő	17,2	16,6	26,5	27,6	75,5	77,6	30,5	30,1	19,9	20,9	2,0	2,2
10-49 fő	18,3	20,2	20,9	22,2	80,7	80,4	26,4	26,9	24,3	22,9	5,9	3,7
50-249 fő	33,5	32,8	28,0	26,3	69,5	70,8	26,4	25,7	23,8	24,4	1,3	1,3
250 fő felet	38,2	51,1	28,3	22,1	75,4	77,1	25,7	16,4	23,6	17,9	2,1	1,1
Összesen	18,1	37,7	25,8	23,8	76,0	76,1	29,7	22,0	20,6	20,6	2,5	1,7

Mint ahogy az sem, hogy a vezetőképzésre leginkább a nagyobb létszámot foglalkoztató közép, de különösen a nagyvállalatok közül az átlagosnál többen áldoznak

Sem az ágazatonkénti, sem a régiókénti vizsgálat eredményei nem mutattak lényeges eltérést a cégek ágazati besorolásának vagy földrajzi helyzetének függvényében.

A külföldi tulajdonban lévő vállalatokra jellemző, hogy szinte mindegyikük gondol a dolgozók szakmai továbbképzésére. Az 50-100 % közötti külföldi tulajdonú vállalatokról pedig kiderült, hogy majdnem felük áldoz a vezetőképzésre, viszont kisebb gondot fordítanak a nyelvi és számítástechnikai továbbképzésre.

A képesítést nem nyújtó képzések iránti igényekre vonatkozó ez évi felmérések eredményei nem vethetők össze az előző évivel, mert az elmúlt évben bármennyi képzési formát megjelölhettek a vállalatok, az idén azonban csak kettőt.

12. Milyen módon ösztönzik a vállalatok dolgozóik képzését és továbbképzését?

A kérdőív a következő ösztönzési formákra kérdezett rá:

?? kötelező jellegű munkaköri előírás

?? tandíj és költségek átvállalása

?? munkaidő kedvezmény

?? előléptetési lehetőség

?? anyagi honorálása

?? erkölcsi elismerés

?? egyéb

A leggyakoribb ösztönzési forma a tandíj és egyéb költségek átvállalása. A vállalatok mintegy fele ezzel ösztönzi dolgozói tanulását. A közepes és a nagyvállalatoknál még nagyobb ez az arány (a cégek 70%-a).

A másik gyakori forma, amit az összes vállalat egyharmada választott, a **munkaidő kedvezmény**. A nagyvállalatok esetében 62%-a ez az arány. Általánosan alkalmazott módszer az a képzés megszerzésének anyagi elismerése, amiről minden létszám-kategóriában a vállalatok fele nyilatkozott.

Az **erkölcsi megbecsülés** inkább a kisebb létszámmal dolgozó cégekre jellemző és kérdéses, hogy miben és mennyiben nyilvánul meg ez a szubjektív kategória.

Tulajdonképpen részben az erkölcsi megbecsülés egyik konkrét formája az **előléptetés**, amivel inkább a nagyvállalatok jutalmazták dolgozóik szakképzettségének növekedését.

A **munkaköri kötelezettségként** szakképzést vagy továbbképzést előíró vállalatok az összes cég mindössze 30%-át teszik ki és inkább a nagyobb létszámmal dolgozó vállalatokra jellemző.

12.1. táblázat: Ösztönzési formák létszám-kategóriák szerint, 2001. (%)

Létszám-kategória	munkaköri előírás		tandíj, költs. átvállalása		munkaidő kedvezmény		előléptetési lehetőség		anyagi megbecsülés		erkölcsi elismerés	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
1-9 fő	17,2	16,4	47,9	48,8	26,0	25,1	3,0	1,5	50,9	52,3	50,9	34,1
10-49 fő	23,4	24,3	54,1	63,0	41,4	44,3	8,4	9,4	44,4	47,1	44,4	26,6
50-249 fő	31,8	34,9	70,6	75,1	41,6	43,3	23,3	22,1	42,0	41,2	42,0	25,4
250 fő felett	36,2	36,4	73,4	57,8	62,8	62,3	29,1	43,8	48,2	55,8	48,2	43,1
Összesen	18,6	31,5	49,7	61,6	28,9	50,0	4,5	27,8	49,7	50,5	49,7	35,1

Az **ágazatonkénti** vizsgálat szerint a tandíj és egyéb költségek átvállalása minden ágazatra jellemző, a cégek mintegy fele alkalmazza. Egyedül a szállítás-hírközlés vállalatai közül jelezték kevesebben (20%), hogy térítik ezeket a költségeket. A nagyobb létszámmal dolgozó cégek azonban ebben az ágazatban is hozzájárulnak a tandíj-költségekhez.

Hasonlóan a vállalatok fele alkalmazza ösztönzésként az anyagi megbecsülést minden ágazatban. Az építőiparban és a kereskedelemben azonban csak a vállalatok egy harmada nyilatkozott erről. A pénzügyi szolgáltatásokat nyújtóknak viszont a 72%-a részesíti anyagi megbecsülésben az eredményesen tanulókat.

Munkaidő kedvezményt kevés vállalkozás nyújt a szállítás-hírközlés ágazatban, a humán szolgáltatások és a vendéglátás területén működő vállalatok közül. Jellemző viszont a pénzügyi szférába tartozó cégekre. Az előléptetés felkínálásával minden ágazatban kevés vállalat él. A pénzügyi szolgáltatások és a vendéglátás nagy létszámmal dolgozó cégei közül azonban az átlagnál többen alkalmazzák.

Az erkölcsi megbecsülés eszközére az építőipari, a vendéglátó és a humán szolgáltatást nyújtó vállalatok közül hivatkoztak az átlagnál magasabb arányban.

12.2. táblázat: Ösztönzési formák ágazatok szerint, 2001 (%)

Ágazat	munkaköri előírás		tandíj, költs. átvállalása		munkaidő kedvezmény		előléptetési lehetőség		anyagi megbecsülés		erkölcsi elismerés	
	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján
Ipar	14,3	34,6	60,6	73,4	39,0	57,0	7,8	32,4	50,2	43,5	26,7	27,0
Építőipar	21,8	19,8	56,3	47,4	30,0	48,4	5,0	12,1	37,7	58,8	40,1	49,4
Kereskedelem	18,6	20,3	40,1	55,8	36,4	49,7	3,9	20,7	32,8	29,2	27,7	38,0
Szálláshelysz.	9,2	15,3	41,0	42,7	14,0	30,1	4,0	39,0	66,2	74,5	38,9	48,8
Szállítás	33,0	66,6	22,4	49,5	4,2	39,7	0,7	16,4	53,5	67,1	36,4	31,1
Pénzügyi tev.	0,8	26,3	45,7	60,0	42,8	68,7	1,5	62,4	72,7	76,3	16,5	52,0
Üzleti szolg.	27,2	35,0	50,0	59,2	30,0	38,7	0,9	19,1	55,3	46,0	37,3	34,0
Oktatás	19,3	17,4	54,5	54,5	24,1	36,3	7,4	11,3	58,5	71,1	31,4	38,3
Humán szolg.	17,6	39,1	65,3	52,9	10,1	23,0	0,3	7,8	67,6	52,5	40,4	25,3
Összesen	18,7	31,3	49,4	61,2	28,7	50,0	4,1	28,0	50,0	50,7	32,7	35,2

Elég nagy az eltérés az ágazatok között aszerint, hogy a szak- és továbbképzést munkaköri előírásként kezelik-e. A szállítás-hírközlésben dolgozó cégek egyharmada alkalmazza ezt a módszert, az ágazatban foglalkoztatottak 60%-át érintve. Viszonylag sok vállalat írja elő kötelező módon a képzést a gazdálkodási szolgáltatásokkal foglalkozó cégek közül is. A pénzügyi szférában csak néhány magas létszámot alkalmazó cégre jellemző ez.

Régióként is jelentős eltérések vannak a dolgozók tanulásra ösztönzésében. A tandíját és egyéb költségeket például jóval kevesebb közép-magyarországi cég téríti meg, mint más régiókban.

Az anyagi megbecsülést a legtöbb régióban a cégek fele alkalmazza, azonban a Dél-Dunántúlon és a Közép-Dunántúlon csak a vállalatok egy harmada. Ezzel szemben a közép-magyarországi cégek 80%-a ezt az ösztönzési módszert preferálja.

Munkaidő-kedvezményt Közép-Magyarországon csak néhány nagy létszámot foglalkoztató vállalat nyújt. Észak-Magyarországon, az Észak-alföldön és a Közép-Dunántúlon viszont a vállalkozások több, mint 40%-a biztosítja ezt dolgozói számára. Az erkölcsi megbecsülésnek az észak-magyarországi vállalatok többsége nem tulajdonít jelentőséget, viszont az előléptetésnek az átlagnál nagyobb hányaduk szán szerepet az ösztönzésben.

A munkaköri leírásban az átlagosnál több cég írja elő a képzési kötelezettséget Észak-Magyarországon és az Észak-alföldön. Ezzel szemben a Nyugat-Dunántúlon csak néhány nagy létszámmal dolgozó vállalatra jellemző ez.

12.3. táblázat: Ösztönzési formák régiók szerint, 2001 (%)

Régiók	munkaköri előírás		tandíj, költs. átvállalása		munkaidő kedvezmény		előléptetési lehetőség		anyagi megbecsülés		erkölcsi elismerés	
	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján	váll.sz. alapján	alk.sz. alapján
Közép-Magyarorsz	5,4	23,7	36,4	26,2	6,2	39,8	1,7	35,0	82,4	81,3	38,3	46,0
Közép-Dunántúl	21,9	26,7	58,1	86,4	49,0	69,3	4,1	31,9	34,7	20,5	26,8	38,4
Nyugat-Dunántúl	8,8	33,8	44,0	79,4	27,1	57,9	2,7	30,4	47,7	50,1	33,2	25,6
Dél-Dunántúl	26,2	44,4	54,9	78,9	33,9	48,6	2,4	12,2	35,0	27,3	21,7	21,6
Észak-Magyarorsz	30,1	42,3	67,2	85,2	43,0	49,5	12,7	12,3	38,8	37,3	16,6	16,0
Észak-Alföld	42,0	43,5	43,1	80,3	40,3	45,3	4,0	20,8	58,0	35,2	44,1	32,3
Dél-Alföld	22,1	38,8	55,2	71,2	28,5	45,1	7,7	17,7	35,8	38,6	35,3	27,7
Összesen	18,6	31,5	49,7	61,6	28,9	50,0	4,5	27,8	49,7	50,5	32,7	35,1

A részben vagy egészben külföldi tulajdonban lévő vállalatok adatai szintén mutatnak néhány eltérést az átlagos képtől. A tandíj és egyéb költségek megtérítését a 100%-osan külföldi tulajdonú cégek 87%-a vállalja. Hasonló az anyagi elismerést ígérő cégek aránya is ebben a körben. Valamivel magasabb az anyagi elismerést nyújtó cégek részesedése az 50-99%-os külföldi tőkehányaddal rendelkező vállalatok esetében is.

Munkaidő-kedvezmény nyújtására azonban a hazai tulajdonú cégeknél kevésbé hajlandóak, különösen érvényes ez a teljes egészében külföldi kézben lévő vállalatokra.

Az erkölcsi elismerést szintén kisebb arányban jelölték meg (ez alól azonban kivétel az 50-99%-os külföldi tőkerészű vállalatcsoport). Ezzel szemben az előléptetések nagyobb szerepet játszanak a tanulásban a külföldi tulajdonú cégek esetében. Munkaköri kötelezettségként viszonylag kevés külföldi tulajdonú cég jelölte meg a szakképzést, azonban ezek magas alkalmazotti létszámot foglalkoztatnak.

12.4. táblázat: Ösztönzési formák külföldi tulajdoni hányad szerint, 2001 (%)

	munkaköri előírás		tandíj, költs. átvállalása		munkaidő kedvezmény		előléptetési lehetőség		anyagi megbecsülé		erkölcsi elismerés	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
0%	19,0	30,4	48,2	63,0	29,2	48,7	4,4	23,2	49,5	48,9	33,6	33,5
1-49 %	18,8	32,8	60,4	50,0	22,0	51,4	4,4	23,6	26,9	44,5	9,5	24,9
50-99 %	6,0	32,7	59,6	56,3	26,0	53,5	6,0	63,4	62,3	67,1	43,6	54,3
100%	13,5	38,7	86,7	70,6	21,5	55,4	9,6	25,5	79,3	49,3	14,8	36,4
Összesen	18,6	31,6	49,7	61,5	28,7	50,0	4,5	27,8	49,7	50,4	32,7	35,1

13. A dolgozók oktatási és képzési szempontjainak felmérése

A megkérdezettek mintegy fele a cég várható munkaerő-igénye alapján állapítja meg a képzési szükségletet. E tekintetben nincs jelentős eltérés létszám-kategóriák szerint. Jól lehet a vállalati méret növekedésével párhuzamosan enyhén emelkedik az ezt jelölő cégek aránya is.

Második helyen áll a dolgozói kívánságok figyelembevétele. A cégek 35%-a ezek alapján szervezi alkalmazottjainak képzését. Érthető módon a mikro-vállalkozások esetében több cég jelölte meg ezt a módot, mint a közepes és nagyvállalati kör.

Előre kidolgozott képzési tervvel csak a cégek 16 %-a rendelkezik. A nagyvállalatoknak azonban két harmada, a foglalkoztatottak 80%-át érintve.

A beszállítói igények egyik méretkategóriában sem játszanak fontos szerepet az oktatási szükségletek felmérésében, mindössze a vállalatok 10-15%-ának fontos szempont ez, elsősorban a mikro- és kis vállalkozásoknak.

A technológiai változások a mikro-vállalkozások képzési igényeit kevésbé érintik, a kis, a közepes és a nagyvállalatok közül azonban minden második-harmadik figyelembe veszi ezeket oktatási kiadásainak tervezésekor.

A termékszerkezet változására szintén kevés cég figyel, talán a közepes vállalkozások esetében számol ezzel az átlagosnál valamivel több vállalat.

Ágazatok szerint vizsgálva nem mutatkozik lényeges különbség abban, hogy a cég várható munkaerő-igénye alapján mérik fel a képzési szükségleteket. Egyedül a

pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó vállalatok jelezték ezt kisebb arányban, azonban az ágazat magasabb alkalmazotti létszámmal működő cégei közöttük vannak.

13.1. táblázat: Az igényfelmérés szempontjai létszám-kategóriák szerint, 2001 (%)

	kidolgozott képzési terv alapján		a cég munkaerő igényei alapján		dolgozói visszajelzések alapján		beszállítói igényeknek megfelelően		termelési techn. változásának követése		a termékszerk. változásához igazodás	
	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
1-9 fő	13,7	12,3	44,3	46,5	38,2	38,1	15,3	15,8	14,5	14,4	6,1	6,0
10-49 fő	19,6	23,1	54,9	55,5	21,7	22,0	15,0	17,6	24,0	25,0	14,0	17,6
50-249 fő	36,5	40,0	56,1	57,6	26,1	27,0	11,3	9,5	22,6	24,0	13,5	13,3
250 fő felett	67,4	79,6	58,0	48,8	28,0	17,4	9,8	10,7	29,0	26,0	9,3	15,1
Összesen	16,0	54,2	46,5	51,8	35,1	22,7	15,0	11,9	16,4	24,2	7,6	14,1

A dolgozói kívánságokat a pénzügyi és az oktatási szolgáltatásokat nyújtó vállalatok közül sokkal többen veszik figyelembe, mint más ágazatokban.

A technológiai változások a kereskedelmi, a vendéglátó és a gazdasági szolgáltató vállalkozások esetében minősültek sokadrangú szempontnak. Az ipari, az építőipari, a szállítás-hírközléssel és a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó cégek közül viszont minden negyedik figyelembe veszi az új termelés technológiai követelményeket.

A szakmai sajátosságokból adódóan a kereskedelmi, a vendéglátó, pénzügyi és a humán szolgáltató vállalkozások szempontjából kevés jelentősége van a beszállítói igényeknek. Ezzel szemben az építőipari, a gazdasági szolgáltató és az oktatási vállalkozások közül az átlagnál nagyobb arányban jelölték meg az igény-meghatározás eszközének.

A termékszerkezet változásai kevés vállalat képzési politikájára gyakorolnak befolyást, enyhe kivételt képez a kereskedelmi, a szállítási-hírközlési és az oktatási ágazata.

Előre kidolgozott képzési tervvel alig néhány cég rendelkezik a vendéglátó, a szállító-hírközlő és a pénzügyi szolgáltató ágazatból. A legtöbben a gazdasági szolgáltatásban, az oktatásban és a humán szolgáltatásban működők közül készítenek tervet.

13.2. táblázat: Az igényfelmérés szempontjai ágazatok szerint, 2001 (%)

	előre kidolgozott képzési terv alapján		a cég munkaeigényei alapján		dolgozói visszajelzések alapján		beszállítói igényeknek megfelelően		termelési techn. változásának követése		a termékszerk. változásához igazodás	
	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján	váll. sz. alapján	alk. sz. alapján
Ipar	15,8	63,1	52,1	53,1	25,6	20,5	17,9	13,0	27,3	39,8	6,9	24,5
Építőipar	11,2	44,8	51,9	47,5	21,3	10,6	22,3	17,2	23,2	27,8	2,9	12,3
Kereskedelem	17,0	33,7	41,7	51,7	40,4	33,5	8,0	19,5	9,0	10,3	11,7	7,5
Szálláshelysz.	3,6	56,1	74,0	51,9	19,9	19,7	7,2	3,5	4,3	7,3	2,5	3,0
Szállítás	5,8	79,2	44,4	48,9	39,1	23,6	12,3	1,7	26,9	9,8	26,7	5,0
Pénzügyi tev.	7,3	55,1	16,1	57,4	55,2	6,3	4,4	0,8	26,7	2,9	0,4	2,7
Üzleti szolg.	23,8	38,5	26,6	45,1	42,7	38,3	22,5	15,1	8,5	6,7	4,3	3,2
Oktatás	21,3	34,9	47,6	50,0	52,9	39,2	24,5	19,1	14,6	6,5	14,0	1,9
Humán szolg.	23,3	13,0	59,7	49,4	38,1	42,5	1,7	5,7	12,2	9,6	1,5	11,9
Összesen	15,6	54,2	46,8	51,7	34,6	22,4	15,3	11,9	16,0	23,8	7,7	14,2

A földrajzi helyzet szerint nincsenek lényeges eltérések az átlagtól sem aszerint, hogy vannak-e a vállalatoknak előre kidolgozott képzési terveik, sem abból a szempontból, hogy figyelembe veszik-e a cég várható munkaerő-igényeit. A dolgozói visszajelzéseket számításba vevő vállalatok aránya tekintetében azonban tapasztalhatók jelentősebb eltérések. A közép-dunántúli és a nyugat-dunántúli cégek közül csak kevés utalt erre. Ezzel szemben az észak-magyarországi vállalatok 83%-a ezt is kiindulási alapnak veszi képzési politikája kialakításánál. az utóbbiak közül viszont alig néhány veszi figyelembe a beszállítói igényeket. A termelés-technológiai változások szempontja különösen a nyugat-dunántúli vállalatok számára fontos. A termékszerkezet-váltás pedig az észak-alföldi és az észak-magyarországi vállalatokat befolyásolja az átlagosnál nagyobb mértékben.

13.3. táblázat: Az igényfelmérés szempontjai régiók szerint, 2001 (%)

	Előre kidolgozott képzési terv alapján		a cég várható munkaerő igény alapján		dolgozói visszajelzések alapján		beszállítói igényeknek megfelelően		termelési techn. változásának követése		a termékszerk. változásához igazodás	
	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján
Közép-Magyaró.	12,5	69,5	45,5	34,2	51,5	16,6	10,5	11,4	26,8		3,5	
Közép-Dunántúl	10,7	55,6	53,3	63,9	20,7	19,1	21,1	10,0	12,5	47,4	5,9	32,0
Nyugat-Dunántúl	23,2	49,7	67,9	65,7	16,5	16,3	10,2	18,0	45,3	34,6	5,9	16,8
Dél-Dunántúl	17,9	49,8	26,3	45,9	30,8	24,2	14,7	11,0	6,3	47,1	4,3	13,3
Észak-Magyaró.	17,1	27,3	42,0	46,3	83,3	46,9	2,4	16,1	25,6	41,4	18,4	29,5
Észak-Alföld	11,2	36,4	35,6	55,8	40,6	31,1	16,5	12,9	1,2	30,9	33,0	21,5
Dél-Alföld	18,6	45,6	41,6	62,9	42,4	34,3	16,5	7,1	16,4	11,3	5,8	7,8
Összesen	16,0	54,2	46,5	51,8	35,1	22,7	15,0	11,9		24,2	7,6	14,1

A külföldi tulajdonhányaddal rendelkező cégek válaszai alapján egyértelműen megállapítható, hogy az átlagnál jóval nagyobb részük(22-35%) készített képzési tervet. A foglalkoztatottak 65-87%-át alkalmazó vállalatokról van szó. Közülük az 50%-nál nagyobb tulajdonhányaddal rendelkezők két harmada a várható munkaerő-igények alapján állítja össze terveit.

A dolgozói visszajelzések ebben a körben az átlagnál kevesebb vállalatot befolyásolnak. A beszállítói igényeket viszont nagyobb arányban veszik számításba. A termelés technológiai és a termékszerkezeti változások nem állnak a vállalatok többségénél az érdeklődés középpontjában, amikor az oktatási terveket összeállítják.

13.4. táblázat: Az igényfelmérés szempontjai külföldi tulajdoni hányad szerint, 2001 (%)

	kidolgozott képzési terv alapján		a cég várható munkaerő igény alapján		dolgozói visszajelzések alapján		beszállítói igényeknek megfelelően		termelési techn. változásának követése		a termékszerkez. változásához igazodás	
	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján	váll.sz. alapján	alk. sz. alapján
0%	14,9	44,8	46,2	55,6	35,9	22,6	14,3	9,5	16,8	23,9	7,3	15,2
1-49 %	22,2	72,5	38,2	36,4	37,1	13,9	18,1	9,3	11,1	28,3	18,2	8,4
50-99 %	36,9	87,1	66,2	39,2	7,9	26,7	27,5	29,4	7,9	20,9	3,0	16,3
100%	29,4	65,0	58,2	57,4	28,0	27,8	34,4	12,3	13,3	25,5	8,4	8,8
Összesen	15,9	54,3	46,5	51,9	35,1	22,6	15,1	12,0	16,3	24,2	7,6	14,0

A minta összetétele, az adatfeldolgozás módszere

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemzési Intézete 2001. júniusában kérdőíves adatfelvételt és mélyinterjúk kikérdezést bonyolított le a társas vállalkozások körében a pályakezdők alkalmazási lehetőségeiről a velük való elégedettségről, a tapasztalt hiányosságokról, problémákról.

A kérdőíves kikérdezés módszere

A megkérdezettek köre: a legalább 1 főt foglalkoztató működő gazdasági társas vállalkozások közül azokat kerestük meg, amelyek az MKIK tagszervezetei közé tartoznak. A gazdasági ágak közül tehát a mintavételbe bekerült - a mezőgazdaság, a vad- és erdőgazdálkodás, valamint a halászat kivételével – minden gazdasági ág.

Kérdőív: önkitöltős kérdőívezést kívántunk lebonyolítani, ezért olyan, viszonylag rövid, témakörönként jól elkülönülő kérdőívet állítottunk össze, amelyhez nem volt szükséges külön kitöltési útmutató. A kérdőívet szakmai szempontból véleményezték a Kamara szakképzési-oktatási szakemberei, valamint az OM témafelelőse. Ezután különböző méretű cégeknél próbakérdezést hajtottunk végre. A tapasztalatok és javaslatok figyelembevételével véglegesített kérdőív a Mellékletek végén található.

Mintavételi módszerek

A minta célirányos hasznosulása érdekében a következő módszert alkalmaztuk:

- Arra törekedtünk, hogy valamennyi gazdasági ág lehetőség szerint arányosan (az egyes megyékben ténylegesen tapasztalt ágazati arányoknak megfelelően) legyen képviselve a mintában
- Az egyes vállalati méretkategóriák a mintában nagyjából közelítsék a tényleges méret-arányokat. A konjunktúratesztünkénél megszokott módon jártunk el: arányos kiküldés, és megfelelően nagy elemszám mellett az egyes megyékben változó válaszolási hajlandóság mellett is kialakul egy nagyjából stabil struktúra, amelyben az egyes vállalati méretkategóriák részaránya valahol a vállalatok száma és GDP-hez való hozzájárulása (és, ami ehhez hasonló: az alkalmazottak száma) között helyezkedik el. Konkrétabban megfogalmazva: a mikro- és kisvállalkozások a vállalatok (számszerint) 98%-át képviselik Magyarországon, miközben a GDP-hez való hozzájárulásuk 1999-ben mindössze 14 % volt, s az alkalmazottak 36%-át

foglalkoztatták. A visszaérkezett mintánkban általában ez a vállalatcsoport kétharmados részarányt képvisel, tehát a számszerinti, és a GDP (illetve az alkalmazotti) részarányok között helyezkedik el. Ugyanez a helyzet – csak ellenkező előjellel – a nagyvállalatok esetében: a mintában ez a vállalatcsoport a vállalatok száma szerint túlreprezentáltak, az alkalmazottak száma, illetve a GDP-hez való hozzájárulás alapján pedig alulreprezentáltak tekinthető.

- Ez esetben is hasonló arányokat kaptunk. Mivel minden vállalati méretkategória igen nagy elemszámot tartalmazott, az átsúlyozás nem okozott torzítást: az adatokat a vizsgálandó kérdés jellege szerint átsúlyoztuk a vállalatok száma, illetve az alkalmazottak száma szerinti arányokkal. Az elemzésben mindig azt használtuk, amelyre a kérdés vonatkozott: a vállalati súlyozást, amikor a különböző vállalati típusok viselkedési módját, helyzetét elemeztük, s az alkalmazotti súlyozást akkor, amikor arra voltunk kíváncsiak, hogy bizonyos helyzet, állapot a dolgozók mekkora részét érinti.

- **Regionálisan** is törekedtünk a tényleges régiós arányok közelítésére, de arra nem, hogy ezeket teljesen leképezzük, mivel ebben az esetben – akár a GDP-hez való hozzájárulást, akár a vállalatok számát, akár az alkalmazottak számát tekintjük- Közép-Magyarország súlya közelítené vagy meghaladná az 50%-ot.

- *Az ágazat szerinti reprezentativitást* a címlisták előállításánál és kiküldésénél a területi kamarák informatikusai biztosították.

- *A külföldi tulajdonban lévő cégek megfelelő reprezentativitását* a területi kamaráknál dolgozó kollégák helyismerete biztosította.

- *A kérdőívezést* a területi kamarák oktatási szakreferensei szervezték, ill. bonyolították le

A kérdőívek kitöltésénél anonimitást biztosítottunk, a Budapestre felérkezett kérdőívek már csak azonosító kódszámot tartalmaztak, a hozzájuk tartozó címlistával viszont a területi informatikusok rendelkeznek csak.

1. Ismeri-e az új szakképzési hozzájárulási szabályokat?

1/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva					Alkalmazottak számával súlyozva				
	részletesen ismeri	felszínesen ismeri	tud róla, de nem ismeri	nem tud róla semmit	összesen	részletesen ismeri	felszínesen ismeri	tud róla, de nem ismeri	nem tud róla semmit	összesen
Ipar	23,7%	32,7%	26,8%	16,8%	100,0%	70,9%	19,5%	6,7%	2,9%	100,0%
Építőipar	21,4%	24,4%	24,4%	29,8%	100,0%	48,0%	27,9%	11,6%	12,5%	100,0%
Kereskedelem	24,8%	32,5%	27,6%	15,0%	100,0%	51,8%	24,3%	19,2%	4,7%	100,0%
Szálláshelyszolg.	19,1%	40,2%	33,3%	7,4%	100,0%	55,1%	27,9%	14,2%	2,9%	100,0%
Szállítás	24,0%	30,5%	23,3%	22,1%	100,0%	75,5%	11,5%	8,8%	4,2%	100,0%
Pénzügyi tevékenység	55,1%	19,1%	9,0%	16,7%	100,0%	90,1%	7,3%	1,3%	1,3%	100,0%
Üzleti szolgáltatás	21,9%	41,9%	17,6%	18,7%	100,0%	47,6%	30,0%	18,0%	4,4%	100,0%
Oktatás	42,4%	42,4%	10,1%	5,0%	100,0%	63,6%	19,6%	11,7%	5,0%	100,0%
Humán szolgáltatás	14,8%	53,1%	19,3%	12,8%	100,0%	22,8%	54,0%	13,2%	10,0%	100,0%
Összesen	25,5%	34,6%	22,9%	17,0%	100,0%	63,3%	21,7%	10,4%	4,5%	100,0%

1/b. táblázat

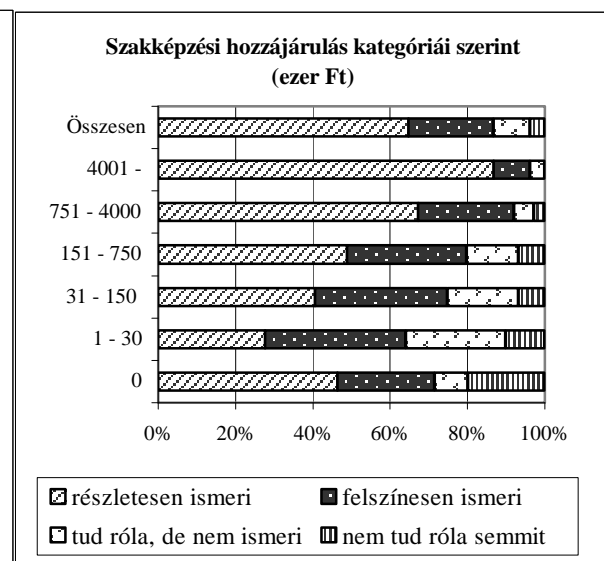
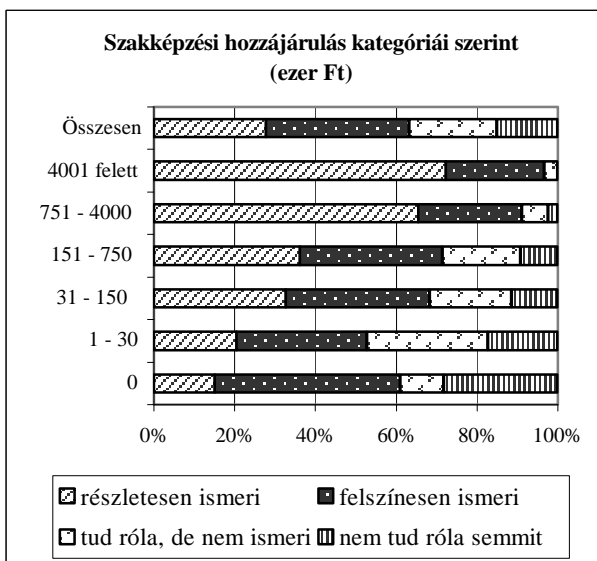
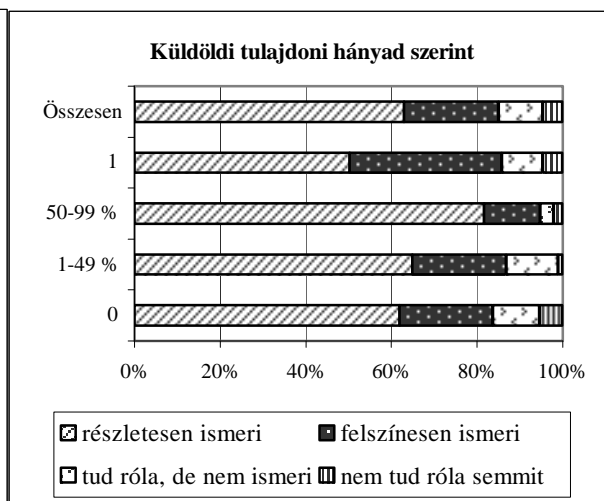
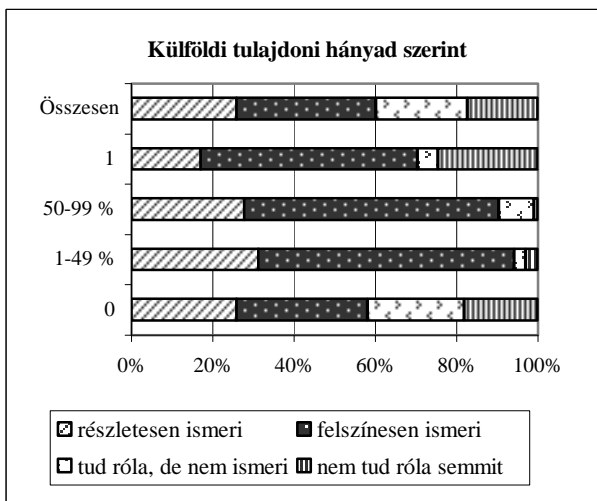
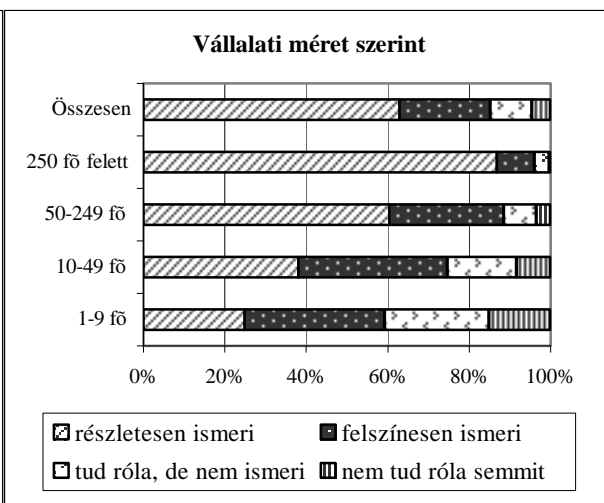
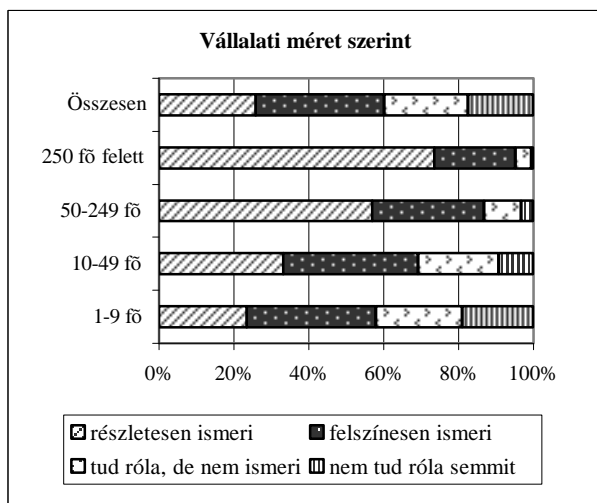
Régiók	Vállalkozások számával súlyozva					Alkalmazottak számával súlyozva				
	részletesen ismeri	felszínesen ismeri	tud róla, de nem ismeri	nem tud róla semmit	összesen	részletesen ismeri	felszínesen ismeri	tud róla, de nem ismeri	nem tud róla semmit	összesen
Közép-Magyarország	20,1%	41,0%	23,7%	15,3%	100,0%	69,6%	21,40%	7,3%	1,7%	100,0%
Közép-Dunántúl	27,0%	36,8%	16,6%	19,7%	100,0%	67,9%	18,70%	7,9%	5,5%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	26,6%	26,0%	20,7%	26,7%	100,0%	57,6%	20,60%	15,9%	5,9%	100,0%
Dél-Dunántúl	31,8%	29,0%	29,0%	10,1%	100,0%	49,0%	33,00%	13,0%	4,9%	100,0%
Észak-Magyarország	37,4%	51,6%	1,4%	9,5%	100,0%	48,2%	36,10%	7,9%	7,8%	100,0%
Észak-Alföld	33,3%	33,1%	24,5%	9,1%	100,0%	74,8%	14,50%	7,1%	3,7%	100,0%
Dél-Alföld	24,4%	27,7%	27,4%	20,5%	100,0%	49,4%	24,50%	17,2%	9,0%	100,0%
Összesen	25,8%	34,4%	22,4%	17,4%	100,0%	62,9%	22,20%	10,2%	4,6%	100,0%

1. Ismeri-e az új szakképzési hozzájárulási szabályokat?

1.ábra

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

2. A szakképzési hozzájárulás összege 2000 -ben, a szakképzési házzájárulás kategóriái szerint (ezer Ft)

2/a. táblázat

Ágazatok	súly nélkül							vállalkozások számával súlyozva						
	0	1-30	31 - 150	151 - 750	751 - 4000	4001 -	Összesen	0	1-30	31 - 150	151 - 750	751 - 4000	4001 -	Összesen
Ipár	2,5%	5,6%	11,6%	25,3%	31,9%	23,2%	100,0%	8,2%	30,0%	40,9%	12,6%	6,5%	1,8%	100,0%
Építőipar	2,0%	11,8%	24,5%	27,5%	18,6%	15,7%	100,0%	6,9%	34,6%	39,2%	16,8%	2,1%	0,5%	100,0%
Kereskedelem	1,3%	15,3%	26,8%	29,3%	18,5%	8,9%	100,0%	2,1%	40,0%	42,3%	13,8%	1,5%	0,3%	100,0%
Szálláshelyszolg.	1,4%	19,7%	26,8%	25,4%	16,9%	9,9%	100,0%	0,7%	46,6%	40,1%	11,0%	1,3%	0,3%	100,0%
Szállítás	5,6%	18,5%	20,4%	11,1%	11,1%	33,3%	100,0%	12,0%	38,3%	44,0%	3,6%	1,3%	0,8%	100,0%
Pénzügyi tevék.	12,1%	12,1%	15,2%	18,2%	15,2%	27,3%	100,0%	40,0%	22,4%	12,4%	20,7%	3,4%	1,1%	100,0%
Üzleti szolg.	11,9%	16,9%	23,7%	20,3%	15,3%	11,9%	100,0%	18,7%	30,5%	32,4%	17,1%	1,0%	0,3%	100,0%
Oktatás	15,2%	19,6%	28,3%	19,6%	13,0%	4,3%	100,0%	26,6%	14,0%	43,4%	13,4%	1,6%	1,0%	100,0%
Humán szolg.	18,9%	24,3%	18,9%	8,1%	29,7%		100,0%	32,8%	29,9%	28,3%	5,7%	3,2%		100,0%
Összesen	4,7%	12,8%	20,0%	23,7%	22,3%	16,5%	100,0%	12,3%	33,4%	38,1%	13,0%	2,5%	0,7%	100,0%

2/b. táblázat

Régiók	súly nélkül							vállalkozások számával súlyozva						
	0	1-30	31 - 150	151 - 750	751 - 4000	4001 -	Összesen	0	1-30	31 - 150	151 - 750	751 - 4000	4001 -	Összesen
Közép-Magyaró.	7,6%	17,8%	22,5%	18,6%	15,7%	17,8%	100,0%	25,7%	25,5%	34,4%	11,1%	2,6%	0,6%	100,0%
Közép-Dunántúl	2,8%	10,5%	26,6%	29,4%	15,4%	15,4%	100,0%	0,6%	33,7%	47,2%	16,5%	1,6%	0,4%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	0,8%	11,3%	12,1%	28,2%	25,0%	22,6%	100,0%	0,1%	47,5%	35,6%	13,1%	2,8%	0,9%	100,0%
Dél-Dunántúl		15,9%	20,7%	24,4%	24,4%	14,6%	100,0%		52,8%	31,7%	12,5%	2,5%	0,5%	100,0%
Észak-Magyaró.	6,0%	8,0%	20,0%	26,0%	28,0%	12,0%	100,0%	16,5%	24,7%	40,2%	15,4%	2,6%	0,7%	100,0%
Észak-Alföld	2,6%	3,9%	10,4%	23,4%	42,9%	16,9%	100,0%	0,9%	26,2%	47,2%	18,1%	6,5%	1,1%	100,0%
Dél-Alföld	8,9%	13,0%	20,5%	21,2%	24,0%	12,3%	100,0%	16,4%	32,1%	34,9%	13,8%	2,0%	0,8%	100,0%
Összesen	4,8%	12,8%	19,9%	23,7%	22,4%	16,4%	100,0%	12,1%	33,4%	37,7%	13,6%	2,5%	0,7%	100,0%

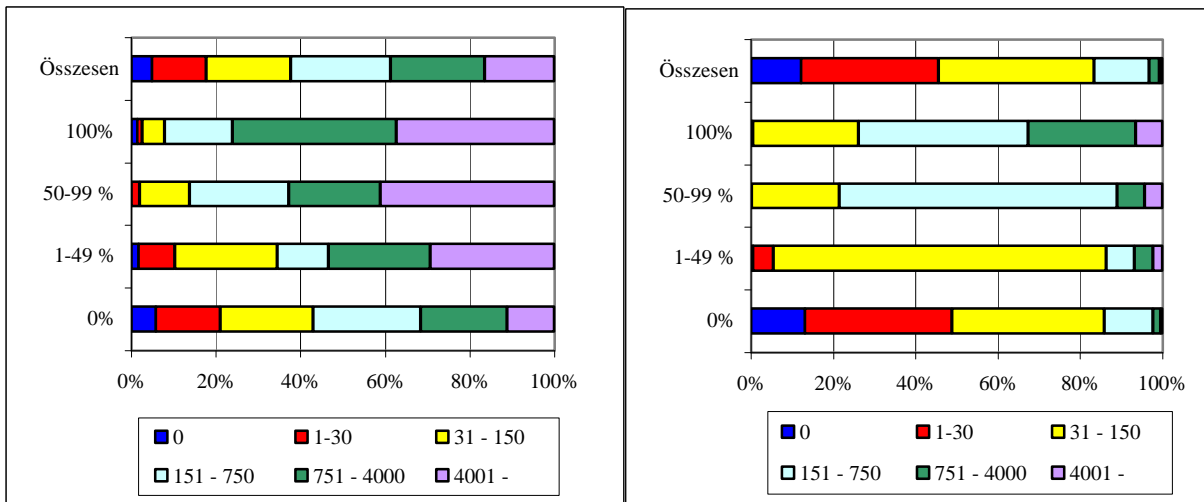
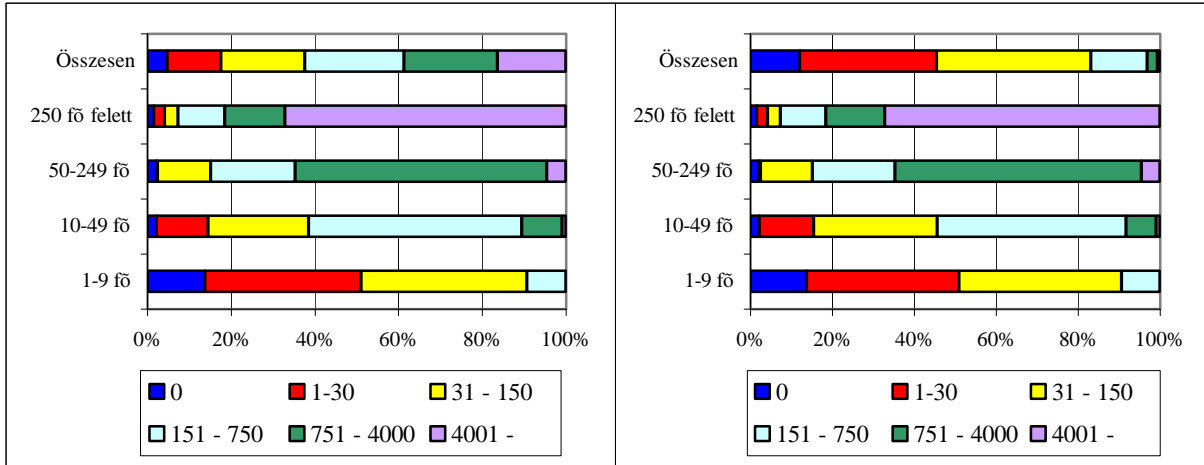

**2. A szakképzési hozzájárulás összege 2000 -ben
a szakképzési hozzájárulás kategóriái szerint (ezer Ft)**

2. ábra

súly nélkül

vállalkozások számával súlyozva

3. A szakképzési hozzájárulás formája 2001-ben

3/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva						Alkalmazottak számával súlyozva					
	szakképzési alapba	gyakorlati képzésre	vegyesen teljesítik	visszaigénylő pozíció	nem fizet	összesen	szakképzési alapba	gyakorlati képzésre	vegyesen teljesítik	visszaigénylő pozíció	nem fizet	összesen
Ipar	47,0%	3,0%	30,7%	9,4%	9,9%	100,0%	15,2%	11,3%	71,0%	2,1%	0,4%	100,0%
Építőipar	56,7%	16,9%	14,2%	6,8%	5,5%	100,0%	28,7%	11,5%	52,1%	6,7%	1,1%	100,0%
Kereskedelem	58,2%	12,8%	24,3%	0,8%	3,9%	100,0%	24,8%	9,0%	61,5%	4,4%	0,5%	100,0%
Szálláshelyszolg.	38,8%	4,6%	44,8%	11,8%		100,0%	20,4%	5,0%	68,4%	6,2%		100,0%
Szállítás	53,5%	0,5%	19,6%	5,3%	21,2%	100,0%	12,6%	21,7%	59,6%	0,9%	5,2%	100,0%
Pénzügyi tevék.	23,6%	0,6%	33,1%		42,8%	100,0%	38,2%	0,9%	57,8%		3,1%	100,0%
Üzleti szolg.	44,1%	4,4%	33,5%	2,9%	15,0%	100,0%	32,4%	3,2%	54,2%	2,0%	8,1%	100,0%
Oktatás	33,4%	4,9%	32,8%	8,6%	20,3%	100,0%	29,3%	3,0%	48,4%	15,6%	3,6%	100,0%
Humán szolg.	33,2%	0,4%	30,2%		36,3%	100,0%	33,7%	3,9%	51,5%		10,9%	100,0%
Összesen	46,4%	6,8%	28,5%	5,3%	13,0%	100,0%	21,6%	9,8%	63,6%	3,3%	1,7%	100,0%

3/b. táblázat

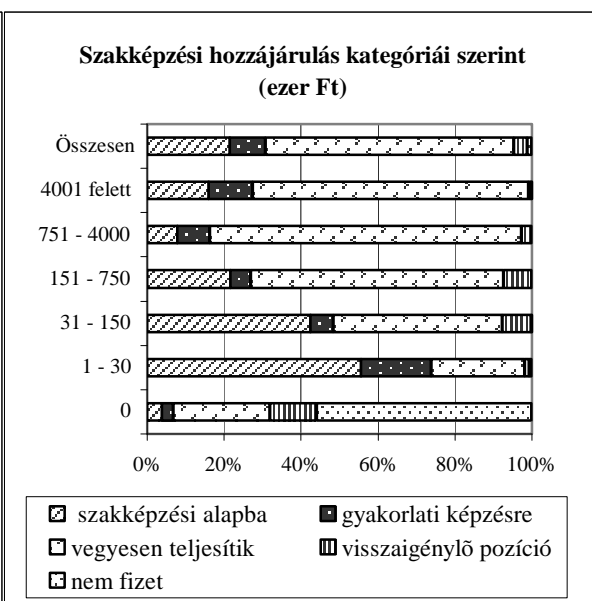
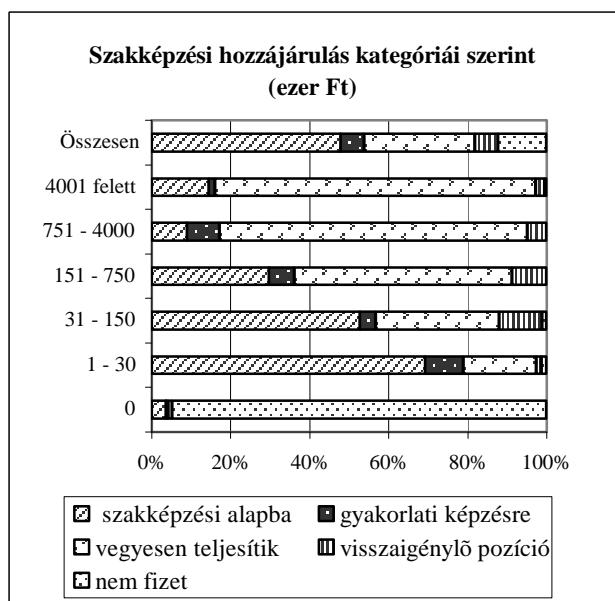
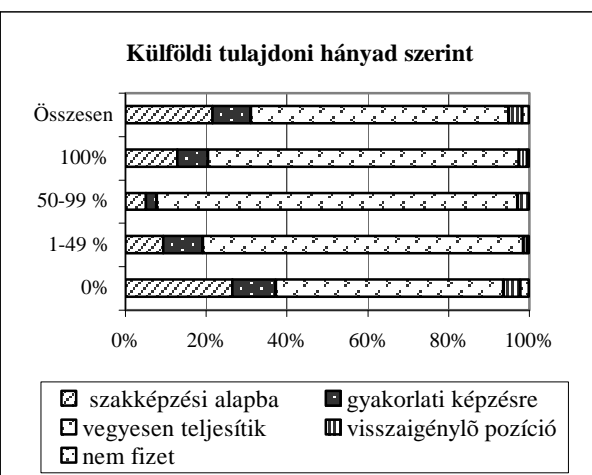
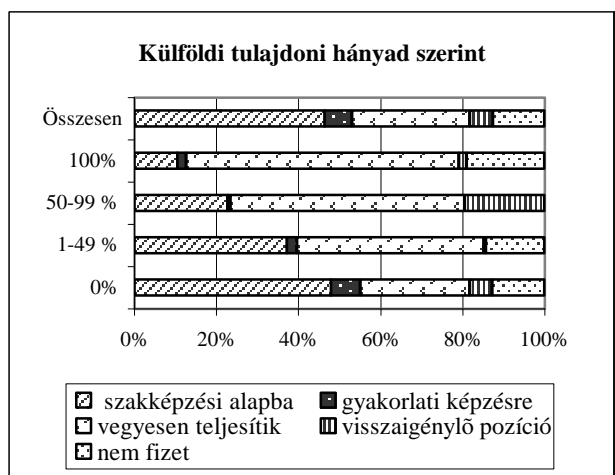
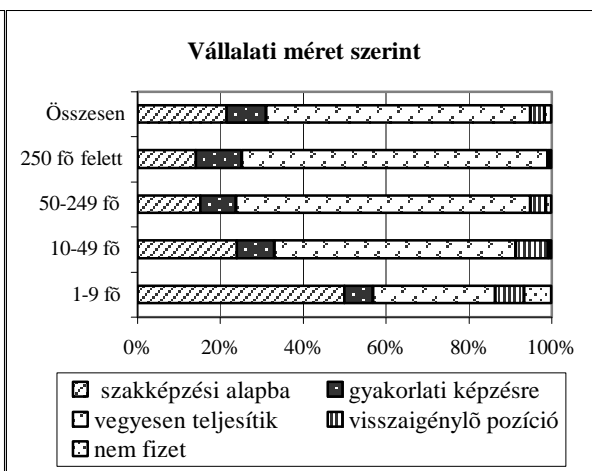
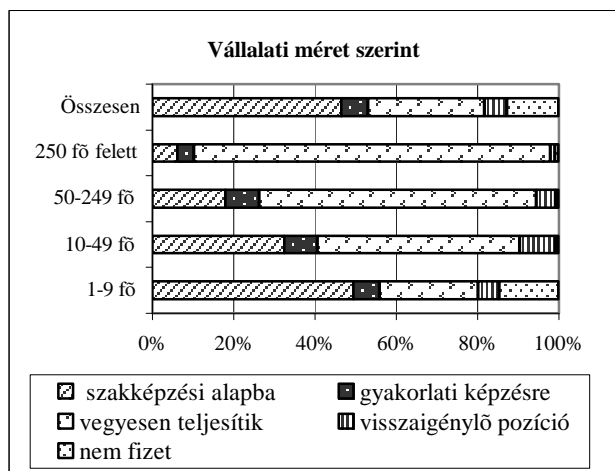
Régiók	Vállalkozások számával súlyozva						Alkalmazottak számával súlyozva					
	szakképzési alapba	gyakorlati képzésre	vegyesen teljesítik	visszaigénylő pozíció	nem fizet	összesen	szakképzési alapba	gyakorlati képzésre	vegyesen teljesítik	visszaigénylő pozíció	nem fizet	összesen
Közép-Magyaró.	40,5%	5,4%	14,6%	7,5%	32,0%	100,0%	24,2%	17,30%	52,7%	3,6%	2,1%	100,0%
Közép-Dunántúl	48,1%	7,2%	41,4%	0,8%	2,5%	100,0%	30,3%	4,40%	62,5%	1,9%	1,0%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	43,4%	7,4%	43,4%	5,7%		100,0%	13,4%	2,90%	80,7%	2,9%		100,0%
Dél-Dunántúl	65,4%	5,3%	28,0%	1,3%	0,0%	100,0%	24,6%	6,20%	63,9%	4,0%	1,3%	100,0%
Észak-Magyaró.	39,4%		43,6%	9,0%	8,0%	100,0%	19,2%		73,9%	2,8%	4,0%	100,0%
Észak-Alföld	36,9%	2,4%	59,0%	1,6%		100,0%	9,4%	6,10%	80,3%	4,1%		100,0%
Dél-Alföld	48,1%	10,5%	17,7%	9,3%	14,5%	100,0%	17,7%	11,90%	61,3%	4,9%	4,2%	100,0%
Összesen	46,4%	6,7%	28,6%	5,6%	12,7%	100,0%	21,5%	9,60%	63,8%	3,4%	1,7%	100,0%

3. A szakképzési hozzájárulás formája 2001-ben

3.ábra

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

4. A vegyes hozzájárulás céljai 2001-ben

4/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva						Alkalmazottak számával súlyozva					
	szakképző iskolának 75%-ig	tanuló-képzés	saját dolgozó képzése	felsőfokú tanintézetnek 18,75%-ig	részben Szakképzési Alapba	Összesen	szakképző iskolának 75%-ig	tanuló-képzés	saját dolgozó képzése	felsőfokú tanintézetnek 18,75%-ig	részben Szakképzési Alapba	Összesen
Ipar	74,0%	18,6%	31,2%	11,2%	25,4%	100,0%	80,3%	33,4%	71,5%	23,4%	35,5%	100,0%
Építőipar	87,8%	10,7%	40,2%	2,2%	80,6%	100,0%	85,5%	28,2%	72,2%	13,9%	36,0%	100,0%
Kereskedelem	75,4%	19,5%	28,2%	8,9%	38,3%	100,0%	68,2%	60,2%	66,1%	4,7%	36,7%	100,0%
Szálláshelyszolg.	81,0%	30,7%	11,8%	8,6%	40,3%	100,0%	94,2%	64,7%	37,0%	10,9%	38,7%	100,0%
Szállítás	98,8%	4,1%	34,6%	2,5%	91,0%	100,0%	94,1%	70,1%	85,7%	39,3%	41,4%	100,0%
Pénzügyi tevék.	94,2%	4,3%	56,3%	28,9%	24,3%	100,0%	38,9%	51,0%	93,3%	22,5%	53,4%	100,0%
Üzleti szolg.	72,8%	9,0%	49,4%	18,2%	58,2%	100,0%	80,1%	4,2%	72,7%	19,0%	69,8%	100,0%
Oktatás	38,5%		69,1%	19,6%	64,0%	100,0%	58,5%		83,6%	37,9%	44,9%	100,0%
Humán szolg.	65,7%	17,2%	79,1%	24,9%	37,6%	100,0%	85,7%	7,1%	79,5%	33,4%	23,2%	100,0%
Összesen	74,8%	15,3%	39,9%	13,3%	46,4%	100,0%	78,2%	41,0%	70,8%	20,3%	38,9%	100,0%

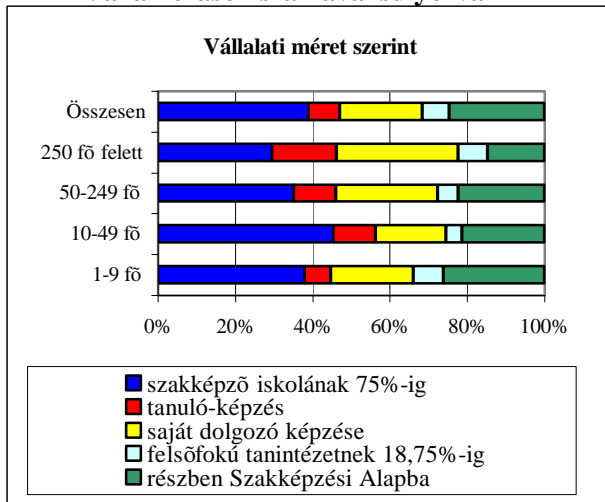
4/b. táblázat

Régiók	Vállalkozások számával súlyozva						Alkalmazottak számával súlyozva					
	szakképző iskolának 75%-ig	tanuló-képzés	saját dolgozó képzése	felsőfokú tanintézetnek 18,75%-ig	részben Szakképzési Alapba	Összesen	szakképző iskolának 75%-ig	tanuló-képzés	saját dolgozó képzése	felsőfokú tanintézetnek 18,75%-ig	részben Szakképzési Alapba	Összesen
Közép-Magyaró.	86,4%	2,9%	88,0%	50,3%	57,3%	100,0%	62,4%	40,60%	87,2%	30,2%	32,7%	100,0%
Közép-Dunántúl	56,6%	20,5%	46,0%	0,6%	53,3%	100,0%	75,3%	40,60%	59,6%	13,6%	38,4%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	97,3%	23,6%	8,2%	0,6%	41,5%	100,0%	95,5%	50,80%	73,1%	21,3%	40,9%	100,0%
Dél-Dunántúl	79,4%	7,6%	15,0%	14,8%	29,5%	100,0%	83,7%	30,20%	55,4%	8,2%	27,2%	100,0%
Észak-Magyaró.	93,5%	2,9%	29,4%	18,3%	64,6%	100,0%	77,9%	23,80%	68,5%	3,1%	43,5%	100,0%
Észak-Alföld	79,7%	21,1%	36,7%	14,4%	50,5%	100,0%	87,3%	44,70%	63,3%	27,0%	57,3%	100,0%
Dél-Alföld	47,2%	15,6%	49,1%	10,7%	31,1%	100,0%	79,7%	37,90%	60,5%	17,1%	37,1%	100,0%
Összesen	73,7%	15,4%	40,7%	13,1%	46,9%	100,0%	77,9%	40,80%	70,5%	20,5%	38,6%	100,0%

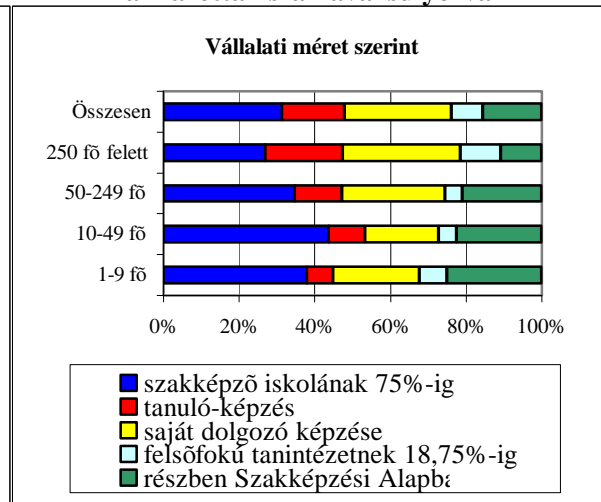
4. A vegyes hozzájárulás céljai 2001-ben

4.ábra

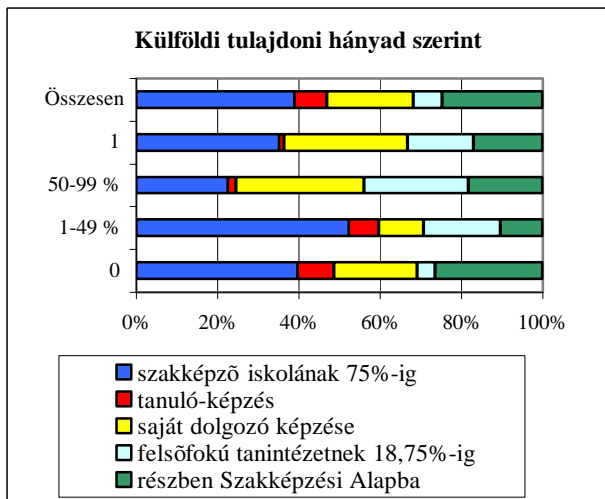
Vállalkozások számával súlyozva

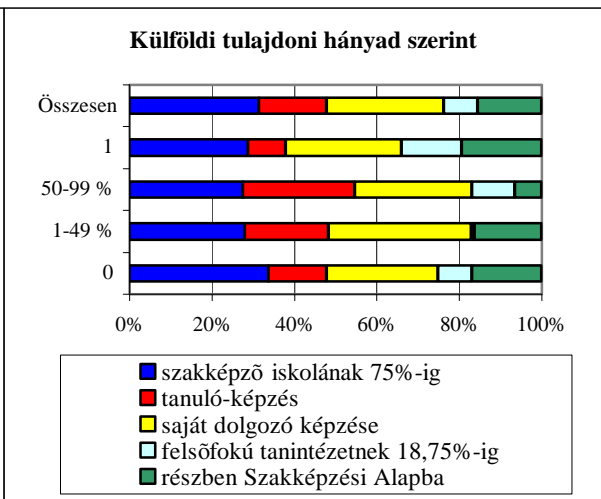
Alkalmazottak számával súlyozva

Külföldi tulajdoni hányad szerint

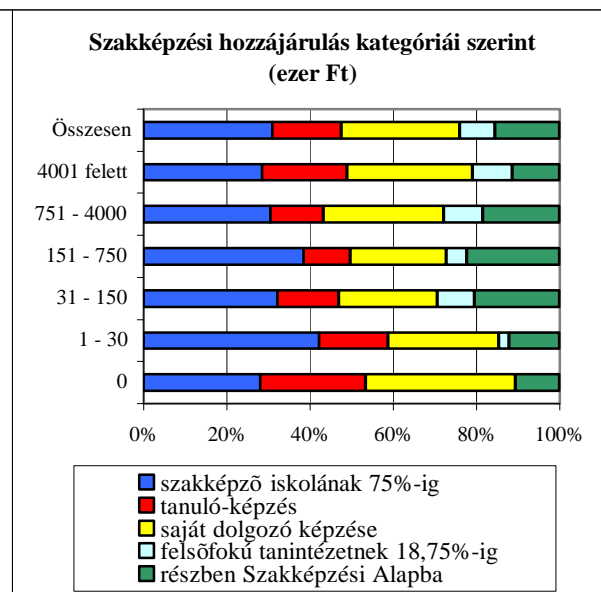
Külföldi tulajdoni hányad szerint

Szakképzési hozzájárulás kategóriái szerint (ezer Ft)

Szakképzési hozzájárulás kategóriái szerint (ezer Ft)

**5. 2001-ben szándékozik-e a Szakképzési hozzájárulásból
a saját dolgozók képzésére fordítani**

5/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva			Alkalmazottak számával súlyozva		
	Igen	Nem	Összesen	Igen	Nem	Összesen
Ipar	41,8%	58,2%	100,0%	81,6%	18,4%	100,0%
Építőipar	39,1%	60,9%	100,0%	63,8%	36,2%	100,0%
Kereskedelem	29,6%	70,4%	100,0%	60,3%	39,7%	100,0%
Szálláshelyszolg.	36,9%	63,1%	100,0%	71,4%	28,6%	100,0%
Szállítás	15,2%	84,8%	100,0%	77,1%	22,9%	100,0%
Pénzügyi tevék.	30,7%	69,3%	100,0%	70,8%	29,2%	100,0%
Üzleti szolg.	32,5%	67,5%	100,0%	59,6%	40,4%	100,0%
Oktatás	46,3%	53,7%	100,0%	52,7%	47,3%	100,0%
Humán szolg.	36,0%	64,0%	100,0%	47,4%	52,6%	100,0%
Összesen	34,5%	65,5%	100,0%	71,8%	28,2%	100,0%

5/b. táblázat

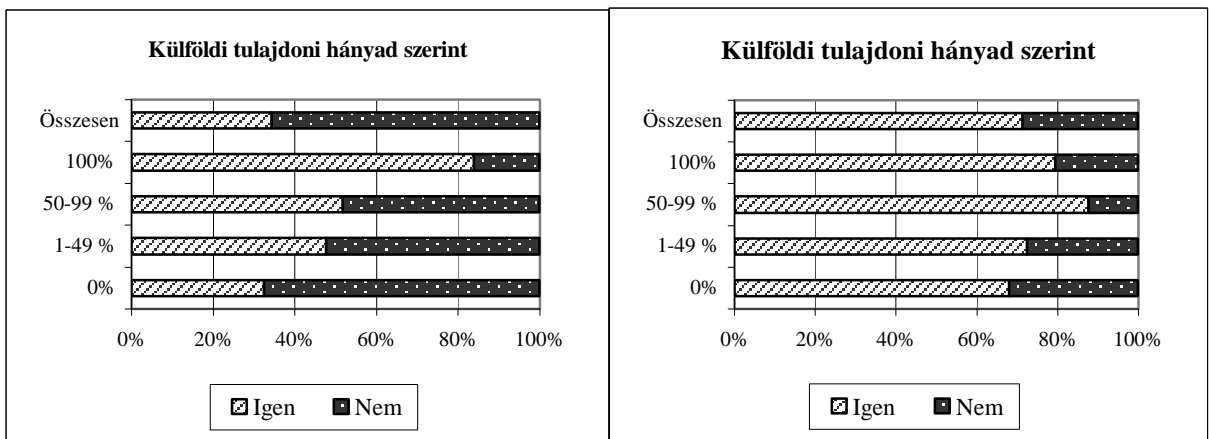
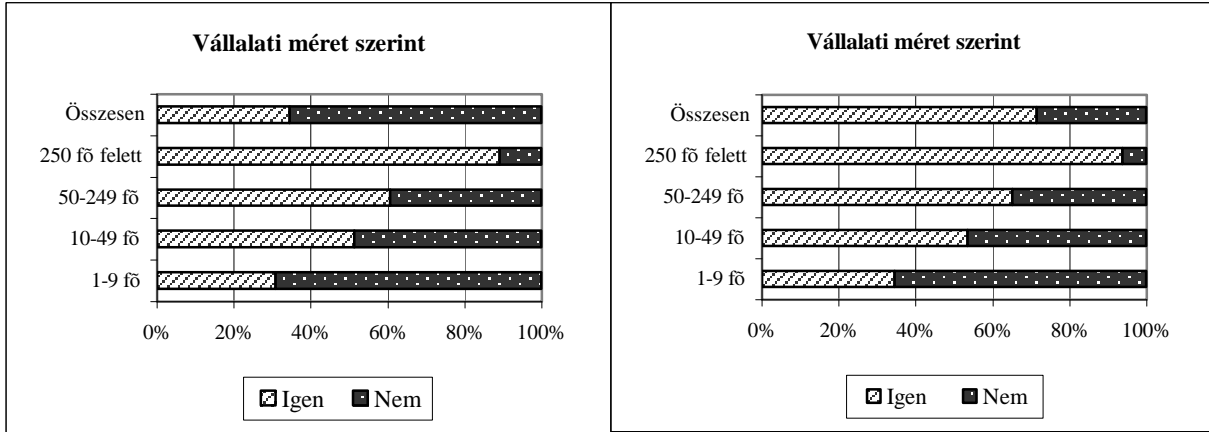
Régiók	Vállalkozások számával súlyozva			Alkalmazottak számával súlyozva		
	Igen	Nem	Összesen	Igen	Nem	Összesen
Közép-Magyaró.	16,7%	83,3%	100,0%	70,9%	29,10%	100,0%
Közép-Dunántúl	50,0%	50,0%	100,0%	80,2%	19,80%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	22,6%	77,4%	100,0%	73,8%	26,20%	100,0%
Dél-Dunántúl	20,6%	79,4%	100,0%	60,8%	39,20%	100,0%
Észak-Magyaró.	58,2%	41,8%	100,0%	71,9%	28,10%	100,0%
Észak-Alföld	60,5%	39,5%	100,0%	72,4%	27,60%	100,0%
Dél-Alföld	40,1%	59,9%	100,0%	62,3%	37,70%	100,0%
Összesen	34,4%	65,6%	100,0%	71,4%	28,60%	100,0%

5. 2001-ben szándékozik-e a Szakképzési hozzájárulásból a saját dolgozók képzésére fordítani

5. ábra

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

6. Milyen képzésre kívánja felhasználni a hozzájárulást?

6/a. táblázat

Vállalkozások számával súlyozva								
Ágazatok	OKJ-s szakképesítést adó képzésre	betanító vagy előírt képzésre	szakmai továbbképzésre	nyelvi továbbképzésre	számítástechnikai képzésre	vezetői képzésre	egyéb képzésre	összesen
Ipar	15,4%	6,9%	77,0%	30,0%	22,9%	25,6%	1,0%	100,0%
Építőipar	17,5%	17,1%	75,2%	9,5%	2,1%	26,5%	16,6%	100,0%
Kereskedelem	23,3%	10,4%	52,8%	42,9%	32,1%	11,4%	6,5%	100,0%
Szálláshelyszolg.	14,5%	21,7%	44,1%	68,7%	2,4%	2,6%	0,8%	100,0%
Szállítás	51,4%	6,0%	55,5%	38,4%	38,7%	2,5%	0,3%	100,0%
Pénzügyi tevék.	1,4%	27,8%	99,1%	34,1%	13,4%	12,0%		100,0%
Üzleti szolg.	4,6%	0,3%	66,6%	51,9%	53,6%	19,5%		100,0%
Oktatás	27,9%		70,1%	29,4%	17,7%	27,2%		100,0%
Humán szolg.	1,1%		94,9%	48,4%	8,4%	28,6%		100,0%
Összesen	16,6%	9,9%	67,7%	37,9%	21,5%	18,6%	4,2%	100,0%

6/b. táblázat

Vállalkozások számával súlyozva								
Régiók	OKJ-s szakképesítést adó képzésre	betanító vagy előírt képzésre	szakmai továbbképzésre	nyelvi továbbképzésre	számítástechnikai képzésre	vezetői képzésre	egyéb képzésre	összesen
Közép-Magyaró.	2,2%	13,4%	98,4%	42,9%	23,8%	31,3%		100,0%
Közép-Dunántúl	9,8%	13,6%	75,5%	18,7%	20,0%	23,4%	8,9%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	15,7%	7,0%	56,2%	73,6%	5,5%	6,7%	1,3%	100,0%
Dél-Dunántúl	27,3%	8,4%	58,8%	28,8%	32,6%	0,9%		100,0%
Észak-Magyaró.	40,8%	3,8%	32,8%	46,7%	33,3%	17,3%		100,0%
Észak-Alföld	12,8%	2,6%	66,3%	63,9%	20,2%	20,2%		100,0%
Dél-Alföld	20,6%	9,5%	65,0%	36,2%	24,6%	14,7%	4,9%	100,0%
Összesen	16,4%	9,7%	68,3%	37,6%	22,5%	18,3%	4,1%	100,0%

6. Milyen képzésre kívánja felhasználni a hozzájárulást?

6/c. táblázat

Alkalmazottak számával súlyozva								
Ágazatok	OKJ-s szakképesítést adó képzésre	betanító vagy előírt képzésre	szakmai továbbképzésre	nyelvi továbbképzésre	számítástechnikai képzésre	vezetői képzésre	egyéb képzésre	összesen
Ipar	55,7%	20,0%	79,5%	35,2%	36,7%	17,1%	0,4%	100,0%
Építőipar	34,1%	15,1%	82,7%	12,1%	16,6%	26,8%	5,5%	100,0%
Kereskedelem	35,4%	24,7%	72,7%	30,3%	19,2%	29,5%	1,1%	100,0%
Szálláshelyszolg.	55,0%	15,9%	78,5%	24,2%	7,3%	7,2%	1,6%	100,0%
Szállítás	86,2%	31,3%	91,0%	28,6%	35,9%	29,0%	3,6%	100,0%
Pénzügyi tevék.	7,4%	51,5%	53,5%	6,9%	19,4%	27,2%		100,0%
Üzleti szolg.	46,3%	5,6%	63,8%	30,6%	44,4%	23,1%		100,0%
Oktatás	15,6%		79,8%	38,2%	26,3%	17,3%		100,0%
Humán szolg.	14,3%		79,0%	44,1%	28,9%	33,8%		100,0%
Összesen	48,4%	21,7%	77,4%	29,1%	29,0%	21,1%	1,3%	100,0%

6/d. táblázat

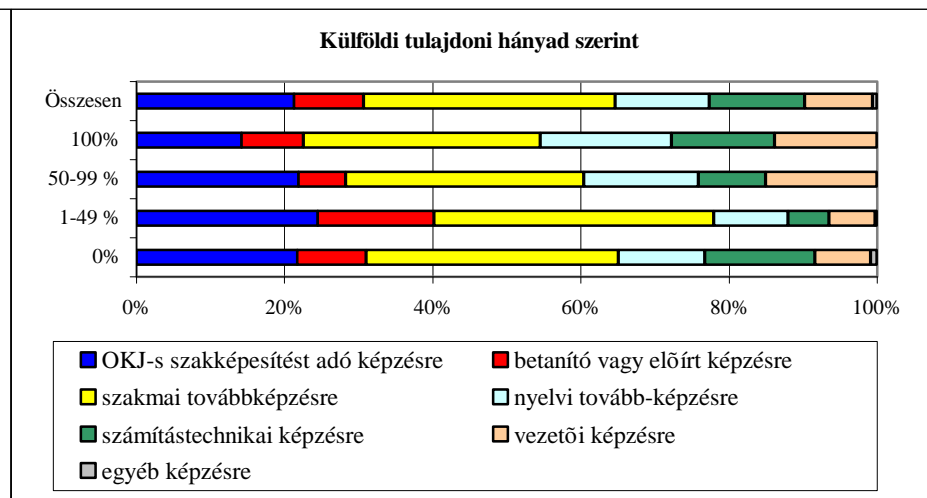
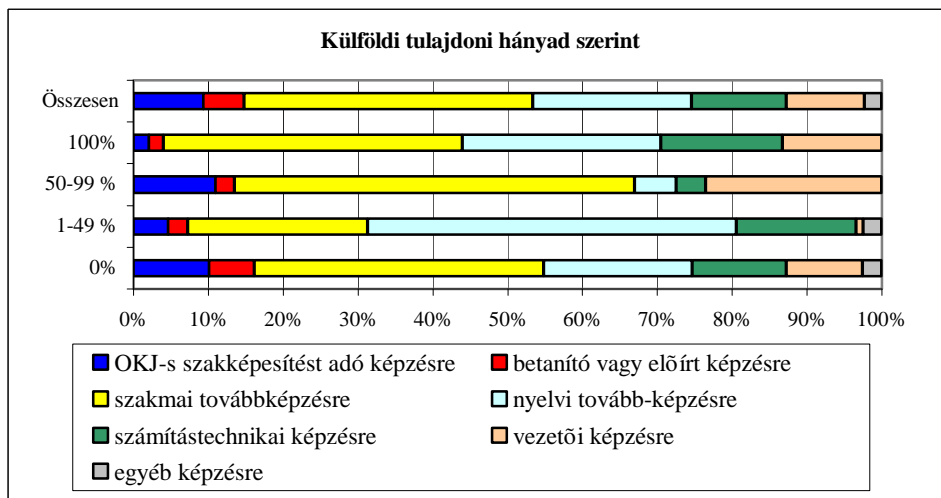
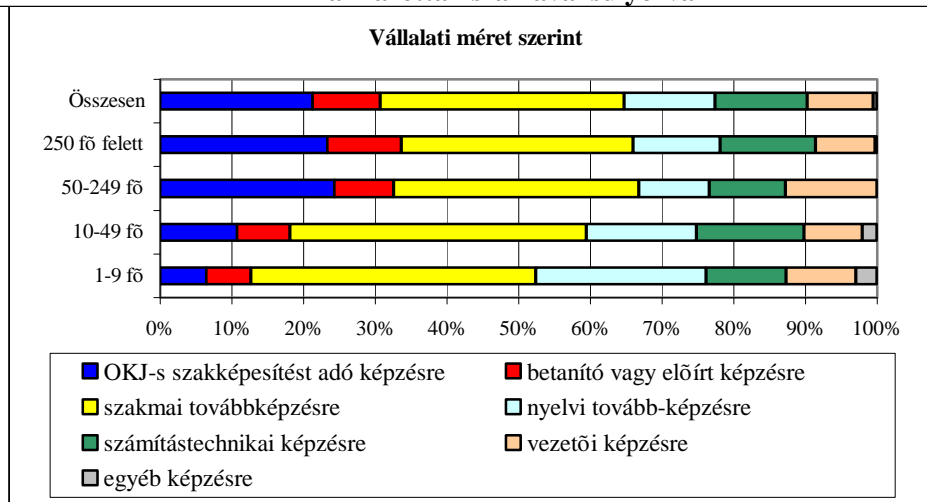
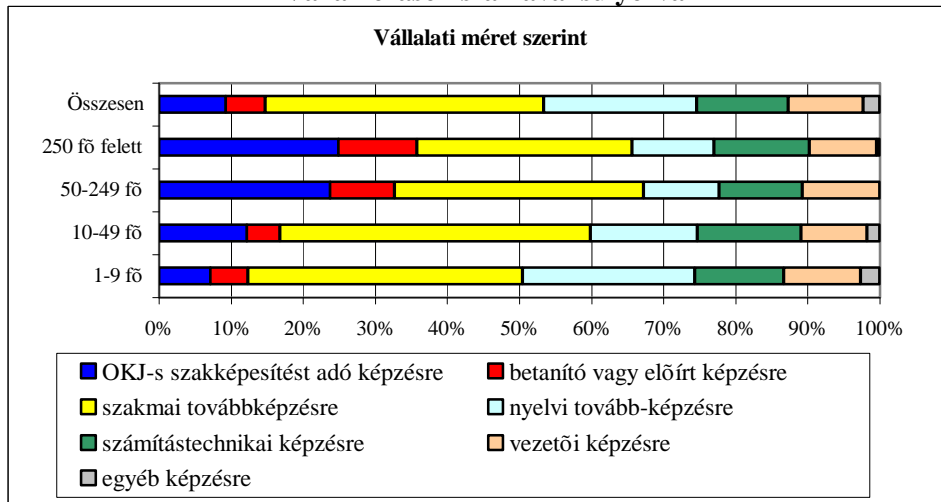
Alkalmazottak számával súlyozva								
Régiók	OKJ-s szakképesítést adó képzésre	betanító vagy előírt képzésre	szakmai továbbképzésre	nyelvi továbbképzésre	számítástechnikai képzésre	vezetői képzésre	egyéb képzésre	összesen
Közép-Magyaró.	25,0%	19,00%	87,1%	20,4%	20,3%	20,0%		100,0%
Közép-Dunántúl	67,0%	17,70%	83,2%	43,3%	44,9%	11,9%	2,4%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	68,8%	35,50%	76,4%	34,9%	31,4%	37,9%	2,9%	100,0%
Dél-Dunántúl	57,6%	26,80%	69,1%	21,1%	31,6%	5,1%		100,0%
Észak-Magyaró.	53,6%	23,70%	62,2%	32,6%	23,5%	8,4%		100,0%
Észak-Alföld	50,8%	17,10%	62,4%	19,4%	26,8%	26,5%		100,0%
Dél-Alföld	49,4%	17,40%	62,7%	29,8%	28,6%	28,4%	3,1%	100,0%
Összesen	48,5%	21,50%	77,6%	28,9%	29,4%	20,9%	1,3%	100,0%

6. Milyen képzésre kívánja felhasználni a hozzájárulást?

6. ábra

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

7. A fel nem használás okai

7/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva						Alkalmazottak számával súlyozva					
	kevés a pénz	nincs igény a cégnél	sok adminisztráció	nem ismerték ezt a lehetőséget	egyéb ok	összesen	kevés a pénz	nincs igény a cégnél	sok adminisztráció	nem ismerték ezt a lehetőséget	egyéb ok	összesen
Ípar	52,1%	18,5%	12,6%	20,8%	13,8%	100,0%	27,3%	34,6%	18,8%	11,8%	22,3%	100,0%
Építőipar	64,7%	16,7%	12,4%	33,0%	11,8%	100,0%	28,9%	40,2%	30,0%	22,4%	13,9%	100,0%
Kereskedelem	55,9%	31,2%	24,7%	6,5%	6,4%	100,0%	38,2%	36,2%	35,2%	6,3%	13,5%	100,0%
Szálláshelyszolg.	46,1%	8,5%	28,5%	17,5%	20,0%	100,0%	37,1%	11,3%	30,2%	18,1%	14,4%	100,0%
Szállítás	42,2%	10,5%	16,3%	38,6%	9,1%	100,0%	32,3%	28,2%	36,7%	29,5%	13,9%	100,0%
Pénzügyi tevék.	70,9%	28,0%		1,4%		100,0%	61,0%	30,2%		19,2%		100,0%
Üzleti szolg.	51,3%	12,4%	36,5%	16,3%	10,1%	100,0%	35,7%	15,3%	38,9%	24,8%	16,2%	100,0%
Oktatás	91,5%	11,6%	46,9%	0,8%	4,7%	100,0%	64,4%	10,1%	45,5%	6,5%	14,3%	100,0%
Humán szolg.	84,2%	26,7%	52,4%	23,8%		100,0%	48,0%	30,9%	59,8%	16,6%		100,0%
Összesen	58,5%	19,4%	24,6%	17,2%	9,4%	100,0%	35,9%	30,5%	30,5%	14,7%	15,2%	100,0%

7/b. táblázat

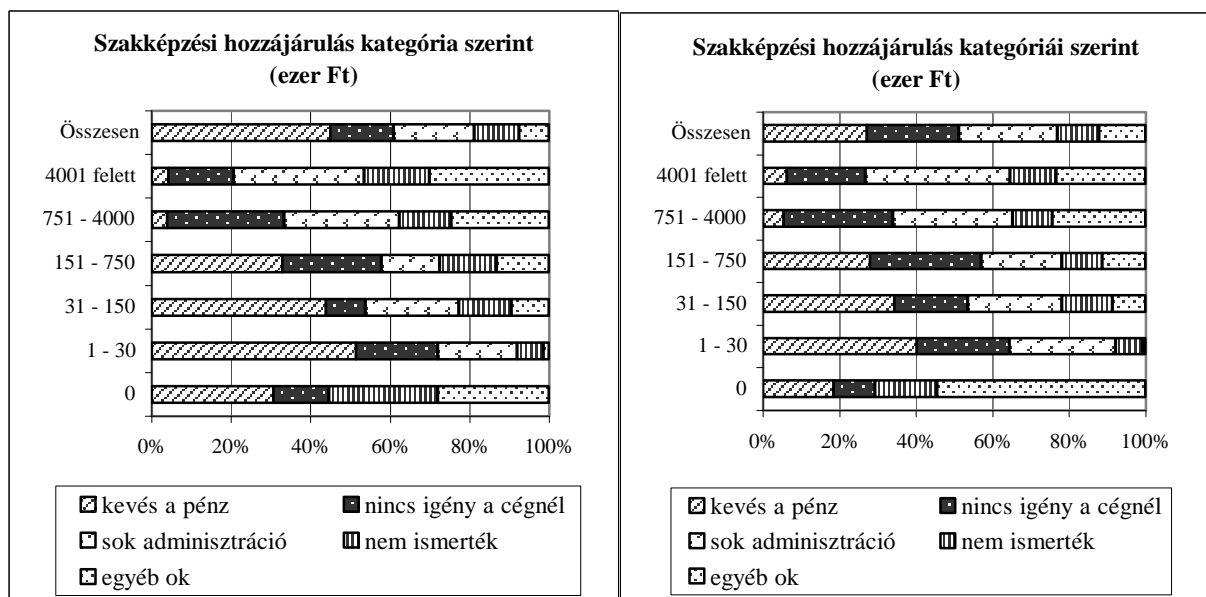
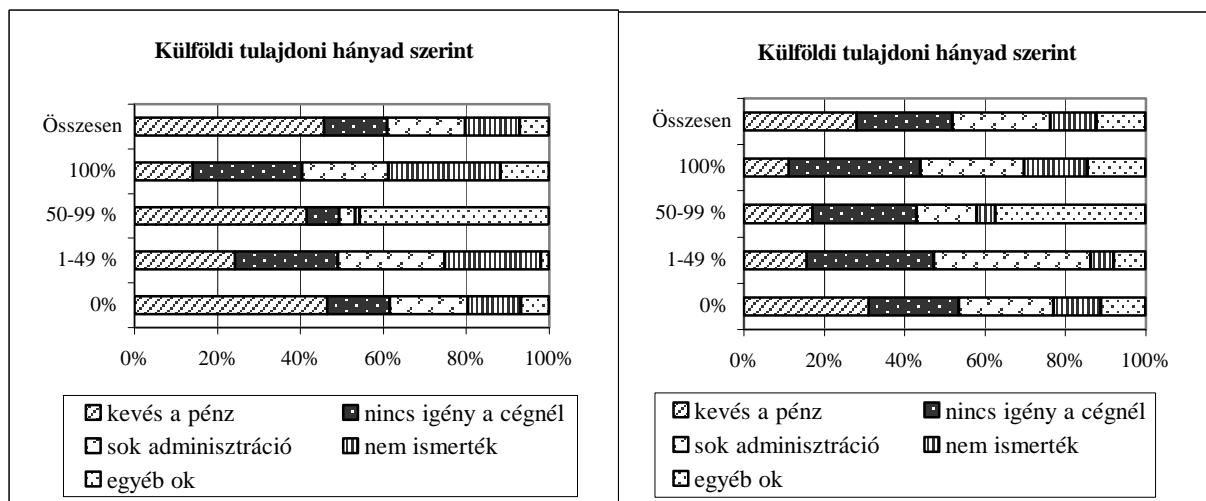
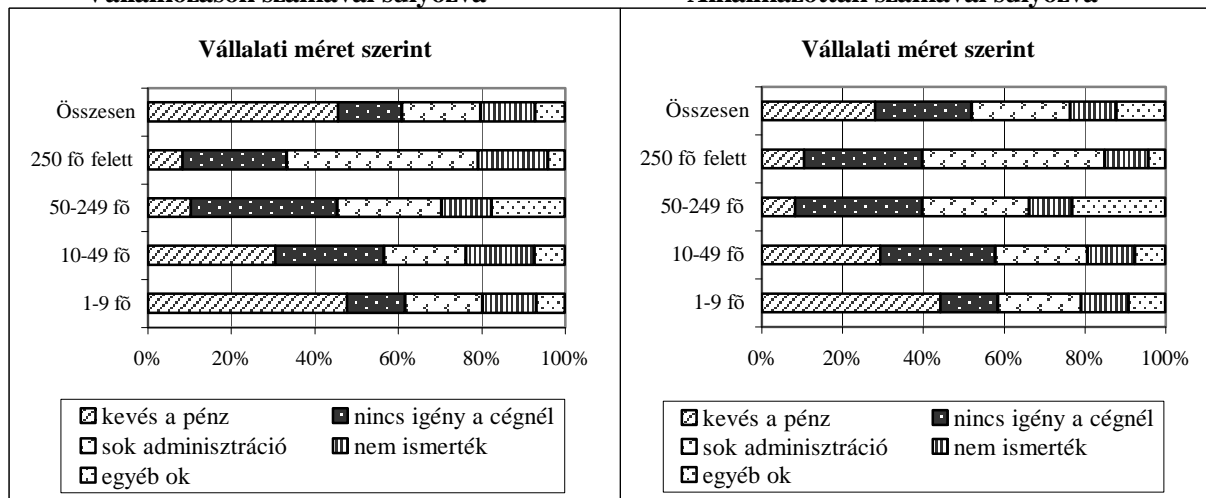
Régiók	Vállalkozások számával súlyozva						Alkalmazottak számával súlyozva					
	kevés a pénz	nincs igény a cégnél	sok adminisztráció	nem ismerték ezt a lehetőséget	egyéb ok	összesen	kevés a pénz	nincs igény a cégnél	sok adminisztráció	nem ismerték ezt a lehetőséget	egyéb ok	összesen
Közép-Magyaró.	51,8%	13,6%	40,2%	22,5%	18,3%	100,0%	32,9%	23,0%	45,9%	20,7%	19,1%	100,0%
Közép-Dunántúl	63,5%	9,0%	17,6%	15,6%	5,0%	100,0%	29,4%	37,8%	28,7%	15,3%	7,8%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	86,5%	12,7%	20,9%	18,0%	2,3%	100,0%	44,5%	29,2%	24,1%	18,1%	7,2%	100,0%
Dél-Dunántúl	59,5%	21,3%	29,1%	4,7%	10,1%	100,0%	52,5%	23,5%	28,2%	4,2%	9,2%	100,0%
Észak-Magyaró.	32,7%	38,0%	53,0%	28,6%	0,7%	100,0%	34,4%	43,6%	19,6%	13,0%	9,0%	100,0%
Észak-Alföld	68,7%	16,0%	5,9%		18,2%	100,0%	18,3%	28,9%	24,6%		41,9%	100,0%
Dél-Alföld	50,4%	35,7%	3,4%	16,6%	3,4%	100,0%	35,2%	40,0%	13,9%	10,1%	15,1%	100,0%
Összesen	58,6%	19,7%	24,2%	16,8%	9,2%	100,0%	35,4%	30,1%	30,7%	14,4%	15,4%	100,0%

7. A fel nem használás okai

7.ábra

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

8. A 0,5% -on felül fordít-e még dolgozói képzésére

8/a. táblázat

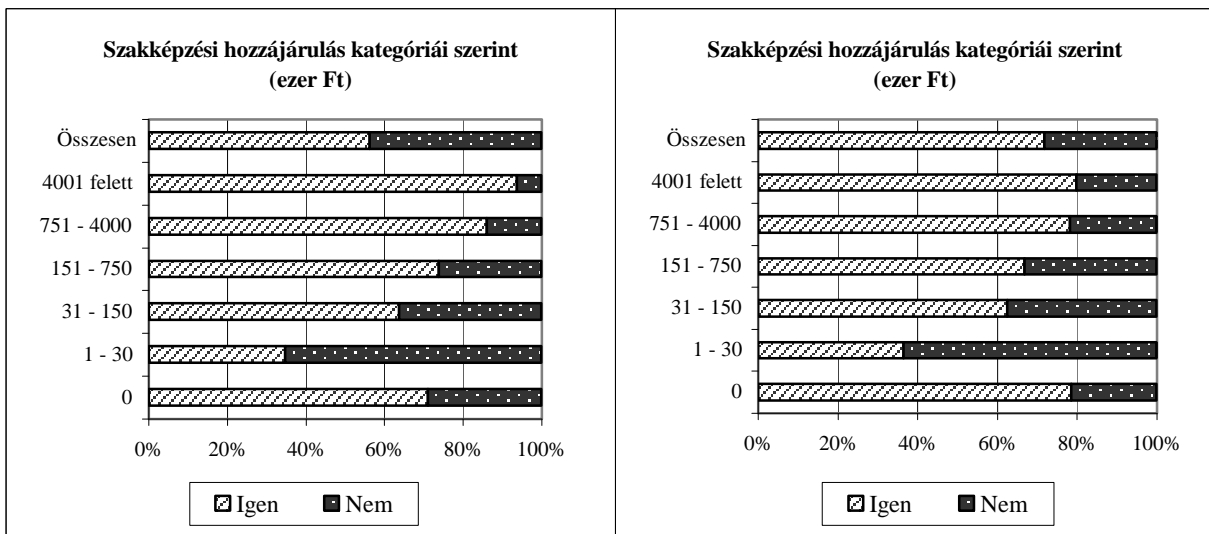
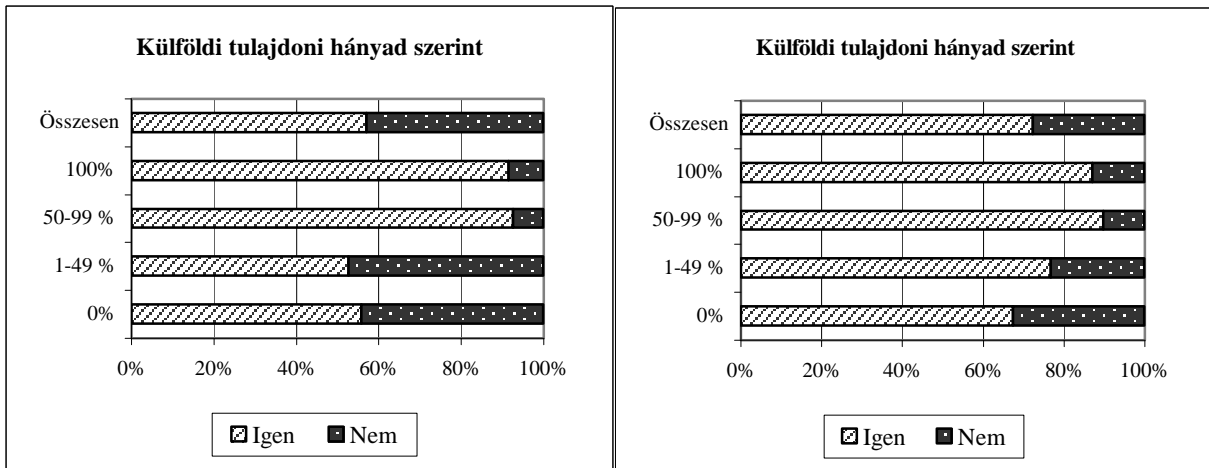
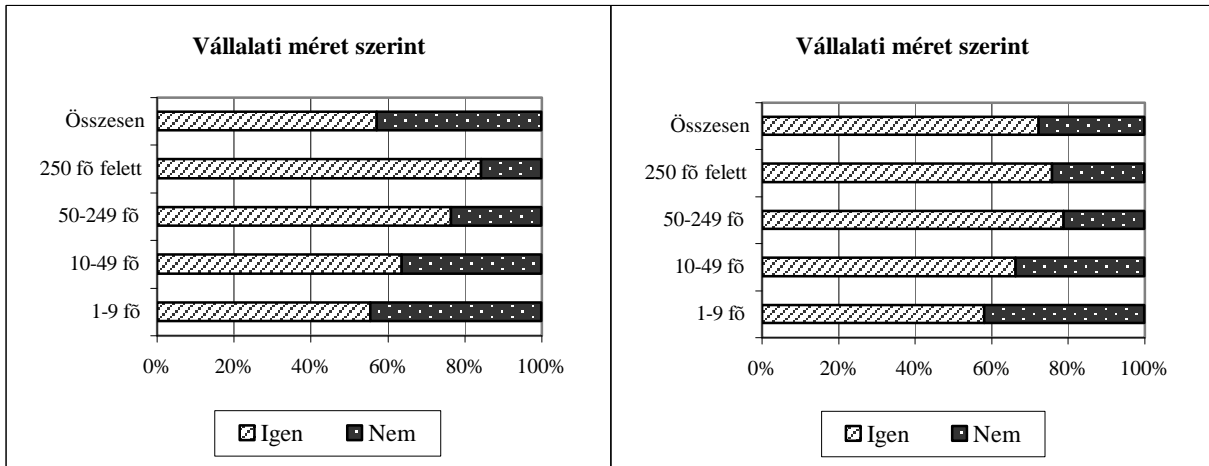
Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva			Alkalmazottak számával súlyozva		
	Igen	Nem	Összesen	Igen	Nem	Összesen
Ipar	54,9%	45,1%	100,0%	76,2%	23,8%	100,0%
Építőipar	55,1%	44,9%	100,0%	60,5%	39,5%	100,0%
Kereskedelem	50,2%	49,8%	100,0%	67,1%	32,9%	100,0%
Szálláshelyszolg.	43,6%	56,4%	100,0%	71,5%	28,5%	100,0%
Szállítás	35,1%	64,9%	100,0%	59,1%	40,9%	100,0%
Pénzügyi tevék.	57,7%	42,3%	100,0%	93,3%	6,7%	100,0%
Üzleti szolg.	72,3%	27,7%	100,0%	72,0%	28,0%	100,0%
Oktatás	80,3%	19,7%	100,0%	72,3%	27,7%	100,0%
Humán szolg.	72,2%	27,8%	100,0%	69,0%	31,0%	100,0%
Összesen	56,7%	43,3%	100,0%	72,1%	27,9%	100,0%

8/b. táblázat

Régiók	Vállalkozások számával súlyozva			Alkalmazottak számával súlyozva		
	Igen	Nem	Összesen	Igen	Nem	Összesen
Közép-Magyaró.	50,3%	49,7%	100,0%	59,4%	40,60%	100,0%
Közép-Dunántúl	61,7%	38,3%	100,0%	88,6%	11,40%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	46,6%	53,4%	100,0%	71,7%	28,30%	100,0%
Dél-Dunántúl	49,0%	51,0%	100,0%	74,4%	25,60%	100,0%
Észak-Magyaró.	65,2%	34,8%	100,0%	66,4%	33,60%	100,0%
Észak-Alföld	93,1%	6,9%	100,0%	86,8%	13,20%	100,0%
Dél-Alföld	59,3%	40,7%	100,0%	75,8%	24,20%	100,0%
Összesen	57,1%	42,9%	100,0%	72,3%	27,70%	100,0%

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

9. Milyen formában történik a képzés?

(A 0,5%-on felüli képzés formája)

9/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva				Alkalmazottak számával súlyozva			
	saját képzési rendszer	külső szervezet	belső és külső képzési rendszer	összesen	saját képzési rendszer	külső szervezet	belső és külső képzési rendszer	összesen
Ipar	20,8%	56,6%	22,6%	100,0%	11,1%	37,5%	51,4%	100,0%
Építőipar	1,5%	74,5%	24,0%	100,0%	3,1%	46,8%	50,1%	100,0%
Kereskedelem	6,7%	72,5%	20,8%	100,0%	2,2%	53,8%	44,1%	100,0%
Szálláshelyszolg.	2,6%	75,2%	22,2%	100,0%	2,4%	41,5%	56,1%	100,0%
Szállítás		56,7%	43,3%	100,0%		20,8%	79,2%	100,0%
Pénzügyi tevékenység	0,4%	94,0%	5,6%	100,0%	1,3%	12,0%	86,7%	100,0%
Üzleti szolgáltatás	4,0%	64,9%	31,1%	100,0%	2,3%	54,0%	43,7%	100,0%
Oktatás	2,0%	59,6%	38,4%	100,0%	2,2%	40,6%	57,2%	100,0%
Humán szolgáltatás		97,3%	2,7%	100,0%		76,9%	23,1%	100,0%
Összesen	6,2%	69,4%	24,5%	100,0%	5,9%	39,4%	54,7%	100,0%

9/b. táblázat

Régiók	Vállalkozások számával súlyozva				Alkalmazottak számával súlyozva			
	saját képzési rendszer	külső szervezet	belső és külső képzési rendszer	összesen	saját képzési rendszer	külső szervezet	belső és külső képzési rendszer	összesen
Közép-Magyarország	0,1%	95,8%	4,1%	100,0%	0,9%	24,40%	74,7%	100,0%
Közép-Dunántúl	6,7%	70,2%	23,1%	100,0%	21,2%	40,90%	37,9%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	1,3%	64,2%	34,5%	100,0%	2,2%	39,50%	58,3%	100,0%
Dél-Dunántúl	1,1%	62,8%	36,1%	100,0%	0,7%	51,50%	47,8%	100,0%
Észak-Magyarország	10,5%	59,7%	29,8%	100,0%	1,0%	67,60%	31,4%	100,0%
Észak-Alföld	3,6%	38,7%	57,8%	100,0%	3,3%	54,00%	42,7%	100,0%
Dél-Alföld	14,0%	65,9%	20,1%	100,0%	6,4%	48,00%	45,6%	100,0%
Összesen	6,1%	69,1%	24,8%	100,0%	5,9%	39,30%	54,8%	100,0%

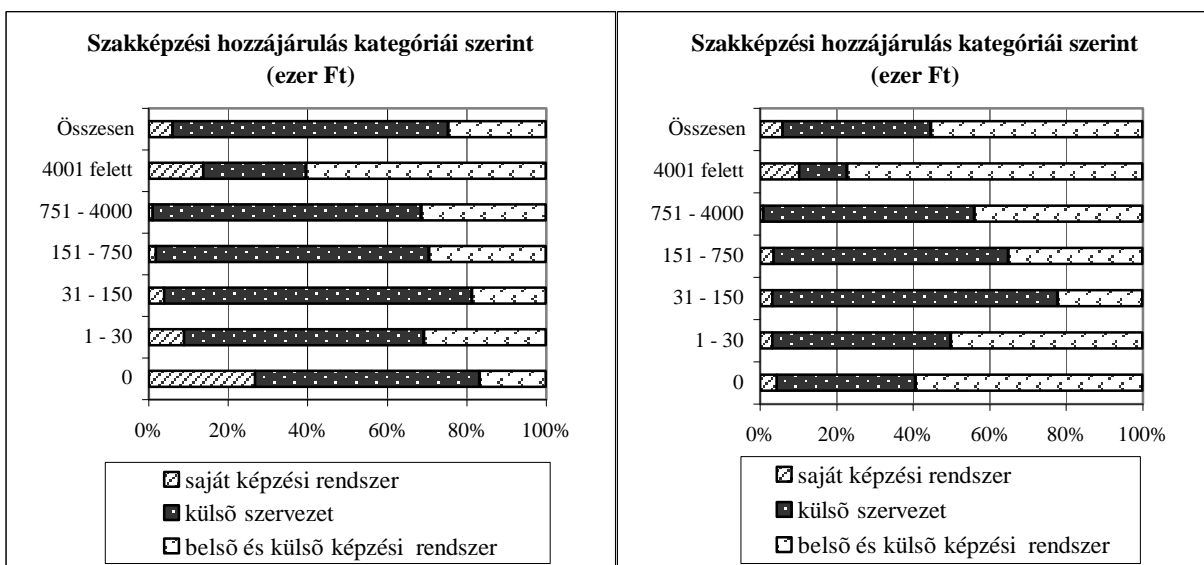
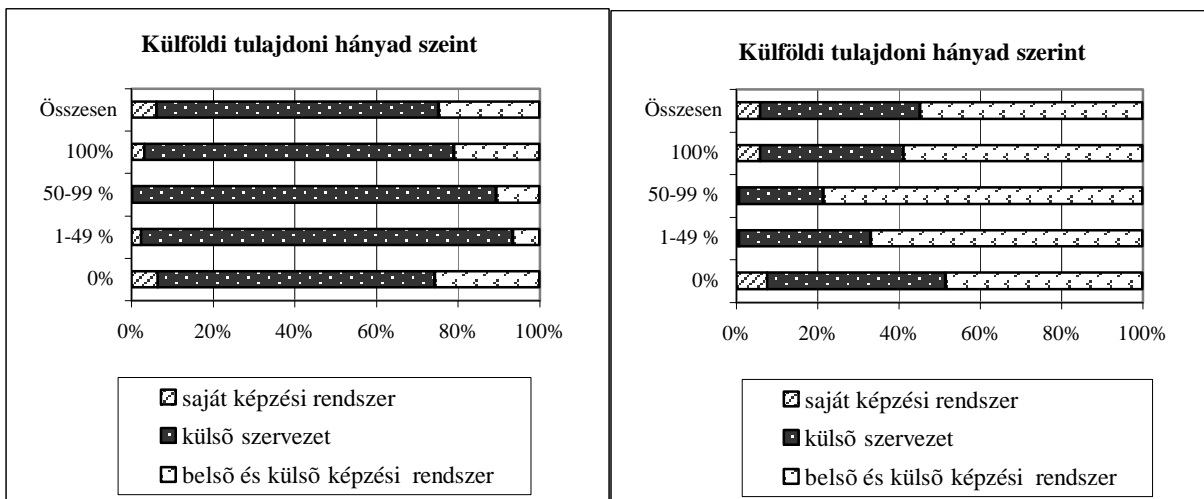
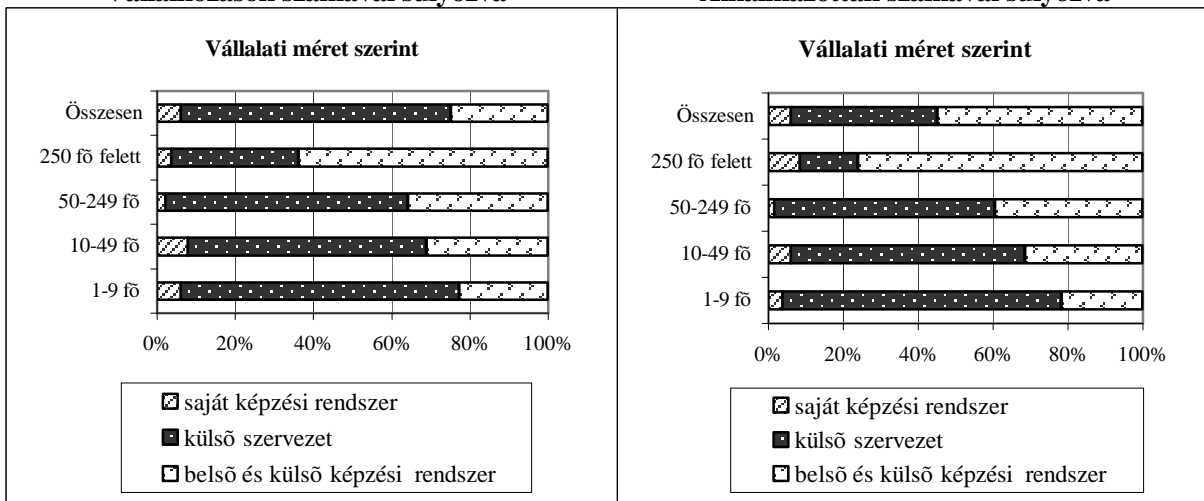
9. Milyen formában történik a képzés?

9. ábra

(A 0,5%-on felüli képzés formája)

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

10. Képzésre igénybe vett külső szervezetek

10/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva						Alkalmazottak számával súlyozva					
	felsőoktatási intézmény	szakképző intézmény	képzéssel foglalkozó vállalkozás	Regionális Képző Központ	egyéb szervezet	Összesen	felsőoktatási intézmény	szakképző intézmény	képzéssel foglalkozó vállalkozás	Regionális Képző Központ	egyéb szervezet	Összesen
Ipár	7,8%	28,5%	62,2%	14,6%	18,8%	100,0%	35,4%	43,4%	86,4%	27,1%	2,5%	100,0%
Építőipar	6,2%	35,3%	59,5%	5,5%	7,4%	100,0%	20,0%	40,0%	76,0%	24,0%	6,8%	100,0%
Kereskedelem	18,5%	26,1%	57,8%	11,8%	8,9%	100,0%	8,7%	42,5%	80,3%	11,8%	6,4%	100,0%
Szálláshelyszolg.	0,7%	40,5%	83,7%	0,5%	1,1%	100,0%	33,1%	37,6%	91,9%	4,6%	1,2%	100,0%
Szállítás	2,1%	21,4%	79,2%	1,0%	2,7%	100,0%	36,6%	47,4%	90,3%	40,3%	0,5%	100,0%
Pénzügyi tevék.	20,0%	48,7%	68,1%	1,1%	14,8%	100,0%	19,3%	18,9%	93,7%	8,0%	1,1%	100,0%
Üzleti szolg.	31,8%	10,7%	68,0%	5,7%	4,3%	100,0%	31,9%	23,7%	73,7%	9,8%	10,1%	100,0%
Oktatás	62,1%	13,1%	42,3%	6,5%		100,0%	61,4%	32,9%	48,1%	8,4%		100,0%
Humán szolg.	53,2%	35,7%	59,0%	11,1%	10,3%	100,0%	30,5%	40,8%	75,2%	13,3%	8,7%	100,0%
Összesen	21,4%	26,9%	62,6%	7,8%	7,9%	100,0%	29,3%	39,8%	84,0%	21,1%	3,5%	100,0%

10/b. táblázat

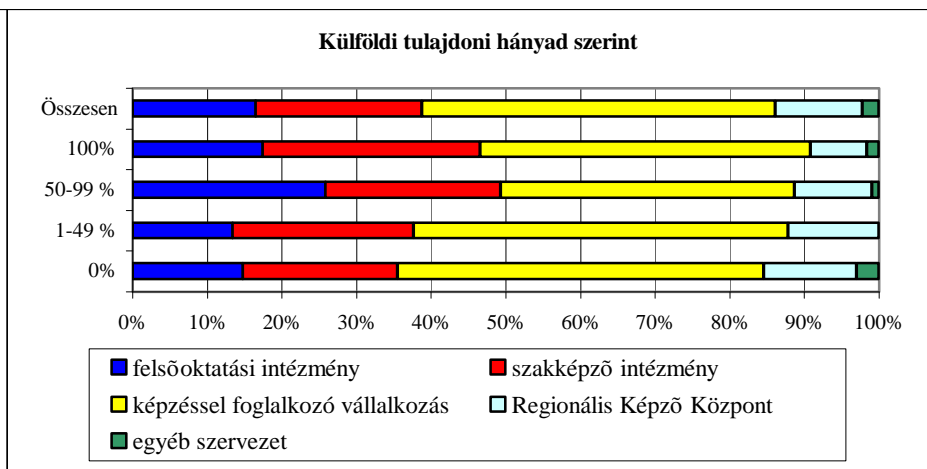
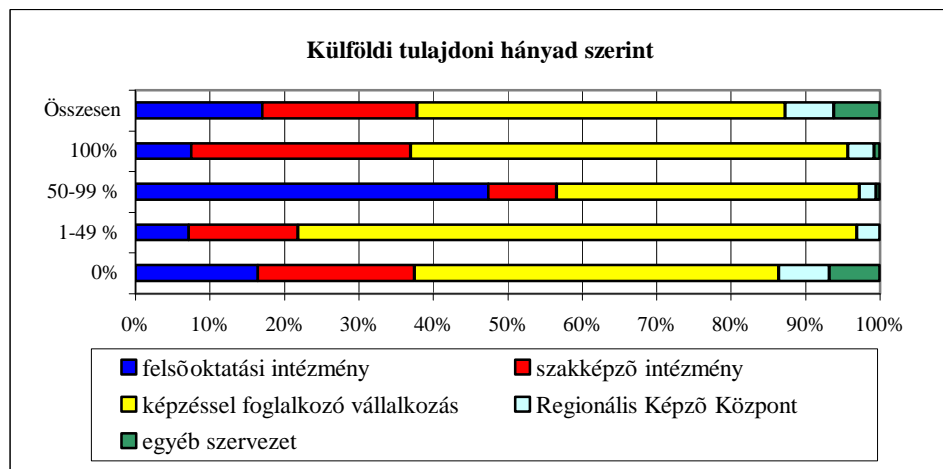
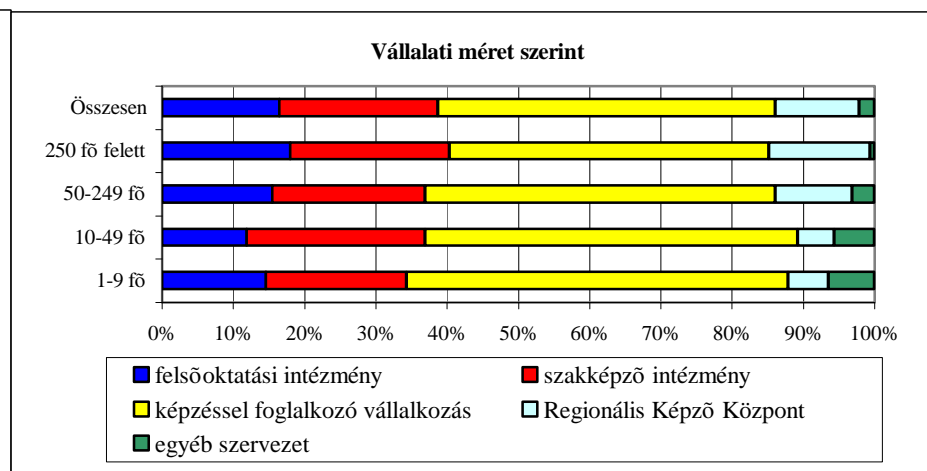
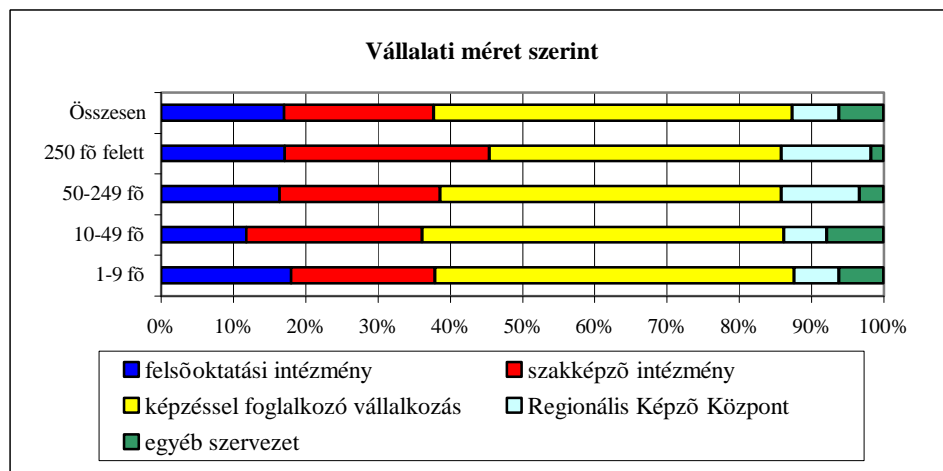
Régiók	Vállalkozások számával súlyozva						Alkalmazottak számával súlyozva					
	felsőoktatási intézmény	szakképző intézmény	képzéssel foglalkozó vállalkozás	Regionális Képző Központ	egyéb szervezet	Összesen	felsőoktatási intézmény	szakképző intézmény	képzéssel foglalkozó vállalkozás	Regionális Képző Központ	egyéb szervezet	Összesen
Közép-Magyaró.	34,1%	51,2%	49,0%	1,0%	0,1%	100,0%	20,6%	34,80%	88,6%	28,8%	0,4%	100,0%
Közép-Dunántúl	7,6%	19,1%	67,8%	7,4%	21,9%	100,0%	41,9%	35,30%	88,9%	11,5%	5,9%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	23,7%	26,6%	63,1%	2,1%	6,0%	100,0%	38,4%	63,50%	85,4%	20,4%	4,5%	100,0%
Dél-Dunántúl	11,5%	25,5%	67,5%	7,9%	1,5%	100,0%	31,4%	31,80%	76,2%	14,0%	2,8%	100,0%
Észak-Magyaró.	28,9%	28,8%	77,9%	4,7%	7,1%	100,0%	23,5%	38,60%	80,8%	25,1%	8,1%	100,0%
Észak-Alföld	18,6%	13,4%	70,8%	2,8%	2,2%	100,0%	21,3%	37,60%	65,2%	24,5%	7,5%	100,0%
Dél-Alföld	27,3%	17,6%	60,8%	20,7%	6,6%	100,0%	27,7%	35,00%	80,8%	14,3%	5,6%	100,0%
Összesen	21,6%	26,3%	62,8%	8,2%	7,9%	100,0%	29,2%	39,50%	84,0%	20,8%	3,9%	100,0%

10. Képzésre igénybe vett külső szervezetek

10. ábra

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

11. A képesítést nem nyújtó képzések iránti igények esetén a 2 legfontosabb

11/a. táblázat

Vállalkozások számával súlyozva							
Ágazatok	vezetőképzés	betanító képzés	rövid szakmai továbbképzés	nyelvi képzés	számítástechnikai felhasználói képzés	egyéb képzés	összesen
Ipar	19,5%	18,2%	74,5%	23,9%	30,7%	5,0%	100,0%
Építőipar	23,8%	31,1%	84,6%	13,5%	15,2%	4,0%	100,0%
Kereskedelem	15,2%	35,6%	68,0%	25,9%	22,4%	4,3%	100,0%
Szálláshelyszolg.	2,3%	39,8%	76,2%	48,0%	22,9%	1,0%	100,0%
Szállítás	22,9%	33,7%	49,2%	40,0%	13,7%	0,3%	100,0%
Pénzügyi tevék.	20,5%	15,1%	96,3%	35,8%	3,3%	0,4%	100,0%
Üzleti szolg.	9,5%	15,7%	79,2%	34,7%	22,4%		100,0%
Oktatás	29,4%	16,9%	84,8%	30,2%	9,4%	1,6%	100,0%
Humán szolg.	26,0%	27,1%	73,8%	45,6%	18,0%	0,1%	100,0%
Összesen	17,7%	26,2%	75,7%	30,0%	20,3%	2,5%	100,0%

11/b. táblázat

Vállalkozások számával súlyozva							
Régiók	vezetőképzés	betanító képzés	rövid szakmai továbbképzés	nyelvi képzés	számítástechnikai felhasználói képzés	egyéb képzés	összesen
Közép-Magyaró.	23,8%	55,7%	84,8%	12,7%	1,5%	0,5%	100,0%
Közép-Dunántúl	18,3%	16,1%	76,6%	37,9%	28,7%	6,5%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	3,7%	33,0%	78,5%	35,9%	25,5%	1,4%	100,0%
Dél-Dunántúl	16,5%	11,2%	82,4%	19,3%	24,2%	0,1%	100,0%
Észak-Magyaró.	26,9%	14,5%	53,4%	36,7%	47,8%	2,0%	100,0%
Észak-Alföld	19,4%	2,7%	82,7%	56,5%	12,6%	0,2%	100,0%
Dél-Alföld	18,4%	18,1%	66,3%	29,0%	24,1%	3,1%	100,0%
Összesen	18,1%	25,8%	76,0%	29,7%	20,6%	2,5%	100,0%

11. A képesítést nem nyújtó képzések iránti igények esetén a 2 legfontosabb

11/c. táblázat

Alkalmazottak számával súlyozva							
Ágazatok	vezetőképés	betanító képzés	rövid szakmai továbbképzés	nyelvi képzés	számítástechnikai felhasználói képzés	egyéb képzés	összesen
Ipar	38,4%	19,8%	77,8%	27,4%	17,7%	1,8%	100,0%
Építőipar	29,4%	54,8%	74,2%	9,3%	15,3%	1,4%	100,0%
Kereskedelem	20,2%	30,9%	82,7%	13,3%	31,4%	1,0%	100,0%
Szálláshelyszolg.	38,4%	19,5%	88,1%	27,1%	16,7%	0,4%	100,0%
Szállítás	52,9%	26,9%	51,6%	13,7%	22,7%	3,3%	100,0%
Pénzügyi tevék.	83,8%	6,0%	71,6%	9,1%	9,1%	0,9%	100,0%
Üzleti szolg.	30,3%	9,0%	76,1%	32,4%	36,1%		100,0%
Oktatás	22,1%	9,8%	84,9%	43,0%	18,5%	4,7%	100,0%
Humán szolg.	15,3%	29,7%	66,8%	36,4%	21,6%	6,3%	100,0%
Összesen	37,9%	23,9%	76,1%	22,0%	20,1%	1,7%	100,0%

11/d. táblázat

Alkalmazottak számával súlyozva							
Régiók	vezetőképés	betanító képzés	rövid szakmai továbbképzés	nyelvi képzés	számítástechnikai felhasználói képzés	egyéb képzés	összesen
Közép-Magyaró.	48,9%	28,90%	80,1%	10,9%	8,8%	0,3%	100,0%
Közép-Dunántúl	38,2%	14,50%	77,0%	28,5%	28,2%	3,1%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	32,1%	31,10%	73,4%	32,9%	17,1%	1,4%	100,0%
Dél-Dunántúl	24,6%	14,30%	78,4%	22,8%	33,7%	3,4%	100,0%
Észak-Magyaró.	19,4%	24,50%	79,6%	25,7%	18,6%	2,8%	100,0%
Észak-Alföld	37,3%	19,40%	65,8%	27,6%	33,6%	1,8%	100,0%
Dél-Alföld	26,7%	23,00%	71,0%	24,2%	31,6%	2,2%	100,0%
Összesen	37,7%	23,80%	76,1%	22,0%	20,6%	1,7%	100,0%

12. Dolgozók képzésének ösztönzési formái

12/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva							
	munkaköri előírás	tandíj, költségek átvállalása	munkaidő-kedvezmény	előléptetési lehetőség	anyagi megbecsülés	erkölcsi elismerés	egyéb mód	összesen
Ipar	14,3%	60,6%	39,0%	7,8%	50,2%	26,7%	0,1%	100,0%
Építőipar	21,8%	56,3%	30,0%	5,0%	37,7%	40,1%		100,0%
Kereskedelem	18,6%	40,1%	36,4%	3,9%	32,8%	27,7%	0,1%	100,0%
Szálláshelyszolg.	9,2%	41,0%	14,0%	4,0%	66,2%	38,9%		100,0%
Szállítás	33,0%	22,4%	4,2%	0,7%	53,5%	36,4%		100,0%
Pénzügyi tevék.	0,8%	45,7%	42,8%	1,5%	72,7%	16,5%	0,1%	100,0%
Üzleti szolg.	27,2%	50,0%	30,0%	0,9%	55,3%	37,3%		100,0%
Oktatás	19,3%	54,5%	24,1%	7,4%	58,5%	31,4%		100,0%
Humán szolg.	17,6%	65,3%	10,1%	0,3%	67,6%	40,4%		100,0%
Összesen	18,7%	49,4%	28,7%	4,1%	50,0%	32,7%	0,0%	100,0%

12/b. táblázat

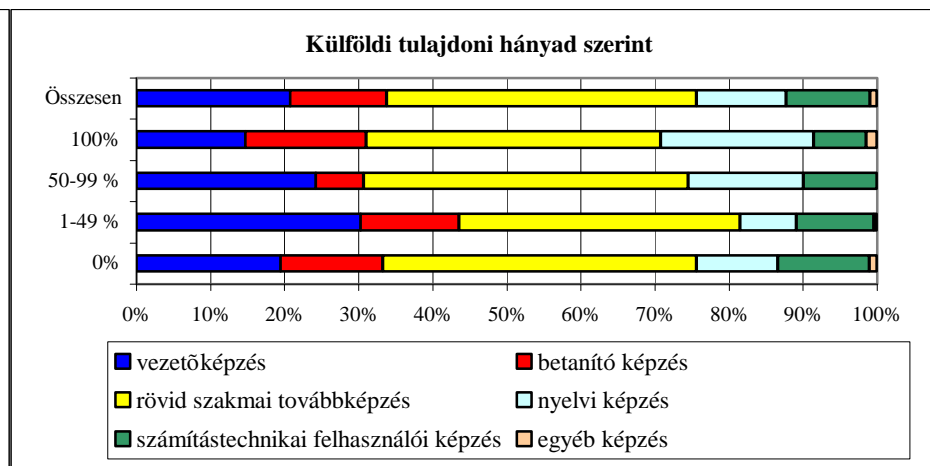
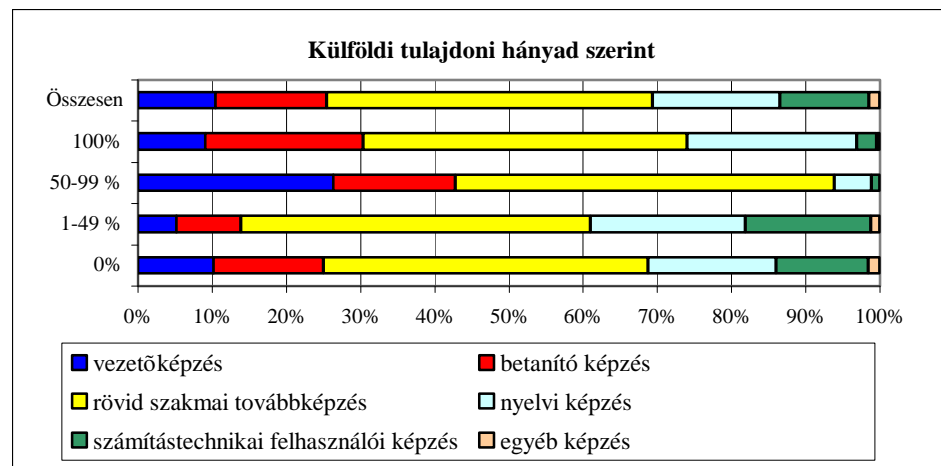
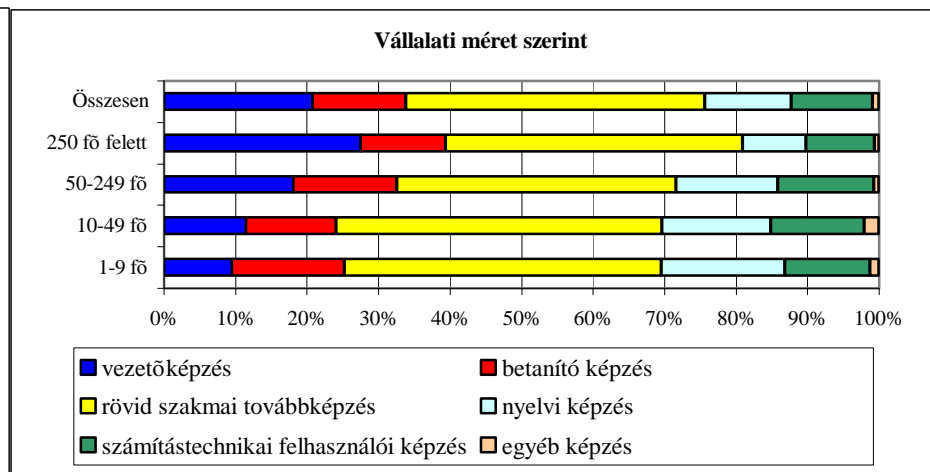
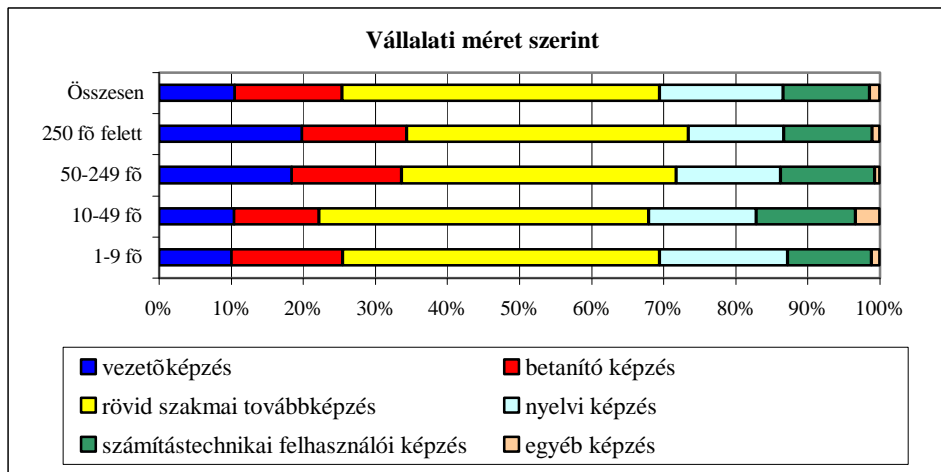
Régiók	Vállalkozások számával súlyozva							
	munkaköri előírás	tandíj, költségek átvállalása	munkaidő-kedvezmény	előléptetési lehetőség	anyagi megbecsülés	erkölcsi elismerés	egyéb mód	összesen
Közép-Magyaró.	5,4%	36,4%	6,2%	1,7%	82,4%	38,3%	0,1%	100,0%
Közép-Dunántúl	21,9%	58,1%	49,0%	4,1%	34,7%	26,8%		100,0%
Nyugat-Dunántúl	8,8%	44,0%	27,1%	2,7%	47,7%	33,2%		100,0%
Dél-Dunántúl	26,2%	54,9%	33,9%	2,4%	35,0%	21,7%		100,0%
Észak-Magyaró.	30,1%	67,2%	43,0%	12,7%	38,8%	16,6%		100,0%
Észak-Alföld	42,0%	43,1%	40,3%	4,0%	58,0%	44,1%	0,1%	100,0%
Dél-Alföld	22,1%	55,2%	28,5%	7,7%	35,8%	35,3%	0,0%	100,0%
Összesen	18,6%	49,7%	28,9%	4,5%	49,7%	32,7%	0,0%	100,0%

11. A képesítést nem nyújtó képzések iránti igények esetén a 2 legfontosabb

11. ábra

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

12. Dolgozók képzésének ösztönzési formái

12/c. táblázat

Ágazatok	Alkalmazottak számával súlyozva							
	munkaköri előírás	tandíj, költségek átvállalása	munkaidő-kedvezmény	előléptetési lehetőség	anyagi megbecsülés	erkölcsi elismerés	egyéb mód	összesen
Ipar	34,6%	73,4%	57,0%	32,4%	43,5%	27,0%	1,3%	100,0%
Építőipar	19,8%	47,4%	48,4%	12,1%	58,8%	49,4%		100,0%
Kereskedelem	20,3%	55,8%	49,7%	20,7%	29,2%	38,0%	0,9%	100,0%
Szálláshelyszolg.	15,3%	42,7%	30,1%	39,0%	74,5%	48,8%		100,0%
Szállítás	66,6%	49,5%	39,7%	16,4%	67,1%	31,1%		100,0%
Pénzügyi tevék.	26,3%	60,0%	68,7%	62,4%	76,3%	52,0%	0,8%	100,0%
Üzleti szolg.	35,0%	59,2%	38,7%	19,1%	46,0%	34,0%		100,0%
Oktatás	17,4%	54,5%	36,3%	11,3%	71,1%	38,3%		100,0%
Humán szolg.	39,1%	52,9%	23,0%	7,8%	52,5%	25,3%		100,0%
Összesen	31,3%	61,2%	50,0%	28,0%	50,7%	35,2%	0,7%	100,0%

12/d. táblázat

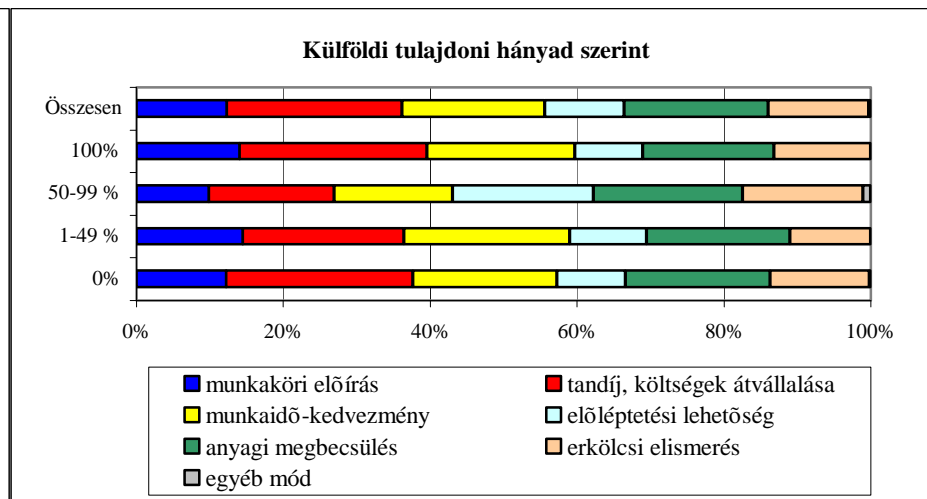
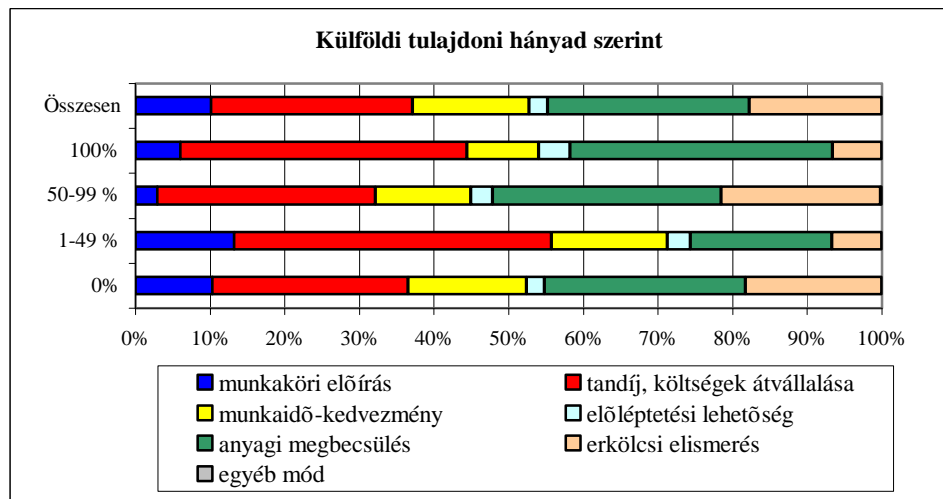
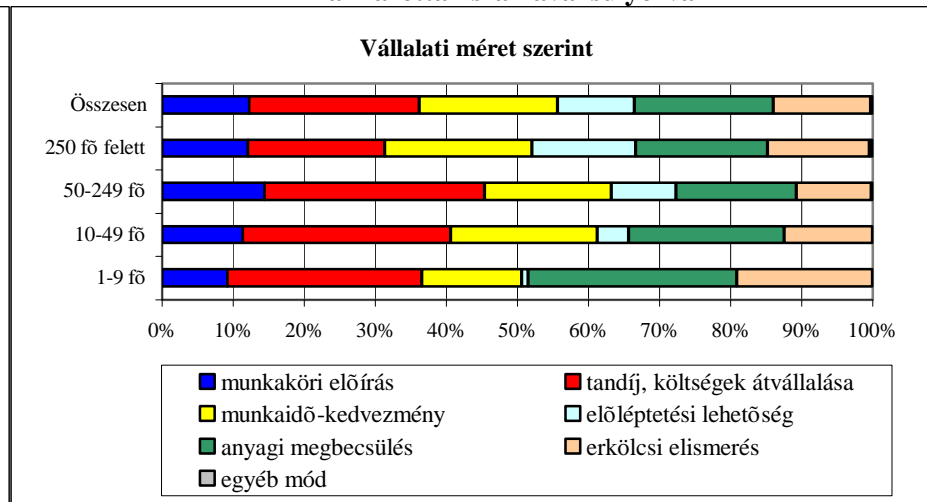
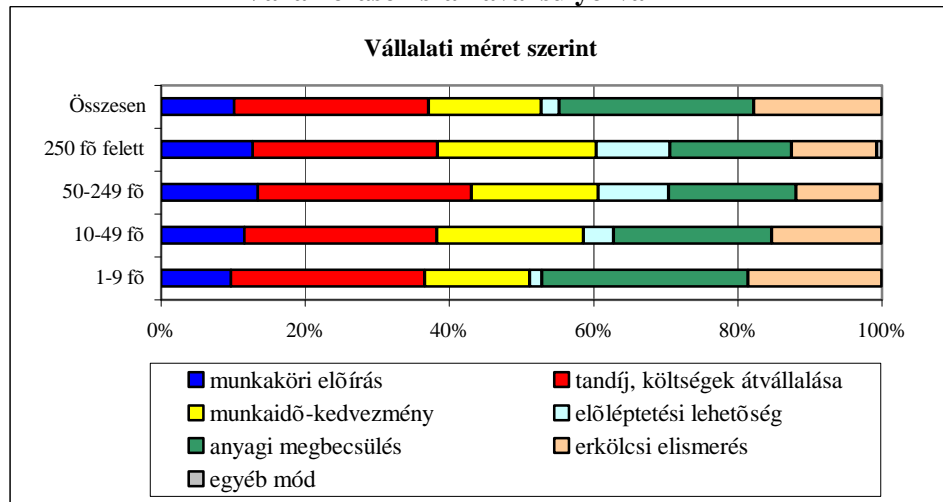
Régiók	Alkalmazottak számával súlyozva							
	munkaköri előírás	tandíj, költségek átvállalása	munkaidő-kedvezmény	előléptetési lehetőség	anyagi megbecsülés	erkölcsi elismerés	egyéb mód	összesen
Közép-Magyaró.	23,7%	26,20%	39,8%	35,0%	81,3%	46,0%	0,5%	100,0%
Közép-Dunántúl	26,7%	86,40%	69,3%	31,9%	20,5%	38,4%		100,0%
Nyugat-Dunántúl	33,8%	79,40%	57,9%	30,4%	50,1%	25,6%		100,0%
Dél-Dunántúl	44,4%	78,90%	48,6%	12,2%	27,3%	21,6%		100,0%
Észak-Magyaró.	42,3%	85,20%	49,5%	12,3%	37,3%	16,0%		100,0%
Észak-Alföld	43,5%	80,30%	45,3%	20,8%	35,2%	32,3%	2,7%	100,0%
Dél-Alföld	38,8%	71,20%	45,1%	17,7%	38,6%	27,7%	2,5%	100,0%
Összesen	31,5%	61,60%	50,0%	27,8%	50,5%	35,1%	0,7%	100,0%

12. Dolgozók képzésének ösztönzési formái

12. ábra

Vállalkozások számával súlyozva

Alkalmazottak számával súlyozva

13. A dolgozók oktatási és képzési igényeinek felmérésének szempontjai

13/a. táblázat

Ágazatok	Vállalkozások számával súlyozva						Összesen
	előre kidolgozott képzési terv alapján	a cég várható munkaerő igényei alapján	dolgozói visszajelzések alapján	beszállítói igényeknek megfelelően	termelési technológia változásának követése	termékszerkezet változásához igazodás	
Ipar	15,8%	52,1%	25,6%	17,9%	27,3%	6,9%	100,0%
Építőipar	11,2%	51,9%	21,3%	22,3%	23,2%	2,9%	100,0%
Kereskedelem	17,0%	41,7%	40,4%	8,0%	9,0%	11,7%	100,0%
Szálláshelyszolg.	3,6%	74,0%	19,9%	7,2%	4,3%	2,5%	100,0%
Szállítás	5,8%	44,4%	39,1%	12,3%	26,9%	26,7%	100,0%
Pénzügyi tevék.	7,3%	16,1%	55,2%	4,4%	26,7%	0,4%	100,0%
Üzleti szolg.	23,8%	26,6%	42,7%	22,5%	8,5%	4,3%	100,0%
Oktatás	21,3%	47,6%	52,9%	24,5%	14,6%	14,0%	100,0%
Humán szolg.	23,3%	59,7%	38,1%	1,7%	12,2%	1,5%	100,0%
Összesen	15,6%	46,8%	34,6%	15,3%	16,0%	7,7%	100,0%

13/b. táblázat

Régiók	Vállalkozások számával súlyozva						Összesen
	előre kidolgozott képzési terv alapján	a cég várható munkaerő igényei alapján	dolgozói visszajelzések alapján	beszállítói igényeknek megfelelően	termelési technológia változásának követése	termékszerkezet változásához igazodás	
Közép-Magyaró.	12,5%	45,5%	51,5%	10,5%			100,0%
Közép-Dunántúl	10,7%	53,3%	20,7%	21,0%	26,8%	3,5%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	23,2%	67,9%	16,5%	10,2%	12,5%	5,9%	100,0%
Dél-Dunántúl	17,9%	26,3%	30,8%	14,7%	45,3%	4,3%	100,0%
Észak-Magyaró.	17,1%	42,0%	83,3%	2,4%	6,3%	18,4%	100,0%
Észak-Alföld	11,2%	35,6%	40,6%	16,5%	25,6%	33,0%	100,0%
Dél-Alföld	18,6%	41,6%	42,4%	16,5%	1,2%	5,8%	100,0%
Összesen	16,0%	46,5%	35,1%	15,0%	16,4%	7,6%	100,0%

13. A dolgozók oktatási és képzési igényeinek felmérésének szempontjai

13/c. táblázat

Ágazatok	Alkalmazottak számával súlyozva						Összesen
	előre kidolgozott képzési terv alapján	a cég várható munkaerő igényei alapján	dolgozói visszajelzések alapján	beszállítói igényeknek megfelelően	termelési technológia változásának követése	termékszerkezet változásához igazodás	
Ipar	63,1%	53,1%	20,5%	13,0%	39,8%	24,5%	100,0%
Építőipar	44,8%	47,5%	10,6%	17,2%	27,8%	12,3%	100,0%
Kereskedelem	33,7%	51,7%	33,5%	19,5%	10,3%	7,5%	100,0%
Szálláshelyszolg.	56,1%	51,9%	19,7%	3,5%	7,3%	3,0%	100,0%
Szállítás	79,2%	48,9%	23,6%	1,7%	9,8%	5,0%	100,0%
Pénzügyi tevék.	55,1%	57,4%	6,3%	0,8%	2,9%	2,7%	100,0%
Üzleti szolg.	38,5%	45,1%	38,3%	15,1%	6,7%	3,2%	100,0%
Oktatás	34,9%	50,0%	39,2%	19,1%	6,5%	1,9%	100,0%
Humán szolg.	13,0%	49,4%	42,5%	5,7%	9,6%	11,9%	100,0%
Összesen	54,2%	51,7%	22,4%	11,9%	23,8%	14,2%	100,0%

13/d. táblázat

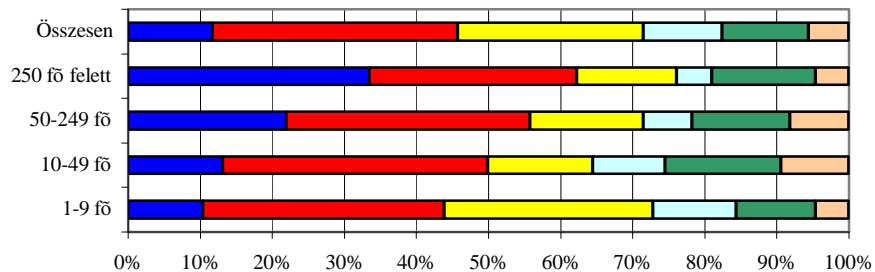
Régiók	Alkalmazottak számával súlyozva						Összesen
	előre kidolgozott képzési terv alapján	a cég várható munkaerő igényei alapján	dolgozói visszajelzések alapján	beszállítói igényeknek megfelelően	termelési technológia változásának követése	termékszerkezet változásához igazodás	
Közép-Magyaró.	69,5%	34,20%	16,6%	11,4%			100,0%
Közép-Dunántúl	55,6%	63,90%	19,1%	10,0%	47,4%	32,0%	100,0%
Nyugat-Dunántúl	49,7%	65,70%	16,3%	18,0%	34,6%	16,8%	100,0%
Dél-Dunántúl	49,8%	45,90%	24,2%	11,0%	47,1%	13,3%	100,0%
Észak-Magyaró.	27,3%	46,30%	46,9%	16,1%	41,4%	29,5%	100,0%
Észak-Alföld	36,4%	55,80%	31,1%	12,9%	30,9%	21,5%	100,0%
Dél-Alföld	45,6%	62,90%	34,3%	7,1%	11,3%	7,8%	100,0%
Összesen	54,2%	51,80%	22,7%	11,9%	24,2%	14,1%	100,0%

13. A dolgozók oktatási és képzési igényeinek felmérésének szempontjai

13. ábra

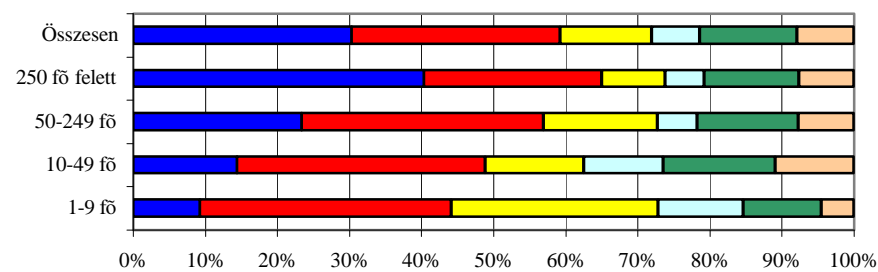
Vállalkozások számával súlyozva

Vállalati méret szerint

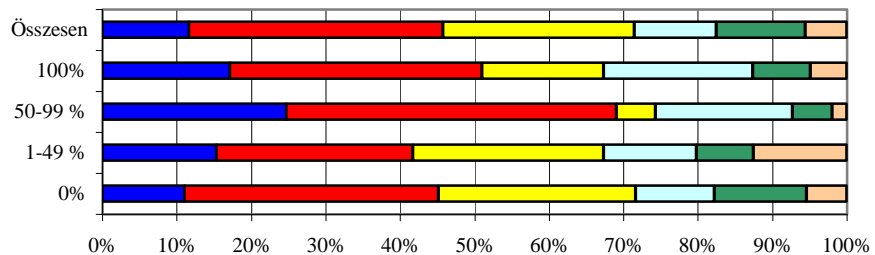

Alkalmazottak számával súlyozva

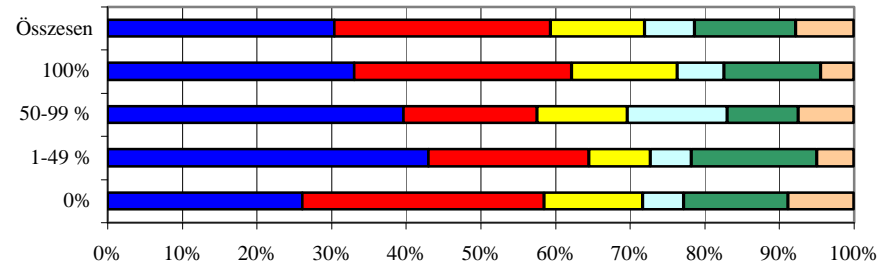
Vállalati méret szerint

Külföldi tulajdoni hányad szerint

Külföldi tulajdoni hányad szerint

Megye:.....

KÉRDŐÍV

a szakképzési, továbbképzési rövid távú prognózishoz és a szakképzési hozzájárulás felhasználásáról

Céginformációk

1. **Mely ágazathoz tartozik a cég:** (Kérjük, x-szel jelölje a megfelelő választ)

1	ipar	6	pénzügyi tevékenység
2	építőipar	7	gazdasági szolgáltatás
3	kereskedelem	8	oktatás
4	szálláshelyszolg., vendéglátás	9	humán szolgáltatás
5	szállítás, hírközlés		

2. **Külföldi tulajdoni hányad:** ..... %,
Ha nem 0, a legnagyobb külföldi tulajdonos országneve:.....

3. **Foglalkoztatott létszám /jan.1./:** ..... fő, ebből

fizikai:.....fő, ebből szakképzett.....fő, szakképzetlen.....fő
szellemi:.....fő, ebből diplomás.....fő

B A szakképzési hozzájárulás felhasználása:

B.1. Ismeri-e a szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználására vonatkozó új, 2001. július 1-től hatályba lépő új szabályokat?

- 1 részletesen ismeri
- 2 csak felszínesen ismeri
- 3 tudja, hogy van ilyen, de nem ismeri
- 4 nem tud róla semmit

B.2. A szakképzési hozzájárulás összege 2000-ben ..... ezer Ft

B.3. 2001-ben milyen formában kívánnak eleget tenni hozzájárulási kötelezettségüknek?

- 1 Teljes összeget befizetik a Szakképzési Alapba
- 2 Teljes összeget a tanulók gyakorlati képzésére fordítják
- 3 A hozzájárulási kötelezettséget *vegyesen* teljesítik
- 4 Visszaigénylő pozícióban van
- 5 Nem fizet

B.4. Ha hozzájárulási kötelezettségüket „vegyesen” teljesítik, milyen célokra tervezik fordítani 2001-ben? (több válasz is lehetséges)

- 1 Szakképző iskolának adják át az engedélyezett 75% erejéig
- 2 Tanulóképzésre fordítják
- 3 Saját dolgozók képzésére fordítják
- 4 Felsőfokú tanintézet támogatására fordítják (a törvénymódosítás által engedélyezett 18,75% erejéig)
- 5 Részben befizetik a Szakképzési Alapba

B.5. 2001-ben szándékozik-e a Szakképzési hozzájárulásból a saját dolgozók képzésére használható részt (a bérköltség 0,5%-a) a munkavállalók képzésére fordítani.

1 igen   2 nem

B.6. Igen válasz esetén milyen képzésekre kívánja felhasználni a hozzájárulást? (több válasz is lehetséges)

- 1 államilag elismert (OKJ-s) szakképesítést adó képzésre
- 2 betanító vagy hatóságilag előírt képzésre
- 3 szakmai továbbképzésre
- 4 nyelvi képzésre
- 5 számítástechnikai képzésre
- 6 vezetői (menedzser) képzésre
- 7 egyéb, mégpedig.....

B.7. Ha nem használja fel, mi ennek az oka? (több válasz is lehetséges)

- 1 Kevés volt a pénz, nem érte volna meg ezzel foglalkozni
- 2 Nem volt támogatást érdemlő igény a cégnél
- 3 Túl sok az adminisztrációs kötelezettség
- 4 Nem ismerték ezt a lehetőséget
- 5 Egyéb ok: mégpedig.....

B.8. Ezen felül fordít-e még forrásokat dolgozói képzésére?

1 igen   1 nem

B.9. Milyen formában történik a képzés?

- 1 A szervezet saját képzési rendszerrel rendelkezik
- 2 Kizárólag külső szervezetek útján oldják meg a képzést
- 3 Belső és külső képzési rendszer egyaránt működik

B.10. Ha külső szervezetet vesznek igénybe, melyek ezek? (több válasz is lehet)

- 1 Felsőoktatási intézmények
- 2 Szakképző intézmények
- 3 Képzéssel, oktatással foglalkozó vállalkozások
- 4 Regionális Képző Központok
5. Egyéb, mégpedig.....

B.11 A képesítést nem nyújtó képzések iránti igények esetén a 2 legfontosabb

- 1 a vezetőképzés
- 2 a betanító képzések lehetősége
- 3 a rövid szakmai továbbképzés
- 4 a nyelvi képzés
- 5 számítástechnikai felhasználói ismeretek
- 6 egyéb, mégpedig.....

B.12. Milyen módon ösztönzi dolgozói képzését, továbbképzését (több válasz lehet)

- 1 Munkaköri előírás (kötelező jelleggel)
- 2 Tandíj, illetve költségek átvállalása
- 3 Munkaidő-kedvezmény
- 4 Előléptetési lehetőség
- 5 Anyagi megbecsülés
- 6 Erkölcsi elismerés
- 7 Egyéb, mégpedig.....

B.13. Milyen szempontok alapján történik a dolgozók oktatási és képzési igényeinek felmérése (több válasz lehet)

- 1 Előre kidolgozott képzési terv alapján
- 2 A cég várható munkaerő-igényei alapján
- 3 Dolgozói visszajelzések alapján
- 4 Beszállítói igényeknek megfelelően
- 5 Termelési technológia változásának követése
- 6 A termékszerkezet változásához igazodás